

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

**Správa o výsledkoch analýzy slovenského
finančného sektora
za 1. polrok 2007**

Úvod

Správa o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora za 1. polrok 2007 nadväzuje na Správu o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora za rok 2006. Cieľom analýzy je popísať a zhodnotiť vývoj vo finančnom sektore, s osobitným dôrazom na hodnotenie rizík, ktorému sú vystavené subjekty finančného sektora.

V porovnaní so správou za rok 2006 je v aktuálnej správe kladený väčší dôraz na analýzu rizík vo finančnom sektore a stresové testovanie. Z tohto dôvodu boli príslušné kapitoly zaradené samostatne, za analýzu činnosti a ziskovosti v jednotlivých sektoroch finančného trhu.

Finančné informácie o jednotlivých inštitúciách sú v prvom rade čerpané z informačného systému bankového dohľadu MIM, systému STATUS, STATUS DFT a z podkladov spracovaných jednotlivými odbormi Útvaru dohľadu nad finančným trhom. Doplnkovým zdrojom boli údaje zo Štatistického úradu SR, Eurostatu, Európskej centrálnej banky a iných externých zdrojov a komerčných informačných systémov.

Logická štruktúra, definície pojmov a celkový charakter analýzy je inšpirovaný analýzami viacerých centrálnych bánk členských štátov Európskej únie (ďalej EÚ alebo Únie) a analýzami Európskej centrálnej banky. Pokiaľ nie je uvedené inak, všetky hodnoty vyjadrujúce peňažné sumy, sú uvedené v Sk.

Obsah

Zhrnutie analýzy.....	4
Charakteristika slovenského finančného sektora	8
1 Bankový sektor	18
Hlavné zmeny a trendy v pasívach bánk	18
Hlavné zmeny a trendy v aktívach bánk	23
Medzibankový trh.....	27
Podsúvaha.....	31
Ziskovosť.....	34
Primeranosť vlastných zdrojov	37
2 Sektor poisťovní	39
3 Obchodníci s cennými papiermi.....	46
4 Kolektívne investovanie	48
5 Dôchodkové sporenie	52
6 Riziká vo finančnom sektore	54
Banky.....	55
Poisťovne.....	67
Fondy dôchodkových správcovských spoločností	68
Fondy doplnkových dôchodkových spoločností	70
Podielové fondy.....	70
7 Stresové testovanie	72
Kreditné riziko v bankách	73
Riziko likvidity v bankách	77
Trhové riziká	79
Makro stresové testovanie	86
8 Infraštruktúra finančného trhu	89
9 Tabuľková časť	92
A Informácie o štruktúre finančného trhu	92
B Analytické dáta	95
Terminológia a skratky.....	105

Zoznam boxov

Box 1 Makroekonomické prostredie v SR.....	7
Box 2 Hypotekárna kríza v USA a jej dosah na Slovensko.....	15
Box 3 Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach.....	58

Zhrnutie analýzy

Rast finančného sprostredkovania v prvom polroku 2007

V prvom polroku 2007 pokračovali vo finančnom sektore pozitívne trendy. Do veľkej miery je tento vývoj spojený s pozitívnou ekonomickou situáciou na Slovensku a v zahraničí. Zlepšujúca sa finančná pozícia hlavných ekonomických sektorov ako aj pozitívne očakávania do budúcnosti pozitívne vplývajú na finančné sprostredkovanie. V bankovom sektore pokračoval rast úverov a zvyšovali sa aj vklady. Po stagnácii v roku 2006 sa opätovne zvýšila čistá hodnota majetku v podielových fondoch, pričom pokračoval rast životného poistenia pozorovaný v roku 2006. Rástlo tiež dôchodkové sporenie a majetok spravovaný obchodníkmi s cennými papiermi. Pozitívne sa vyvíjalo finančné sprostredkovanie aj v iných sektoroch finančného systému, ktoré nie sú regulované Národnou bankou Slovenska, najmä v lízingových spoločnostiach a spoločnostiach splátkového predaja.

Pokračovanie rastových trendov v bankovom sektore

Základné trendy v hlavných agregátoch pasív bánk pokračovali aj v roku 2007. Vklady retailu, podnikov a finančných spoločností naďalej rástli, zdroje získané z emisií hypotekárnych záložných listov (HZL) a iných dlhových cenných papierov sa naďalej zvyšovali, zatiaľ čo vklady verejnej správy (najmä Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity, ARDAL) a vklady zahraničných bánk v cudzej mene pokračovali vo volatilnom priebehu. Na úrovni sektora to znamená, že zdroje, ktoré môže bankový sektor použiť na stabilné financovanie úverov, vo všeobecnosti rástli primerane k úverovej aktivite. To však nie je pravdou pre skupinu stavebných sporiteľní, kde rast úverov predbiehal nárast zdrojov, alebo zdroje klesali.

Podobne ako na pasívnej strane bilancie, aj v aktívach bánk pokračovali v prvom polroku 2007 trendy z minulých rokov. Dominantným trendom je najmä rast úverov klientom. Dopytom boli ťahané najmä úvery poskytnuté domácnostiam a podnikom. Domácnosti mali najväčší záujem o úvery na bývanie. V rámci portfólia podnikových úverov rástlo najmä financovanie projektov v oblasti nehnuteľností. Vďaka vysokým úrokovým maržiam pokračoval záujem bánk o financovanie malých a stredných podnikov. Na trhu podnikových úverov aj retailových úverov pokračoval rast koncentrácie troch najväčších bánk.

Po poklese počas druhého polroka 2006 znovu rástol objem medzibankových aktív aj pasív, keď na strane aktív rástol hlavne objem sterilizovaných prostriedkov v NBS a na strane pasív vklady nerezidentských bánk.

Podiel nakúpených cenných papierov na celkových aktívach sa znižoval. Štruktúra portfólia bola naďalej pomerne konzervatívna. Vo vybraných bankách rástli investície do zahraničných dlhových cenných papierov.

Zlepšenie finančnej pozície bankového sektora

Rast bankového sektora na aktívnej aj pasívnej strane sa prejavil na vyššej ziskovosti bankového sektora. Dôvodom bol najmä nárast čistých úrokových príjmov. Tie tvorili takmer 70% z celkových hrubých príjmov bankového sektora. Za zvýšením úrokových príjmov je najmä vysoký rast úverov podnikom a domácnostiam. Neúrokové príjmy tvorili najmä poplatkové príjmy. Vysoký rast príjmov z poplatkov z minulých rokov sa však spomalil a bankový sektor zaznamenal len mierny medziročný nárast.

Trend postupného poklesu priemernej hodnoty primeranosti vlastných zdrojov (priemer vážený objemom rizikovo vážených aktív) sa zastavil. Počas prvého polroka 2007 táto hodnota dokonca

mierne stúpla z 13,0% na 13,5%. Bolo to spojené najmä s výrazným rastom vlastných zdrojov, zatiaľ čo trend rastu rizikovo vážených aktív zostal približne rovnaký ako v roku 2006.

Rast ostatných sektorov finančného sektora

Technické poisťenie v životnom poistení sa v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zvýšilo o 21,57%, čím sa potvrdil trend zvyšovania dynamiky rastu technického poisťenia v životnom poistení. V neživotnom poistení sa technické poisťenie v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zvýšilo o 1,8%. Celkové technické poisťenie vzrástlo o 10,21%.

V prvom polroku 2007 došlo k nárastu trhového podielu najväčších poisťovní na celkovom technickom poisťením zo 61% na takmer 64%.

Najväčší nárast technického poisťenia oproti predchádzajúcemu obdobiu o viac ako 110% vykázalo poisťenie Unit-Linked, ktoré v posledných rokoch vykazuje stále rastúci trend, čo kopíruje vývoj na európskych trhoch. Nízky nárast technického poisťenia v neživotnom poistení ovplyvnil v najväčšej miere pokles technického poisťenia v povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel.

Poisťovne celkovo vytvorili až o 13% väčší čistý zisk ako za porovnateľné obdobie minulého roka.

V umiestnení technických rezerv nenastali podstatné zmeny a naďalej sú umiestnené v nízko rizikových aktívach.

Čistá hodnota majetku spravovaná v otvorených podielových fondoch po miernej stagnácii v roku 2006 v prvom polroku 2007 opäť vzrástla. Rástli tak investície rezidentských subjektov do podielových fondov, ako aj čistá hodnota majetku spravovaného tuzemskými správcovskými spoločnosťami. Pokračoval výber prostriedkov z dlhopisových fondov. Priemerná výkonnosť fondov sa dostala opäť do kladných hodnôt. Na výkonnosť fondov investujúcich do zahraničných cenných papierov malo priaznivý dopad aj to, že slovenská koruna posilnila počas prvého polroka 2007 iba mierne. Ich medziročná výkonnosť však aj v júni 2007 bola negatívne ovplyvnená prudkým posilnením slovenskej koruny v druhej polovici roka 2006. Najpredávanejšími fondmi boli počas prvého polroka 2007 najmä iné fondy (tzv. zaistené fondy) a realitné špeciálne fondy.

Počet sporiteľov zaregistrovaných v druhom pilieri dôchodkového sporenia sa v porovnaní s koncom minulého roka zvýšil len minimálne. Ku koncu júna 2007 bolo v druhom pilieri 1,54 milióna sporiteľov. Súhrnná čistá hodnota aktív spravovaných dôchodkovými správcovskými spoločnosťami vzrástla už na 40 mld. Sk.

V dobrovoľnom treťom pilieri mali sporitelia ku koncu sledovaného obdobia nasporené na svojich účtoch 22,8 mld. Sk. Do dobrovoľného tretieho piliera bolo zapojených približne 850 tisíc občanov.

Objem klientskych obchodov s cennými papiermi realizovaných prostredníctvom obchodníkov s cennými papiermi (OCP) vzrástol medziročne o 24%, avšak jeho štruktúra sa výrazne nezmenila. Najviac obchodovanými nástrojmi zostali forward kontrakty a dlhopisy. Stúpol aj objem klientskeho majetku spravovaného týmito subjektmi. Primeranosť vlastných zdrojov slovenských obchodníkov s cennými papiermi spĺňala predpísanú minimálnu úroveň s dostatočnou rezervou.

Kreditné riziko ostáva najvýznamnejším rizikom v bankovom sektore

S rastom úverov v bankách bolo najvýznamnejším rizikom kreditné riziko domácností a podnikov. Napriek rastúcemu zadĺženiu sú tieto sektory pri pokračovaní súčasných trendov schopné uhrádzať svoje záväzky. Z pohľadu bánk je dôležité, že väčšina úverov domácnostiam je zabezpečených prevažne nehnuteľnosťami. Na druhej strane v prvom polroku vzrástlo kreditné riziko bánk, ktoré súvisí s úrokovým rizikom domácností, keď s poklesom krátkodobých úrokových sadzieb domácnosti

zvýšili podiel úverov s jednoročnou fixáciou. Mierne sa menilo rozloženie zadlženia domácností. Aj keď najviac úverov je poskytnutých najvyšším príjmovým skupinám, medziročne stúplo zadlženie nižších príjmových skupín. Medziročne tiež vzrástol pomer úverových splátok k disponibilnému príjmu.

Pri podnikoch zohráva dôležitú úlohu nepriame devízové riziko, keď veľká časť úverov je denominovaná v cudzích menách. Väčšina podnikov, najmä väčších podnikov, generuje príjmy v cudzích menách, čím vytvára akýsi prirodzený hedging ich otvorených pozícií. Kreditné riziko plynúce z úrokovej citlivosti podnikových úverov existuje aj pri podnikoch, keď veľká časť úverov má krátku fixáciu úrokových sadzieb. Aj v prvom polroku 2007 pokračovalo zlepšovanie kvality úverového portfólia podnikov. Vo finančnej pozícií podnikov nedošlo v prvom polroku 2007 k výrazným zmenám.

Výsledky stresového testovania naznačujú, že bankový sektor by mal byť schopný čeliť aj vážnejším neočakávaným nepriaznivým zmenám vplyvujúcim na kreditnú kvalitu úverových portfólií. Inými slovami, aj keby sa v dôsledku negatívneho vývoja do istej miery zhoršila schopnosť klientov splácať svoje záväzky, nemalo by to ohroziť stabilitu sektora ako celku.

Kreditné riziko v ostatných sektoroch bolo na nízkej úrovni.

Z hľadiska likvidity je pozitívne, že väčšina bánk má dostatočný objem likvidných aktív, ako aj skutočnosť, že vo väčšine bánk sú úverové aktivity financované domácimi zdrojmi. Dopad scenárov výberu vkladov klientov ani vkladov nerezidentských bánk sa počas prvého polroka 2007 výraznejšie neprehlbil.

Negatívny dopad rastu úrokových sadzieb vo väčšine finančného sektora

Z trhových rizík zostáva pre banky najvýznamnejším rizikom úrokové riziko, ktoré je spojené najmä s nesúlalom úrokovo-citlivých aktív a pasív v jednotlivých časových pásmach precenenia úrokových mier. Tento nesúlad bol najmä v dôsledku investícií do štátnych cenných papierov s fixným kupónom. Banky by tak pri náraste úrokových sadzieb zaznamenali pokles čistej ekonomickej hodnoty, ktorá by sa vo vykázanom výsledku hospodárenia prejavila postupne znížením čistých úrokových príjmov. V obchodnej knihe je tento nesúlad v menšej miere iba v niektorých bankách v dôsledku pozícií v úrokových derivátoch.

Podobne aj pri poisťovniach bolo z hľadiska aktív kryjúcich technické rezervy v rámci trhových rizík najvýznamnejšie úrokové riziko, najmä v niektorých poisťovniach. Negatívny dopad by mal nárast úrokových sadzieb, najmä v životnom poistení.

Na fondy správcovských spoločností, dôchodkových správcovských spoločností a doplnkových dôchodkových spoločností by mal negatívny dopad nárast úrokových sadzieb, ktorý by spôsobil okamžitý pokles hodnoty dlhových cenných papierov v portfóliách fondov. Jeho efekt by však bol menej významný kvôli nižšej durácii týchto portfólií vo väčšine fondov, najmä dôchodkových.

Negatívny dopad rastu úrokových sadzieb na banky potvrdzujú aj výsledky stresového testovania. Ak berieme do úvahy zmenu hodnoty cenných papierov a derivátov držaných v bankovej knihe, pre bankový sektor by mal negatívny dopad najmä rast úrokových sadzieb. Ak však neberieme do úvahy precenenie nástrojov v bankovej knihe na reálnu hodnotu, negatívny dopad by mal pokles úrokových sadzieb. V tomto prípade by zníženie základnej úrokovej sadzby NBS o 2 p.b. znamenalo stratu asi 1% aktív, najmä v dôsledku poklesu úrokových výnosov z dlhových cenných papierov. Hodnota aktív kryjúcich technické rezervy v životnom poistení by bola negatívne ovplyvnená nárastom sadzieb. Aktíva kryjúce technické rezervy v neživotnom poistení nie sú výraznejšie vystavené neočakávaným zmenám úrokovej sadzby. Analogický záver platí pre fondy dôchodkových správcovských spoločností a väčšinu fondov doplnkových dôchodkových spoločností. Kvôli krátkej durácii dlhopisových portfólií

by nárast úrokových sadzieb síce znamenal počiatočný pokles hodnoty týchto nástrojov, v horizonte jedného roka by však fondy dosiahli zisk kvôli zvýšeniu kupónových platieb.

Devízové a akciové riziko vo fondoch dôchodkového sporenia a kolektívneho investovania

Devízové riziko zostalo v bankovom sektore na zanedbateľnej úrovni. Akciovému riziku sú vystavené vo výraznejšej miere iba dve banky, riziko však bolo relatívne malé.

Podobne aj vo väčšine poisťovní je devízové riziko zanedbateľné. Výraznejšiemu akciovému riziku sú vystavené iba niektoré poisťovne.

Na fondy správcovských spoločností, dôchodkových správcovských spoločností a doplnkových dôchodkových spoločností by malo negatívny dopad výraznejšie zhodnotenie koruny, prípadne výraznejší pokles cien akcií. V rámci dôchodkových správcovských spoločností medzi stratégiami investovania vyvážených a rastových fondov a celkového rizika nie sú významné rozdiely, mierne sa však líšia v zastúpení jednotlivých rizík. Z fondov kolektívneho investovania sú trhovým rizikám najviac vystavené portfóliá akciových fondov.

Stresové testovanie devízového rizika potvrdzuje, že vystavenie bánk a väčšiny poisťovní voči extrémnym zmenám výmenných kurzov je zanedbateľné. V rámci fondov dôchodkových správcovských spoločností by mohli mať tieto zmeny výraznejší dopad najmä na niektoré rastové fondy. Najvýznamnejší dopad by mali tieto zmeny na akciové a zmiešané podielové fondy. Dôvodom je, že investície do akciových portfólií sú väčšinou denominované v cudzích menách bez zaistovania devízového rizika.

Simulácia poklesu výkonnosti reálnej ekonomiky

Simulovaný pokles výkonnosti reálnej ekonomiky by mal výraznejší negatívny dopad iba na banky kvôli očakávanému zníženiu kreditnej kvality portfólia úverov. Na druhej strane, tento efekt by bol čiastočne tlmený dopadom zníženia úrokových sadzieb, ktoré možno v takomto prípade očakávať ako reakciu zo strany NBS. Toto zníženie úrokových sadzieb by malo pozitívny efekt najmä na zvýšenie hodnoty portfólií dlhových cenných papierov. Práve z tohto dôvodu, resp. z dôvodu očakávaného znehodnotenia domácej meny, by aj efekt na ostatné časti finančného trhu bol skôr pozitívny.

Box 1 Makroekonomické prostredie v SR

Slovenská ekonomika pokračovala vo vysokom raste aj v prvom polroku 2007. V prvom štvrtroku roka 2007 stúpol hrubý domáci produkt v stálych cenách o 9,0% a v druhom štvrtroku vzrástol až na 9,4%. Pozitívny vplyv na vysoký rast ekonomiky mal najmä domáci dopyt. Motorom bola predovšetkým spotreba domácností (v druhom štvrtroku medziročne stúpila o 7,3%), ktorá bola podporená rastom reálnych miezd a poklesom nezamestnanosti. Z pohľadu stability rastu je dôležité, že zvýšenie reálnych miezd bolo nižšie ako rast produktivity práce. Pozitívne sa vyvíjala aj tvorba hrubého kapitálu.

Pokračoval pokles miery nezamestnanosti, ktorá na konci druhého štvrtroku 2007 dosahovala 11,1%. V rovnakom období dosiahol index spotrebiteľských cien medziročný nárast o 2,5%.

Národná banka Slovenska znižovala v prvom polroku 2007 základnú úrokovú sadzbu dvakrát, spolu o pol percentuálneho bodu. Klesali aj výnosy do splatnosti pri 10 a 5 ročných vládnych dlhopisoch.

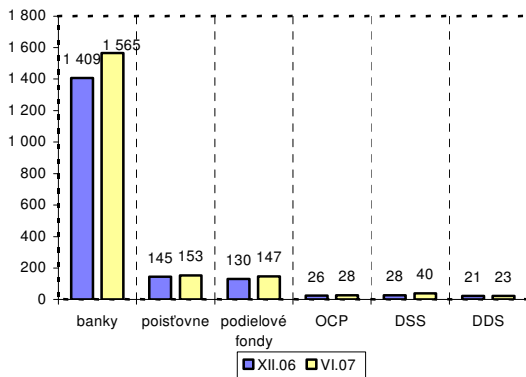
Charakteristika slovenského finančného sektora

Aktivita finančných inštitúcií

V prvom polroku 2007 pokračoval rast aktivity finančných inštitúcií na slovenskom trhu. Čo sa týka finančných inštitúcií dohliadaných Národnou bankou Slovenska, celková hodnota aktív a spravovaného majetku v tomto období vzrástla o 309 mld. Sk, respektíve o 17,6%. Na konci júna 2007 spravovali tieto inštitúcie 2 068 mld. Sk.

V prvom polroku rástla aktivita väčšiny subjektov finančného trhu, čo sa prejavilo zvýšením hodnoty aktív, resp. spravovaného majetku vo všetkých jeho segmentoch (Graf 1).

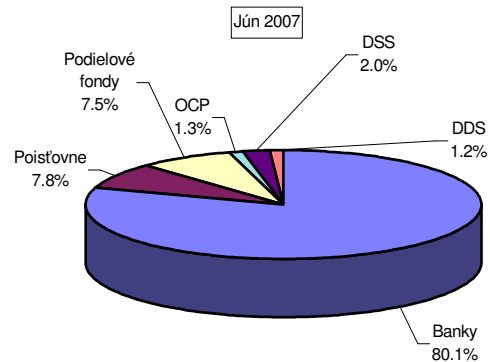
Graf 1 Objem aktív alebo objem spravovaného majetku v jednotlivých segmentoch finančného trhu

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Pozitívna je najmä skutočnosť, že na zdrojovej časti bol tento rast výsledkom zvyšovania hodnoty bankových vkladov a podielov v podielových a dôchodkových fondoch a rastu poistného. Finančný sektor teda rástol skôr v súlade s prirodzeným rastom finančných aktív podnikov a domácností, v menšej miere bol rast spôsobený zdrojmi zo zahraničia. Podiel aktív dohliadaných inštitúcií na HDP sa zvýšil na 119,7%.

Graf 2 Podiel na aktívach a spravovanom majetku podľa segmentov: subjekty dohliadané NBS

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk.

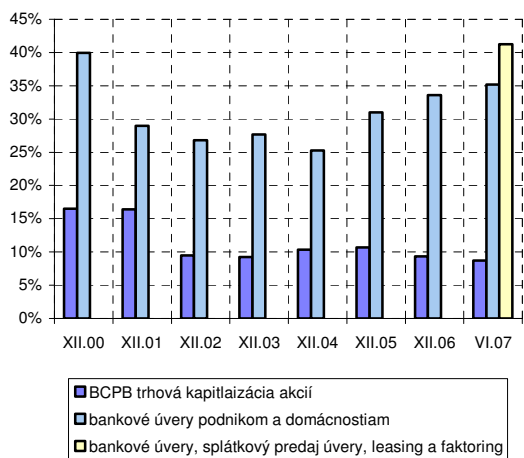
Dominantnú pozíciu vo finančnom sektore si vďaka rastu vkladov aj úverov udržuje bankový sektor. Jeho podiel na aktívach a spravovanom majetku dohliadanej časti finančného trhu sa v prvom polroku 2007 nezmenil a ostal na úrovni 80,1% (Graf 2).

Oproti decembru 2006 sa zvýšil predovšetkým podiel dôchodkových správcovských spoločností, ktorý sa zvýšil z 1,6% na 2,0%. Približne o 0,4 p.b. sa pritom znížil podiel poisťovní, ktorých rast bol mierne pomalší ako rast zvyšku finančného sektora.

Podiel bankového sektora na finančnom sprostredkovaní rástol rýchlejšie aj v porovnaní s burzou cenných papierov (merané trhovou kapitalizáciou). Zatiaľ čo podiel bankových úverov na HDP naďalej rástol, podiel trhovej kapitalizácie akcií na HDP klesal (Graf 3).

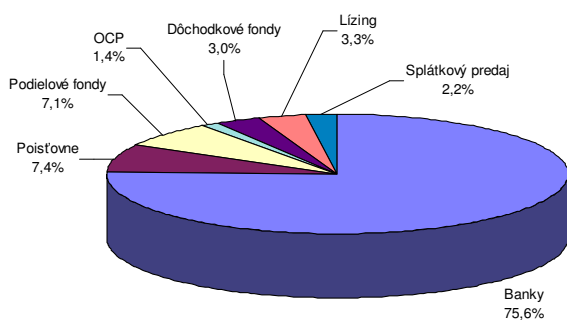
Graf 3 Trhová kapitalizácia, bankové úvery, lízing, splátkový predaj a faktoring ako podiel na HDP

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Okrem subjektov, nad ktorými vykonáva NBS dohľad, tvorili finančný trh aj lízingové spoločnosti, spoločnosti splátkového predaja a faktoringové spoločnosti. Aj keď ich podiel na aktívach finančného trhu je relatívne malý (Graf 4), sú dôležitým prvkom vo finančnom sprostredkovaní na Slovensku (Graf 3). Ich význam spočíva vo vytvorení konkurencie bankovému trhu v určitých segmentoch a zároveň v pokrývaní takých typov služieb alebo kategórií klientov, ktoré nie sú obsiahnuté bankami.

Graf 4 Podiel na aktívach a spravovanom majetku podľa segmentov

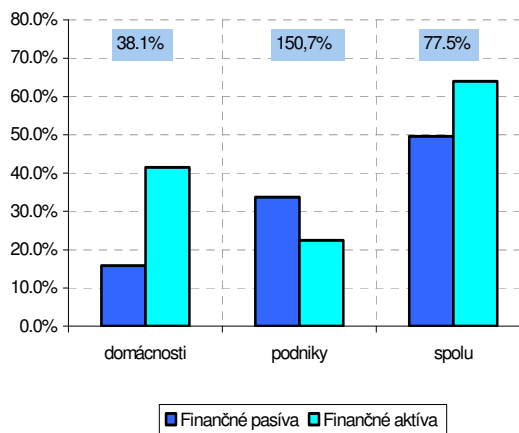

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Bilancia finančného trhu

Z hľadiska dlhodobej finančnej stability finančného trhu je dôležitá aj celková pozícia voči domácej ekonomike, teda voči domácnostiam a podnikom. Takáto bilancia zdrojov získavaných od domácich subjektov a úverov poskytnutých týmto subjektom vypovedá nielen o stabilite financovania aktivít finančných inštitúcií, ale aj o celkovej finančnej pozícii domácností a podnikov. Z toho pohľadu je pozitívne, že čistá pozícia domácností a podnikov voči finančnému sektoru je aktívna, agregovane domácnosti vystupujú ako čistý veriteľ (podiel pasív na aktívach bol na konci sledovaného obdobia 77,5%). Je to predovšetkým dôsledkom kumulácie finančných aktív zo strany domácností, na ktorej sa okrem vkladov v bankách a investícií do podielových fondov a životného poistenia začínajú čoraz významnejšie podieľať aj kapitalizačné piliere dôchodkového zabezpečenia. Na druhej strane, podnikový sektor je v pozícii čistého dlžníka voči finančnému sektoru.

Graf 5 Finančné aktíva a pasíva domácností a podnikov ako podiel na HDP

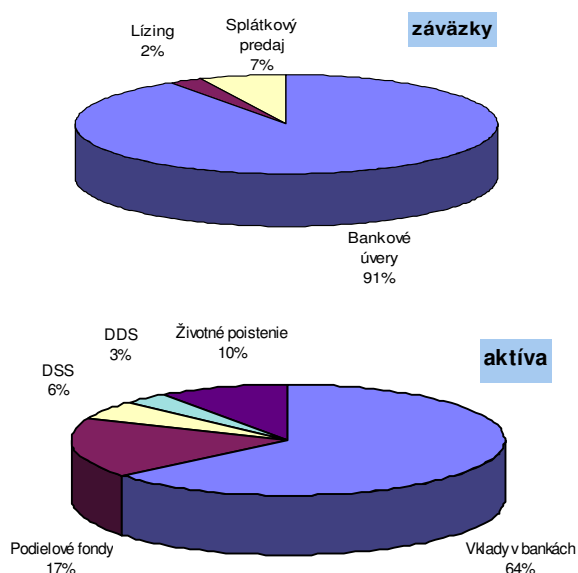

- zdroj: NBS
- graf obsahuje:
  - o na strane pasív: bankové úvery, lízing, splátkový predaj, faktoring a emitované dlhopisy
  - o na strane aktív: bankové vklady, podielové a dôchodkové fondy, životné poistenie a nakúpené akcie a dlhopisy

Finančné aktíva a pasíva domácností

Finančné záväzky domácností sú orientované predovšetkým na banky, ktoré zároveň nesú hlavné riziko spojené s prípadným nesplácaním týchto záväzkov. Štruktúra finančných aktív je výrazne zložitejšia, čo je pozitívne z hľadiska ich diverzifikácie, tým skôr, že ide o objem vo výške viac ako 40% HDP. Dôležitú úlohu tu hrajú dôchodkové fondy a životné poistenie, ktoré vďaka svojmu dlhodobému charakteru vytvárajú stabilný prvok v rámci finančných aktív domácností, a to aj za hľadiska zdrojov finančného trhu umožňujúcich dlhodobé investície.

Graf 6 Štruktúra finančných záväzkov a aktív domácností

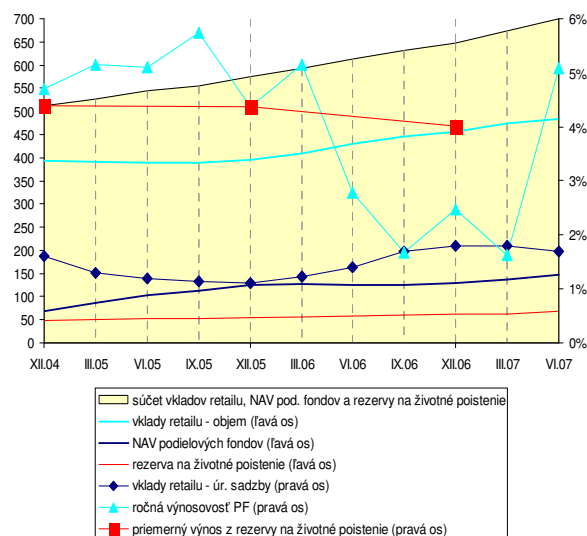

- zdroj: NBS

Finančné investície domácností sa v posledných rokoch uskutočňujú najmä do dvoch hlavných agregátov zdrojov – formou retailových vkladov do bankového sektora a formou investícií do podielových fondov v sektore kolektívneho investovania. Súčet oboch agregátov v prvom polroku 2007 lineárne rástol, čím sa potvrdil trend zahájený od roku 2004. Negatívna korelácia medzi čistou hodnotou aktív v podielových fondoch a ich výnosovosťou súvisela so silnou naviazanosťou

ročne výnosovosti podielových fondov na kurz slovenskej koruny.

Graf 7 Časový vývoj niektorých agregátov finančných aktív domácností v závislosti od výnosov

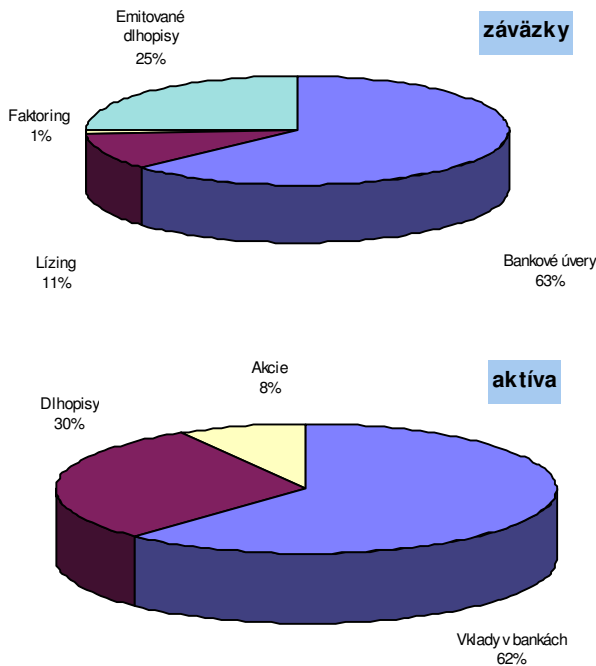
- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Objem finančných aktív domácností je preto v závislosti od úrokových mier investovaný do bánk, resp. do podielových fondov. Z hľadiska bankového sektora ide do veľkej miery o neutrálny vývoj, keďže správcovské spoločnosti spravujúce podielové fondy s najväčším podielom na trhu sú vlastnené bankami.

Finančné aktíva a pasíva podnikov

Na rozdiel od domácností, podniky nie sú až v takej miere financované bankami, aj keď táto forma financovania stále prevláda (Graf 8). Viaceré, najmä väčšie podniky využívajú priame financovanie prostredníctvom emisie dlhových cenných papierov. Na druhej strane, štruktúra finančných aktív podnikového sektora je pomerne jednoduchá z dôvodu, že podniky v zásade nemajú dôvod na dlhodobé finančné investície, zväčša ide len o dočasne voľné likvidné prostriedky (Graf 8).

Graf 8 Štruktúra finančných záväzkov a aktív podnikov

- zdroj: NBS

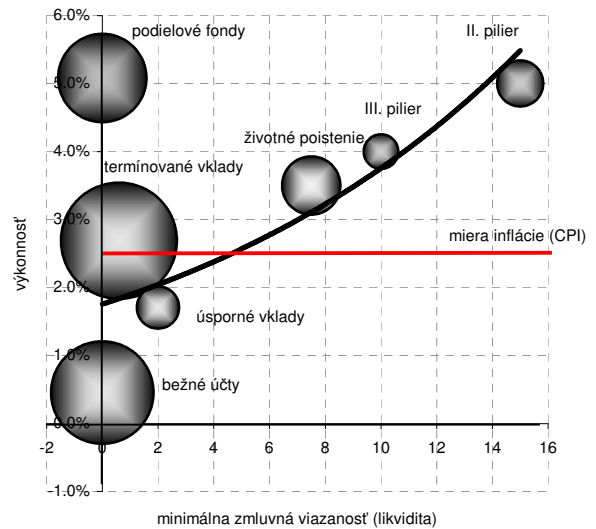
Finančné aktíva domácností: výkonnosť, likvidita a riziko

Domácnosti majú možnosť umiestniť finančné aktíva do rôznych produktov finančných inštitúcií (Graf 9). Základné parametre, ktoré takéto investície majú, sú výkonnosť (ročná miera zhodnotenia), likvidita (minimálna doba viazanosti prostriedkov v danom produkte) a riziko (napr. existencia garančnej schémy alebo minimálneho garantovaného výnosu).

Podstatná časť finančných aktív domácností je viazaná v krátkych časových pásmach, v ktorých dominujú bankové produkty. Podielové fondy (väčšina je otvorených) môžeme tiež považovať za veľmi likvidné, hlavný rozdiel je však vo vyššom riziku a tiež vo výnose, ktorý pri viacerých fondoch predpokladá v dôsledku dennej volatility dlhšie držanie aktív vo fonde. Inými slovami, čím kratšie je obdobie držania aktív v podielovom fonde, tým väčší je rozptyl vo výkonnosti týchto aktív. Aj z tohto dôvodu sú prostriedky

v podielových fondoch de facto menej likvidné ako na bankových účtoch.

Graf 9 Štruktúra finančných aktív domácností z hľadiska výkonnosti, likvidity a rizika

- zdroj: NBS
- veľkosť kruhu reprezentuje objem aktív v danom produkte
- údaje o likvidite a výkonnosti životného poistenia sú odhady, v prípade II. piliera sa berie do úvahy novela zákona o soc. poistení

Dlhšie viazané finančné aktíva domácností sú umiestnené len v dôchodkových fondoch a v kapitalizačnom životnom poistení. Pokiaľ berieme do úvahy len ich dobrovoľnú zložku (okrem DSS), obe schémy spája daňové zvýhodnenie a predpoklad zhodnotenia nad mierou inflácie. Tento predpoklad je v životnom poistení daný minimálnou garantovanou úrokovou mierou, zatiaľ čo v doplnkovom dôchodkovom sporení je výnos z investície z pohľadu domácností výrazne determinovaný príspevkom zamestnávateľa.

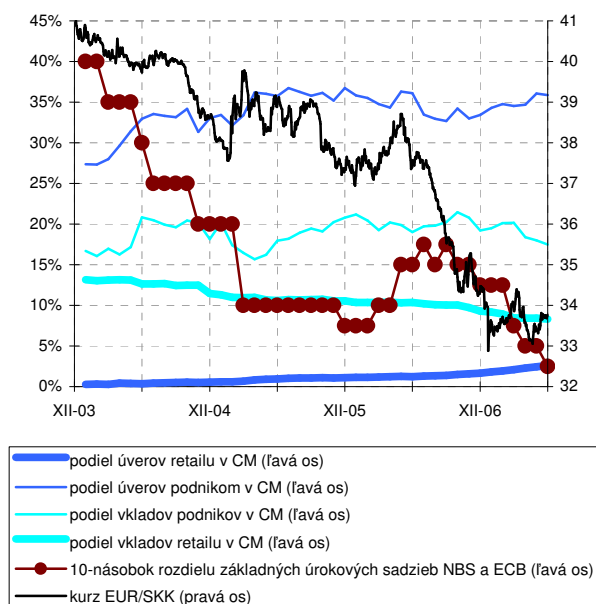
Zmeny v menovej štruktúre finančných aktív a pasív domácností a podnikov voči bankám

Z hľadiska menovej štruktúry sú domácnosti v porovnaní s podnikmi dlhodobo

viac orientované na domácu menu pričom to platí rovnako pre finančné aktíva ako aj pre finančné pasíva oboch sektorov.

Väčšia orientácia podnikov na cudziu menu pozorovaná na dátach reportovaných bankami je prirodzená najmä vzhľadom na fakt, že bankový sektor sa najmä v minulosti orientoval na veľké podniky z bratislavského kraja, ktoré mali obchodné prepojenie na zahraničie. Aj z toho dôvodu môžeme považovať výmenný kurz SKK/EUR, úrokový diferenciál SKK/EUR a očakávanie vstupu Slovenska do eurozóny iba za niektoré z faktorov menovej štruktúry vkladov a úverov podnikov. Dominantným faktorom ostáva charakter samotnej aktivity podnikov.

Graf 10 Menová štruktúra vkladov a úverov domácnostiam, výmenný kurz a úrokový diferenciál

- zdroj: NBS, ECB
- podiely v CM sú počítané na celkových vkladoch, resp. úveroch retailu, resp. podnikov

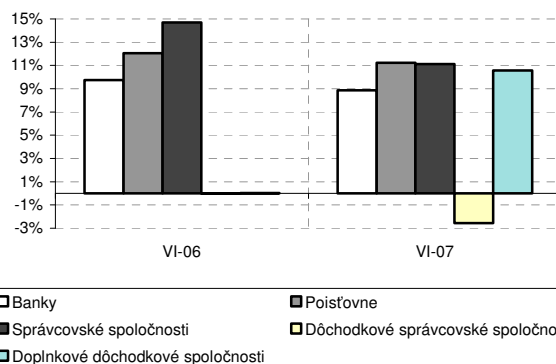
Na druhej strane, práve výmenný kurz SKK/EUR a očakávania jeho vývoja boli dominantným faktorom menovej štruktúry vkladov a úverov slovenských domácností.

Rozdiel v úrokových mierach SKK a EUR pritom nezohral úlohu v raste úverov v cudzej mene, ako sme tomu boli svedkom v Maďarsku a v Poľsku. Najväčší relatívny pokles vkladov v cudzej mene a najväčší relatívny rast úverov v cudzej mene bol práve v posledných šiestich mesiacoch 2007, keď bol úrokový diferenciál najmenší a zároveň bola skúsenosť s výrazným posilňovaním slovenskej koruny voči euru. Očakávanie vstupu Slovenska do eurozóny mohlo zohrať skôr vedľajšiu úlohu, keďže napríklad podiel vkladov v cudzej mene klesal.

Ziskovosť

Ziskovosť vo viacerých finančných inštitúciách, meraná pomocou ROE, sa v prvom polroku 2007 dostala pod mierny tlak. V porovnaní s júnom 2006 mierne klesla priemerná rentabilita vlastného imania v bankovom sektore, v sektore poisťovní a v sektore kolektívneho investovania (Graf 11). Zmena sa však udiala skôr na strane vlastného imania, než na strane zisku.

Graf 11 Priemerná hodnota ROE v jednotlivých sektoroch v júni 2006 a 2007

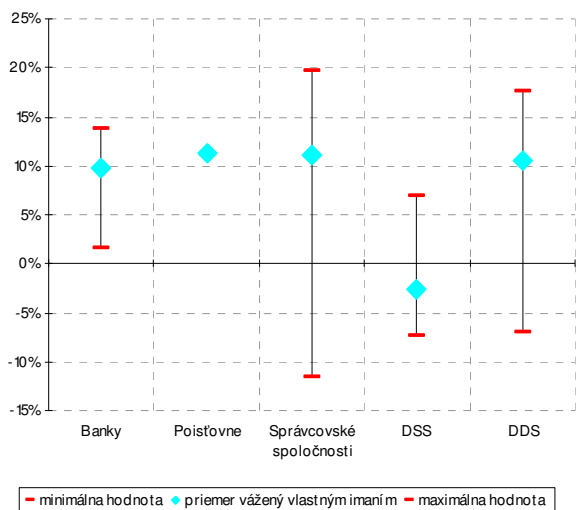

- zdroj: NBS
- hodnoty sú polročné, neanualizované
- v júni 2005 boli priemerné hodnoty ROE v DSS a v DDS na úrovni -0,04%, resp. 0,03%

Na druhej strane doplnkové dôchodkové spoločnosti sa s hodnotami ROE mierne nad nulou dostali na úroveň ostatných sektorov finančného trhu. Dôchodkové správčovské spoločnosti ostávajú naďalej v miernej strate,

čo je však vzhľadom na nedávny začiatok ich podnikania, spojený s vysokými počiatočnými nákladmi, prirodzené.

Graf 12 Intervaly ROE v jednotlivých sektoroch v júni 2007

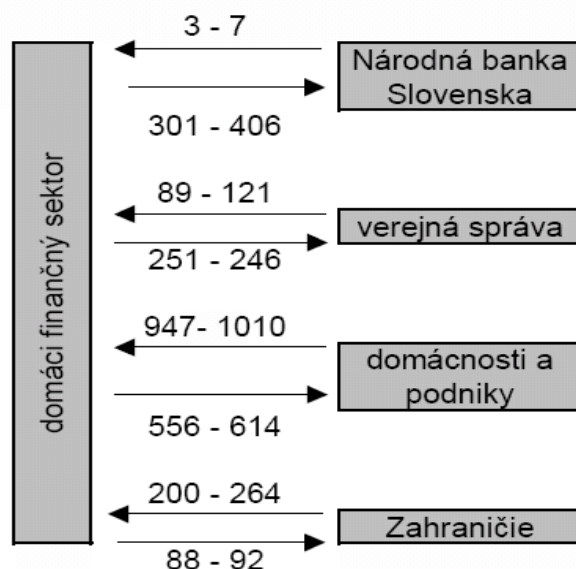

- zdroj: NBS

Vybrané finančné toky

V prvej polovici roku 2007 pokračoval trend prehlbovania prepojenosti finančného sektora a subjektov reálnej ekonomiky. Nárast finančných tokov medzi týmito dvoma stranami bol vzájomný. Prírastok zdrojov finančného sektora získaných od subjektov reálnej ekonomiky bol na druhej strane sprevádzaný zvyšovaním pohľadávok voči domácnostiam a podnikom. Výrazný nárast zaznamenali tiež pohľadávky finančných inštitúcií voči NBS. Zvýšený prílev zdrojov pochádzal aj od verejnej správy a zahraničia. Hodnota vkladov domácností, podnikov a verejnej správy bola k 30. júnu 2007 na úrovni 1131 mld. Sk, čo je oproti koncu minulého roku nárast o 95 mld. Sk.

Schéma 1 Vybrané vzťahy finančného sektora a ostatných sektorov, december 2006 a jún 2007

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk
- čísla nad šípkami: prvé zľava – december 2006
- druhé zľava – jún 2007
- údaj o verejnej správe zahŕňa aj štátne dlhopisy a štátne pokladničné poukážky
- údaj o NBS zahŕňa aj pokladničné poukážky NBS

Financovanie jednotlivých sektorov reálnej ekonomiky bolo vykonávané predovšetkým prostredníctvom bánk. Určitú činnosť v tejto oblasti vykonávali aj ostatní finanční sprostredkovatelia, najmä lízingové spoločnosti, faktoringové spoločnosti a spoločnosti splátkového predaja (Schéma 1).

Hlavné ekonomické subjekty (domácnosti, podniky aj verejná správa) držia podstatnú časť svojich finančných aktív v bankách, ktoré sú zároveň ich hlavnými veriteľmi. Banky teda tvoria, vďaka možnosti prijímania vkladov a poskytovania úverov, hlavné prepojenie medzi reálnou ekonomikou a finančným sektorom. Táto exkluzívna funkcia bánk sa odzrkadľuje aj na ich podiele na celkovom objeme spravovaného majetku inštitúciami finančného trhu.

Tabuľka 1 Vybrané vzťahy medzi ekonomickými subjektmi, december 2006 a jún 2007

v mld. Sk	NBS	Domáci finančný sektor						Domáci nefin. sektor			Zahraničie			
		Domáce banky	Poisťovne	DSS	DDS	Správ. spol.	Ostatné fin. spol.	Domácnosti	Podniky	Verejná správa	Zahr. banky	Zahr. správ. spol.	Zahr. verejná správa a medzinár. inštitúcie	Ostatné
NBS		3 - 7	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0 - 0	0,2 - 0,3	0,1 - 0,1		107 - 210		196 - 188	32 - 28
Domáce banky	301 - 406	63 - 64	0,04 - 0,04			0 - 0	64 - 62	221 - 249	335 - 365	251 - 246	55 - 50		3 - 3	30 - 39
Poisťovne	0 - 0	45 - 50			3,2 - 2,9									
DDS	0 - 0													
Správčovské spol.	0 - 0	23 - 27			12 - 7,7									
Ostatné fin. spol.	0,1 - 0,1	26 - 32												
Domácnosti	0,7 - 0,8	439 - 463	62 - 68	28 - 40	21 - 23	89 - 95								
Podniky	0 - 0	307 - 320			0,9 - 1						24 - 25			
Verejná správa	0 - 0,2	89 - 121			0 - 0									
Zahraničné banky	9 - 6	182 - 244												
Zahr. správ. spol.														
Zahr. verejná správa a medzinár. inštitúcie	3 - 0,3	3 - 0,4			0,8 - 0,8									
Ostatné		14 - 19												

neexistuje priamy vzťah veriteľa - dlžníka

údaje nie sú dostupné

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk
- prvá zľava – december 2006
- druhá zľava – jún 2007
- **riadky:** pohľad na finančné aktíva (úvery, poskytnuté vklady a cenné papiere) investované v inštitúciách uvedených v stĺpcoch
- **stĺpce:** pohľad na záväzky (vklady a prijaté úvery) voči inštitúciám uvedeným v riadkoch
- pri poisťovniach je zobrazená hodnota technických rezerv na životné poistenie

Po bankách druhé najvýznamnejšie miesto z hľadiska získavania zdrojov zastávajú subjekty kolektívneho investovania. Ide predovšetkým o prostriedky domácností, pre ktoré investícia do podielových fondov predstavuje hlavnú alternatívu k bankovým vkladom.

Dôležitosť bánk v rámci finančného sektora zdôrazňuje aj fakt, že v nich majú svoje aktíva aj ostatné inštitúcie finančného trhu vrátane poisťovní a zahraničných bánk. Môžu preto sprostredkovať finančné toky nielen medzi subjektmi reálnej ekonomiky a finančným sektorom, ale aj medzi jednotlivými finančnými inštitúciami navzájom (Tabuľka 1).

Osobitný význam majú vo finančnom systéme poisťovne, ktoré svojou poisťovacou činnosťou prispievajú k diverzifikácii rizík. Pre domácnosti navyše poskytujú možnosť dlhodobej investície vo forme investičného a kapitálového životného poistenia, ktoré tvorí väčšinu poistného plateného domácnosťami.

Tabuľka 1 ponúka schematický pohľad aj na finančné aktíva domácností. Vzťahy medzi domácnosťami, podnikmi a verejnou správou nie sú predmetom analýzy finančného sektora, a preto v pravej dolnej časti tabuľky údaje takisto chýbajú.

Box 2 Hypotekárna kríza v USA a jej dosah na Slovensko

V poslednom období otriasla globálnym finančným systémom tzv. kríza hypotekárnych úverov v USA. Kríza sa či už priamo alebo nepriamo dotkla takmer celého finančného sektora. Priamy dopad mala na banky a hypotekárne domy, ktoré boli angažované na hypotekárnom trhu v USA a nepriamy najmä prostredníctvom nižšej likvidity, poklesu cien aktív a nárastu neistoty na takmer všetky finančné sektory vo svete.

Cieľom tohto boxu je stručne popísať, z čoho hypotekárna kríza v USA pramenila, zhodnotiť jej dopad na domáci finančný sektor a otvoriť otázku možnosti vzniku podobnej situácie na Slovensku.

Hlavné dôvody hypotekárnej krízy v USA

Hypotekárna kríza sa začala prejavovať v roku 2006 a súvisela s nárastom úrokových sadzieb. Vyššie sadzby sa pri úveroch s variabilnou sadzbou prejavili na vyšších úverových splátkach platených domácnosťami, a následne na ich neschopnosti splácať úvery. V priebehu roka 2006 stúpol objem zlyhaných úverov na viac ako jednu šestinú z celkového objemu úverov poskytnutých nižším príjmovým skupinám.

Hypotekárna kríza v USA sa dotýkala tzv. *subprime borrowers*. Ide o špecifickú skupinu domácností, ktorá je najčastejšie definovaná nižšími príjmami a zlou históriou splácania. Inými slovami ide o domácnosti, ktorým bol v bankách pridelený nižší ratingový stupeň. Samotné poskytovanie úverov týmto skupinám domácností je bežným javom aj v iných krajinách, v USA sa však financovanie nízko príjmových skupín obyvateľstva spájalo s určitými špecifikami, ktoré vo veľkej miere prispeli k samotnej kríze.

V prvom rade ide o objem úverov poskytnutých *subprime* domácnostiam. Od roku 1994 až do roku 2005 trh s hypotekárnymi úvermi v USA vzrástol z 35 mld. USD na 665 mld. USD. V roku 2006 tvorili úvery nízko príjmovým skupinám viac ako 20 percent z celkových hypotekárnych úverov poskytnutých v USA. Inými slovami, jeden z piatich úverov poskytnutých k roku 2006 bol úverom pre rizikovejšiu skupinu domácností.

Špecifickým problémom bol charakter úverov poskytnutých týmto skupinám obyvateľstva. Vo väčšine prípadov išlo o úvery, ktoré na začiatku lákali klientov nižšími úrokovými sadzbami, pričom v neskoršom období dochádzalo k zvýšeniu, a tým aj nárastu úverových splátok. Najčastejšie išlo o hybridný hypotekárny produkt s označením 2/28, ktorý na prvé dva roky ponúkal fixovanú úrokovú sadzbu, a následne dochádzalo k zmene sadzieb každých šesť mesiacov. Zvyčajne po dvoch rokoch sadzby vzrástli o 1,5 až 3 percentuálne body a ďalej sa zvyšovali, aj keď nedošlo k výraznejším zmenám v ekonomike. Aj kvôli tejto charakteristike sa tento typ úverov nazýval aj *exploding loan*. Takýto typ úverov tvoril v roku 2006 viac ako 80 percent zo všetkých *subprime* úverov, ktoré boli sekuritizované.

To, že banky a hypotekárne domy takýto typ úverov poskytovali, bolo do veľkej miery spojené s výrazným uvoľnením úverových štandardov v posledných rokoch. Napriek zjavnému riziku, ktoré domácnosti podstupovali pri raste úrokových sadzieb, banky len v minimálnej miere vyhodnocovali citlivosť domácností na zmeny úrokových sadzieb.

Uvoľnenie štandardov súvisí so zmenou postoja poskytovateľov úverov voči riziku plynúcemu z úverov. Kým v minulosti platilo, že sa banka snažila maximálne znížiť kreditné riziko pri poskytovaní úverov, vzhľadom na vysoké náklady spojené s vymáhaním nesplácaných úverov, dnes už toto pravidlo úplne neplatí. Banky majú v súčasnosti možnosť presunúť riziko z týchto úverov prostredníctvom sekuritizácie alebo kreditných derivátov na iné subjekty. Takáto distribúcia rizika vytvára tzv. *principal-agent problem*. To znamená, že poskytovateľ úverov, t.j. banka, má len minimálny záujem na dôkladnom zhodnotení rizika vzhľadom na prenesenie rizika na iné subjekty, a nositelia rizika, t.j.

investori, majú len minimálne možnosti na ovplyvnenie tohto procesu. V USA možnosť sekuritizovať úvery banky maximálne využívali. V roku 2006 bolo týmto spôsobom sekuritizovaných viac ako 56% z celkových hypotekárnych úverov a dve tretiny zo subprime úverov. Aj keď časť rizika ostáva na poskytovateľovi úverov prostredníctvom najnižších tranží v rámci sekuritizačnej štruktúry alebo iných klauzúl, investori sú chránení len do istej miery, a len minimálne v čase vysokých trhových výkyvov.

Na uvoľnení štandardov mali svoj podiel aj samotní investori. Nízke úrokové sadzby na finančných trhoch vytvárali vysoký dopyt po investíciách s vyššou mierou výnosnosti. A takými to aktívami boli práve cenné papiere vytvorené sekuritizáciou úverov poskytnutých nízkopříjmovým skupinám domácností. Samotný dopyt investorov tak nepriamo vytváral tlak na rast objemu úverov nízkopříjmovým skupinám.

Dopady krízy na finančné sektory

Celkové zhodnotenie dopadov hypotekárnej krízy je ešte predčasné vzhľadom na to, že sa kríza ešte neskončila. Okrem negatívneho dopadu na domácnosti v USA, spôsobila kríza straty na úverových portfóliách vo viacerých hypotekárnych domoch a bankách v USA a Európe, vysoké straty v portfóliách cenných papierov vo viacerých bankách, hedge fondoch a u iných inštitucionálnych investorov. Neistota vyplývajúca z vystavenia sa jednotlivých inštitúcií voči tejto kríze vytvorila celkovú neistotu na finančných trhoch. Banky výrazne znížili svoju angažovanosť v rizikovejších investíciách a presmerovali svoje investície do bezpečnejších aktív. Centrálné banky museli následne na výrazný pokles likvidity reagovať zvyšovaním likvidity. Očakáva sa, že dopad krízy sa negatívne prejaví na ekonomickom raste niektorých krajín.

Miera dopadu na sektory v jednotlivých štátoch bola rozdielna. Významný dopad mala táto kríza doteraz najmä v USA, Veľkej Británii, Nemecku, ako aj iných štátoch EÚ.

Priame vystavenie finančného sektora na Slovensku voči kríze bolo iba obmedzené. Väčšina bánk zaznamenala iba nepriamy dopad, keď v súvislosti s neistotou na finančných trhoch poklesli ceny niektorých cenných papierov v portfóliách na obchodovanie a na predaj. Viaceré banky počítajú s miernym znížením zisku za rok 2007 (do 3%).

V prípade poisťovní je predpokladaný dopad ešte menej významný, keďže ich technické rezervy sú len v malej miere investované do akcií.

Hypotekárna kríza v USA sa prirodzene dotkla najmä fondov. Pri dôchodkových fondoch dočasne klesla čistá hodnota aktív, keď priemerný pokles akcií, do ktorých fondy investovali, bol okolo 5%.

Možnosti vzniku podobnej krízy na Slovensku

Osobitnou otázkou je, či podobná kríza ako v USA môže vzniknúť aj na hypotekárnom trhu na Slovensku. Ako sme uviedli vyššie, kríza v USA bola spojená s určitými špecifikami trhu v USA. Vystavenie slovenských bánk voči kreditnému riziku domácností je však odlišné. Zásadným rozdielom sú najmä jednoduché úverové produkty na domácom trhu a odlišné postavenie domácich bánk, ktoré sú na Slovensku držiteľom kreditného rizika.

Rozloženie zadĺženia domácností naznačuje, že na Slovensku je zatiaľ najväčšia časť úverov poskytnutých domácnostiam s vyšším príjmom. Aj keď medzi rokmi 2005 a 2006 došlo k nárastu úverov nižším príjmovým skupinám, najviac úverov stále držia najvyššie príjmové skupiny. V roku 2006 držalo 20% domácností s najvyšším príjmom viac ako 40% poskytnutých úverov.

Určitá podobnosť existuje pri viazanosti úrokových sadzieb na úvery na bývanie, keď väčšina úverov má krátkodobú fixáciu úrokových sadzieb, čo súvisí s výškou úrokových sadzieb na jednotlivých fixáciách. Stresové testovanie nárastu úrokových sadzieb v domácom bankovom sektore však potvrdilo, že domácnosti sú schopné zvládnuť aj výraznejší nárast úrokových sadzieb. Podobne aj

rast úrokových sadzieb v priebehu roka 2006 nespôsobil výrazné zvýšenie zlyhaných úverov v portfóliách bánk.

Podstatným faktom je, že žiadna banka na Slovensku neuskutočnila sekuritizáciu úverov na bývanie, a v najbližšej dobe podľa našich informácií banky podobné aktivity neplánujú. Kreditné riziko z úverov teda ostáva v bankách a banky tak majú primárny záujem na tom, aby bolo čo najnižšie.

Taktiež neexistuje tlak na domáce banky zo strany investorov na poskytovanie úverov nižším príjmovým skupinám s následným sekuritizovaním týchto úverov.

Hypotekárna kríza v USA vyplývala z určitých špecifických problémov financovania domácností v USA, ktoré sú, až na krátku fixáciu úrokových mier, v podstate neporovnateľné. Krízu podobného charakteru v slovenskom bankovom sektore v súčasnosti preto neočakávame. Na druhej strane treba pripomenúť, že problémy s kreditným rizikom domácností môžu nastať aj v domácom bankovom sektore. Predpokladáme však, že kríza väčšieho rozmeru by mohla súvisieť skôr s výraznejším poklesom výkonnosti ekonomiky, čo by negatívne vplývalo na finančnú pozíciu domácností, než so samotným ocenením a transferom rizika.

1 Bankový sektor

Hlavné zmeny a trendy v pasívach bánk

Základné trendy v hlavných agregátoch pasív pokračovali aj v I. polroku 2007. Vklady retailu, podnikov a finančných spoločností naďalej rástli, zdroje získané z emisií HZL a iných dlhových cenných papierov sa naďalej zvyšovali, zatiaľ čo vklady verejnej správy (ARDAL) a vklady zahraničných bánk v cudzej mene pokračovali vo volatilnom priebehu. Na úrovni sektora to znamená, že zdroje, ktoré môže bankový sektor použiť na stabilné financovanie úverov, vo všeobecnosti rástli primerane k úverovej aktivite. To však nie je pravdou pre stavebné sporiteľne, kde rast úverov predbiehal nárast zdrojov, alebo zdroje klesali.

Domácnosti a podniky zvyšovali najmä korunové vklady, podiel vkladov v cudzej mene sa znižoval (na strane aktív podiel úverov v cudzej mene stúpал), čo môže byť výsledok očakávania posilňovania slovenskej koruny. Na druhej strane sa v poslednom roku objavili emisie HZL v cudzej mene, ktoré minimálne v jednom prípade súviseli s poskytovaním hypotekárnych úverov v eure. Dôvodom však zrejme sú nižšie úrokové sadzby na euro a lepšia obchodovateľnosť cenných papierov na európskych trhoch.

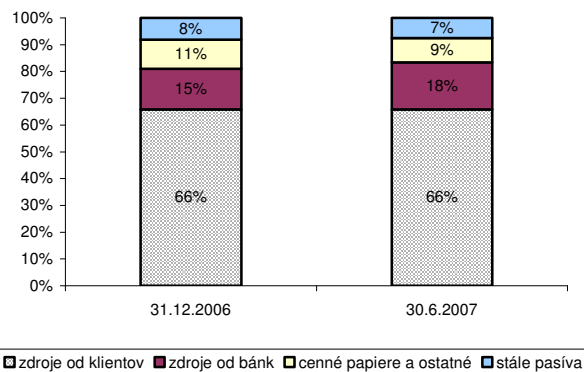
V štruktúre pasív slovenského bankového sektora v prvom polroku 2007 došlo v porovnaní s koncom roka 2006 k miernym zmenám, a to najmä v náraste vkladov zahraničných bánk, predovšetkým v cudzej mene (bližšie v kapitole Medzibankový trh). Ostatné agregáty, významné z pohľadu stabilného financovania aktivít bankového sektora, nadväzovali na pozitívne trendy z minulého roku.

Jedným z ukazovateľov stability bankového sektora z pohľadu zdrojov je aj ukazovateľ porovnania objemu vkladov a úverov klientov (loan-to-deposit ratio¹), ktorým sa sleduje, ako je bankový sektor schopný financovať poskytovanie úverov klientom z prijatých vkladov od klientov, respektíve zo stabilných domácich zdrojov. Dostatkom domácich zdrojov sa minimalizuje riziko závislosti rastu úverov (a ekonomiky) na nestabilných zdrojoch zo zahraničia.

¹ Ukazovateľ loan-to-deposit ratio je definovaný ako podiel pohľadávok voči klientom celkom a súčtu záväzkov voči klientom okrem vkladov ARDALu, a emitovaných HZL.

V priebehu prvého polroka 2007 bol u 12 bánk slovenského bankového sektora pozorovaný mierny nárast ukazovateľa, čím jeho priemerná hodnota (priemer vážený objemom aktív) za bankový sektor dosiahla 73% k 30. júnu 2007 v porovnaní s hodnotou 72% ku koncu roka 2006 a 70% k polroku 2006. Rast ukazovateľa v prvom polroku 2007 bol spôsobený väčšou úverovou aktivitou bánk pri súčasne miernejšom raste (prípadne poklese) vkladov klientov a emitovaných CP. Pozitívne je, že hodnota tohto ukazovateľa patrí medzi najnižšie v rámci Európskej únie.

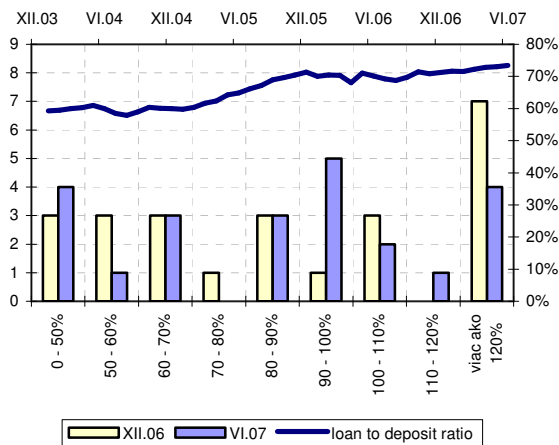
Graf 13 Štruktúra pasív slovenského bankového sektora

- zdroj: NBS

Hodnota ukazovateľa bola vyššia ako 100% najmä v niektorých pobočkách zahraničných bánk, čo je logické vzhľadom na charakter ich podnikania, a v niektorých ďalších bankách. V bankách so silným retailovým postavením bola hodnota na nižšej úrovni, čo platí najmä pre tri najväčšie banky.

Graf 14 Loan-to-deposit ratio: vývoj a distribúcia

- zdroj: NBS
- na dolnej vodorovnej osi sú intervaly ukazovateľa, počet bánk s danou hodnotou je na zvislej osi
- na hornej vodorovnej osi je dátum priemernej hodnoty ukazovateľa, priemerná hodnota je na pravej zvislej osi

Zdroje od klientov

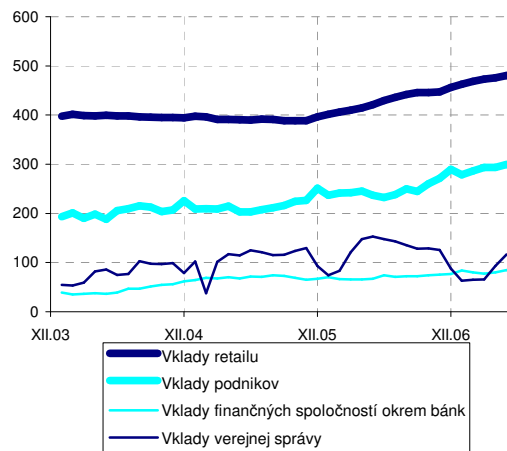
Závazky voči klientom, ktoré dlhodobo tvoria najväčšiu časť pasív bankového sektora, v prvom polroku 2007 pokračovali v raste, pričom sa ich podiel na bilančnej sume sektora pohyboval na úrovni 64% – 66,6%.

Rast objemu vkladov pokračoval aj napriek poklesu, resp. zastaveniu rastu priemerných úrokových sadzieb na vklady, s výnimkou priemerných úrokových sadzieb na vklady podnikov, ktorých rast nesúvisel s volatílnym priebehom rastu vkladov podnikov.

Najväčší podiel na klientskych zdrojoch v júni 2007 tvorili retailové vklady (47,1%) a vklady podnikov (29,3%). Stúpol podiel

vkladov finančných spoločností okrem bánk (8,5%), zatiaľ čo vklady verejnej správy pokračovali vo volatílnom priebehu. Podiel vkladov nerezidentov zostal na nezmenenej úrovni 1,8%.

Graf 15 Hlavné agregáty vkladov klientov

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

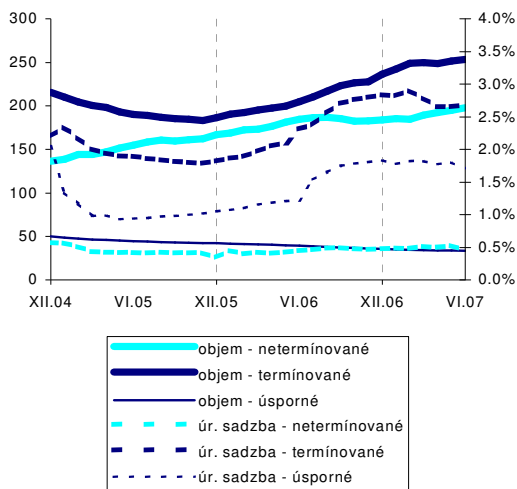
Vklady retailu

V prvom polroku 2007 pokračoval trend rastu retailových vkladov, pozorovaný od decembra 2005. Tento rast bol primárne spôsobený rastom finančných aktív domácností, ktoré rástli aj v ostatných segmentoch finančného trhu (podielové fondy a životné poistenie). Zvyčajne dôležitý faktor - úrokové miery na vklady v bankách, ktorý hrá kľúčovú úlohu pri rozhodovaní o alternatívach umiestnenia voľných finančných aktív domácností, sa v prvom polroku 2007 neprejavil tak výrazne ako v minulosti. Ich dlhodobý vplyv však potvrdzuje aj vysoká korelácia (81%) medzi medzimesačnými zmenami priemerných úrokových sadzieb na vklady retailu a zmenami ich objemu v rokoch 2006-2007.

V júni 2007 opäťovne medzi vkladmi retailu dominovali vklady domácností s 91,4%-ným podielom. Približne od júna 2006 klesá podiel vkladov v cudzej mene, čo pravdepodobne súvisí s vyššími úrokovými mierami na

slovenskú korunu a očakávaním jej posilňovania voči euru. Podiel vkladov retailu v slovenských korunách sa tak zvýšil na 91,7%.

Graf 16 Štruktúra retailových vkladov a úrokové miery

- zdroj: NBS
- údaje na ľavej osi sú v mld. Sk
- údaje na pravej osi sú v percentách
- do grafu boli zahrnuté iba korunové úvery a úrokové sadzby na korunové úvery

Napriek určitej súvislosti medzi objemom retailových vkladov a ich úročením nevidel mierny pokles priemerných úrokových mier na termínované vklady počas prvého polroka 2007 zatiaľ k zastaveniu alebo spomaleniu rastu objemu vkladov. Úsporné vklady v bankách už dlhodobo klesajú.

Vklady podnikov

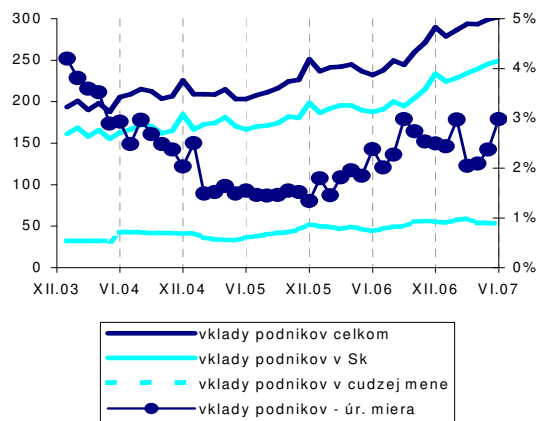
Vklady podnikov svojím významom stále predstavujú druhý najvyšší podiel na záväzkoch bánk voči klientom. K júnu 2007 dosiahli hodnotu 302 mld. Sk, oproti decembru 2006 bol pozorovaný nárast o 12,6 mld. Sk.

Objem vkladov podnikov v podstate nereaguje na vývoj úrokových sadzieb (korelácia zmien 47%), rast prostriedkov na vkladových účtoch podnikov súvisí skôr s rastom ich aktivity a so situáciou ohľadom ich likvidity. Výška úrokových mier na termínovaných účtoch je skôr faktorom pre

rozhodovanie sa podniku medzi ponukami rozličných bánk a nie o objeme, ktorý na termínovaný účet vloží.

Vklady podnikov sú prevažne tvorené korunovými vkladmi (82,5%), ale ich podiel sa nezvyšuje tak jednoznačne, ako je to v prípade retailových vkladov, keďže nemajú charakter úspor (napríklad v rokoch 2004 a 2005 bol tento podiel vyšší ako je v súčasnosti). Ku koncu roka je možné pozorovať určitú sezónnosť korunových vkladov, súvisiacu s jednomesačným nárastom a následným poklesom ich hodnoty.

Graf 17 Vklady podnikov

- zdroj: NBS
- údaje na ľavej zvislej osi sú v mld. Sk

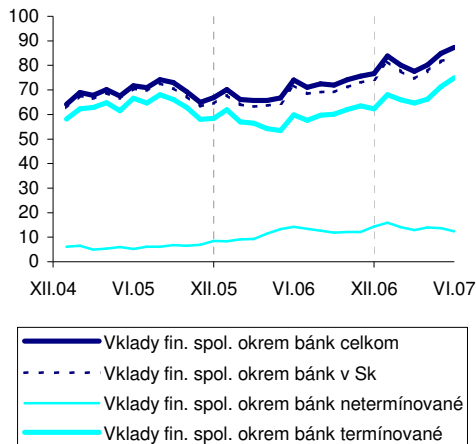
Oproti decembru 2006 bol v júni 2007 pozorovaný pokles podnikových vkladov vo viacerých bankách, ale vzhľadom na ich celkovo volatilný priebeh v jednotlivých bankách, ktorý je výsledkom hľadania vyššieho zhodnotenia v rámci bankového sektora, nie je možné konštatovať trendy v jednotlivých bankách. Pravdou ostáva silné postavenie skupiny najväčších bánk (spolu viac ako 50% všetkých vkladov podnikov).

Vklady finančných spoločností okrem bánk

Vklady poisťovní, penzijných fondov, podielových fondov peňažného trhu,

finančných sprostredkovateľov a finančných pomocných inštitúcií sa svojím charakterom odlišujú od vkladov nefinančných spoločností. Kým v prípade podnikov išlo o dočasne voľné likvidné prostriedky, vklady finančných spoločností okrem bánk sú výsledkom investičnej stratégie (technické rezervy poisťovní, investície fondov a pod.). Z daného dôvodu môžeme konštatovať, že ide najmä o korunové vklady uložené na termínovaných účtoch. Navyše ide čiastočne o vklady spoločností patriacich do vlastnej finančnej skupiny, čo má vplyv aj na relatívne vysoké úročenie týchto prostriedkov (za posledných 12 mesiacov v priemere o 1 p.b. menej ako 3-mesačný BRIBOR).

Graf 18 Štruktúra vkladov finančných spoločností okrem bánk

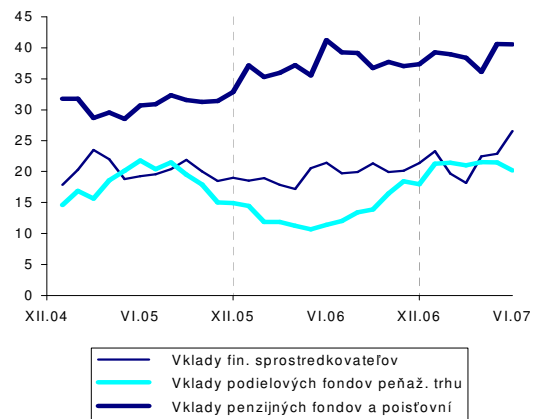
- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Trend rastu vkladov zostal v sledovanom období zachovaný, od konca predchádzajúceho roka sa objem vkladov finančných spoločností okrem bánk zvýšil o 12% na 83,7 mld. Sk. V prvom polroku 2007 bol pozorovaný pokles netermínovaných vkladov, čím došlo k opačnej tendencii vývoja vkladov ako v doteraz sledovanom období od roku 2004. Tento 22%-ný pokles objemu netermínovaných vkladov od januára 2007 bol spôsobený predovšetkým

poklesom vkladov na bežných účtoch poisťovní a penzijných fondov.

Najväčší trhoví podiel na vkladoch finančných spoločností okrem bánk k júnu 2007 majú najmä banky vlastniace správcovské spoločnosti so silným postavením na trhu podielových fondov.

Graf 19 Štruktúra vkladov finančných spoločností okrem bánk podľa zmluvných strán

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

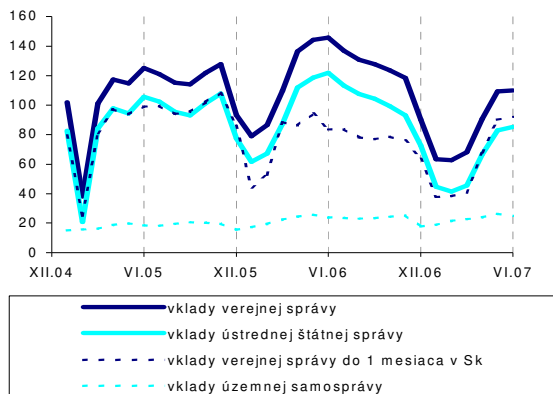
Vklady finančných spoločností okrem bánk sú významným zdrojom vkladov najmä v niektorých bankách a pobočkách zahraničných bánk, ktoré nemajú retailovú aktivitu.

Pokles vkladov podielových fondov peňažného trhu, pozorovaný od júna 2005 do júna 2006 sa zastavil, a do júna 2007 tieto vklady rástli, čo bolo pravdepodobne spôsobené opätovným zvýšením predaja podielových fondov peňažného trhu.

Vklady verejnej správy

Vklady verejnej správy sú tvorené najmä vkladmi ústrednej štátnej správy a vkladmi prostriedkov územnej samosprávy. Objem vkladov územnej samosprávy sa dlhodobo pohybuje medzi 15 mld. Sk a 26 mld. Sk, zatiaľ čo vklady ústrednej verejnej správy (termínované vklady so splatnosťou do jedného roka) sú výsledkom obchodovania ARDAL-u a majú preto veľmi volatilný priebeh.

Graf 20 Vklady verejnej správy

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Vklady územnej samosprávy sú najmä vo forme netermínovaných korunových vkladov, teda bežných účtov miest a obcí. Pre prostriedky územnej samosprávy je charakteristická veľmi vysoká koncentrácia.

Zdroje získané z emisie cenných papierov

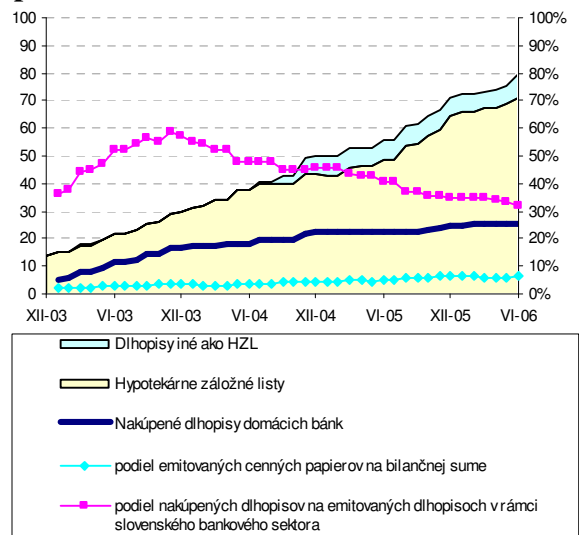
V prvom polroku 2007 nenastali žiadne významné zmeny v emisiách dlhových cenných papierov v bankovom sektore. Vzhľadom na poskytovanie hypotekárnych úverov pokračuje trend emisií HZL, iné dlhopisy a zmenky boli emitované v menšej miere. Celkový podiel zdrojov z emisií dlhových cenných papierov sa v prvom polroku 2007 pohyboval okolo 6% celkových pasív, čo sa z pohľadu zdrojov bankového sektora javí ako málo významné. Napriek tomu bola emisia dlhových cenných papierov dôležitá pre viaceré individuálne banky, kde emisia dlhodobých cenných papierov napríklad prispela k dlhodobej likvidite.

Kým počas roka 2006 sa zdalo, že banky prestávajú nakupovať dlhopisy emitované ostatnými domácimi bankami, na konci roka 2006 sa opäť uskutočnilo niekoľko nákupov v rámci bankového sektora. Celkovo však platí, že efekt z emisie dlhových cenných papierov sa zvyšuje, keďže klesá podiel nakúpených

cenných papierov na emitovaných cenných papieroch.

Na emitovaných cenných papieroch majú významný podiel najmä hypotekárne záložné listy (70% v júni 2007). Z celkového objemu 71 mld. Sk bolo 10,7 mld. Sk emitovaných v cudzej mene. Ďalšie zdroje predstavujú emitované bankové dlhopisy a zmenky. K júnu 2007 emitovali bankové dlhopisy štyri banky. Hodnota emitovaných bankových dlhopisov, iných ako HZL, k júnu 2007 predstavovala celkom 8,8 mld. Sk.

Graf 21 Štruktúra emitovaných cenných papierov

- zdroj: NBS údaje na ľavej osi sú v mld. Sk (objemy CP)
- na pravej osi je podiel emitovaných CP na bilančnej sume v %

Zmenky predstavujú zdroj, ktorý je alternatívou pre termínované vklady klientov. K júnu 2007 malo emitované zmenky osem bánk a ich celkový objem predstavoval 21 mld. Sk. V celom bankovom sektore pritom emitované zmenky predstavujú 1,3% bilančnej sumy.

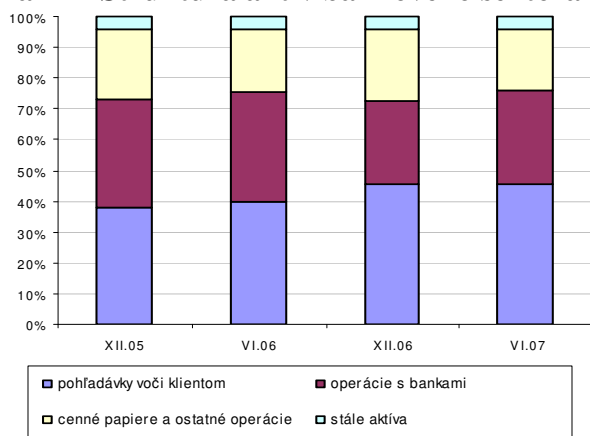
Hlavné zmeny a trendy v aktívach bánk

Podobne ako na pasívnej strane bilancie, aj v aktívach bánk pokračovali v prvom polroku 2007 trendy z minulých rokov. Dominantným trendom je najmä rast úverov klientom. Dopytom boli ťahané najmä úvery poskytnuté domácnostiam a podnikom. Domácnosti mali najväčší záujem o úvery na bývanie. V rámci portfólia podnikových úverov rástlo najmä financovanie projektov v oblasti nehnuteľností.

Na trhu podnikových úverov aj retailových úverov pokračoval rast koncentrácie troch najväčších bánk.

Podiel cenných papierov na celkových aktívach sa znižoval. Štruktúra portfólia bola naďalej pomerne konzervatívna. Vo vybraných bankách rástli investície do zahraničných dlhových cenných papierov.

Graf 22 Štruktúra aktív bankového sektora

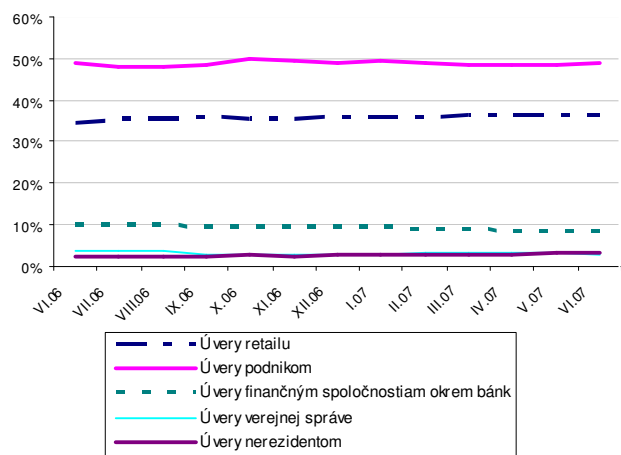
- zdroj: NBS
- na zvislej osi sú podiely jednotlivých agregátov aktív na celkových aktívach

Na konci prvého polroka 2007 držali banky najväčšiu časť aktív v úveroch poskytnutých klientom. Napriek ich absolútnemu rastu sa relatívny podiel týchto úverov nemenil. Dôvodom bol najmä dynamický rast operácií bánk na medzibankovom trhu. Po poklese v druhom polroku 2006 bankový sektor opätovne zvyšoval objem prostriedkov investovaných v NBS. V absolútnych aj relatívnych číslach poklesli investície do cenných papierov.

Pri úveroch klientom pokračovali trendy z minulých rokov. Od júna 2006 vzrástol objem poskytnutých klientskych úverov o 20%. Dynamický rast si udržali najmä úvery poskytnuté retailu a podnikom, mierne poklesol

podiel úverov poskytnutých finančným spoločnostiam okrem bánk a verejnej správe.

Graf 23 Úverové portfólio bankového sektora

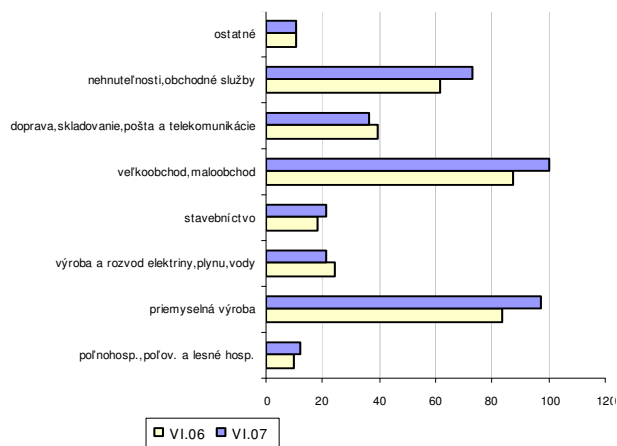
- zdroj: NBS
- na zvislej osi sú podiely jednotlivých kategórií úverov na celkových úveroch

Úvery podnikom

Bankový sektor poskytol ku koncu júna 2007 úvery podnikom v objeme takmer 360 mld. Sk. V prvom polroku 2007 narástol objem úverov o 31 mld. Sk. Podnikový sektor sa v uvedenom období najviac financoval prostredníctvom úverov v cudzích menách. Tie od začiatku roka stúpili o 19 mld. Sk. Tempo rastu podnikových úverov v domácej mene mierne pokleslo na konci roka 2006 a v prvých mesiacoch roka 2007, následne začalo znova rásť.

Zo sektorového hľadiska banky v najväčšej miere financovali priemyselnú výrobu, obchodné činnosti a investície do nehnuteľností. V prvom polroku 2007 bol najväčší objem podnikových úverov poskytnutých v oblasti nehnuteľností (takmer 11 mld. Sk), veľkoobchodu (9 mld. Sk) a automobilového priemyslu (7,8 mld. Sk).

Graf 24 Odvetvová štruktúra podnikových úverov

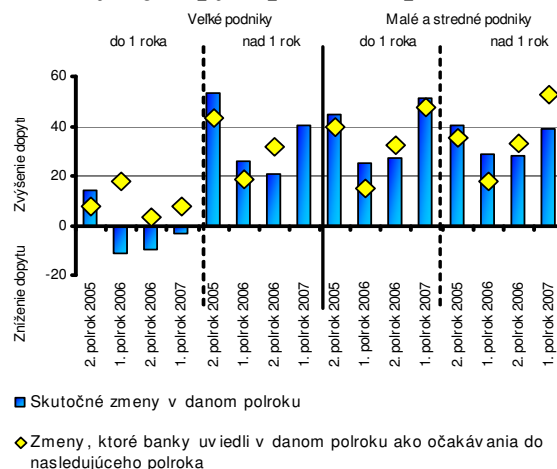
- zdroj: NBS
- údaje na vodorovnej osi sú v mld. Sk

Jedným z faktorov rastu objemu úverov podnikovému sektoru je pokračujúci rast dopytu podnikov po úveroch. Záujem o krátkodobé a dlhodobé úvery mali najmä malé a stredné podniky. Zo strany veľkých podnikov rástol dopyt po dlhodobých investičných úveroch. Za zvýšeným dopytom sa skrýva najmä pozitívny ekonomický vývoj, ktorý sa odráža na raste dlhodobých investícií, reštrukturalizácií podnikov a vyššej miere akvizícií.

Rast dopytu podnikov po financovaní z bankového sektora sa očakáva aj v druhom polroku 2007.

Záujem bánk sa orientoval najmä na financovanie malých a stredných podnikov. Tento segment je pre banky zaujímavý najmä z pohľadu vyšších úrokových marží a relatívne nízkeho zadlženia malých a stredných podnikov.

Graf 25 Vývoj dopytu podnikov po úveroch

- zdroj: NBS, Dotazník o vývoji ponuky a dopytu na trhu úverov
- údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu, kladná hodnota znamená zvýšenie dopytu
- zmeny dopytu vyjadrujú subjektívny pohľad bánk

Rastúca konkurencia v segmente malých a stredných podnikov sa v prvom polroku prejavila na zmiernení úverových štandardov v niektorých bankách. Banky zmierňovali najmä požiadavky na zabezpečenie, znižovali úrokové sadzby a poplatky.

Trh podnikových úverov sa vyznačuje nižšou koncentráciou ako trh retailových úverov. Skupina troch najväčších bánk dosiahla v júni 2007 podiel na celkových poskytnutých podnikových úveroch vo výške 45%. Významnú úlohu na tomto trhu však hrajú aj viaceré stredne veľké banky. Napriek konštatovaniu nižšej koncentrácie a väčšej konkurencie na trhu podnikových úverov v porovnaní s retailovým sektorom, v prvom polroku 2007 tri najväčšie banky poskytli až 75% z objemu podnikových úverov v celom sektore. Tento údaj je však komplikované interpretovať, pokiaľ nie je k dispozícii informácia o tom, koľko úverov bolo v tomto období splatných.

Úvery retailu

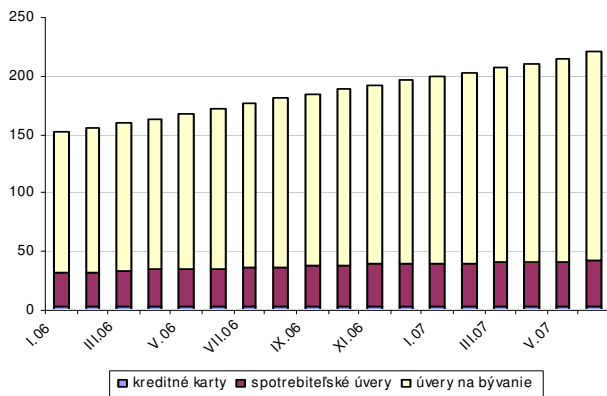
Úvery poskytnuté retailu patrili k najdynamickejšie rastúcim položkám v aktívach bánk. V prvom polroku 2007 banky poskytli retailové úvery v objeme 29,4 mld. Sk. V

porovnaní s druhým polrokom 2006 išlo o mierny nárast. Úvery v cudzích menách tvoria aj napriek očakávanému vstupu do eurozóny len malé percento z celkových retailových úverov (2,6% v júni 2007).

Retailové úvery rástli najmä vďaka úverom na bývanie, ktoré v prvom polroku stúpili o 12% a na konci júna 2007 tvorili už 67% z celkových retailových úverov. Miernejšie rástli spotrebiteľské úvery (o 5,6% v prvom polroku 2007). Naopak populárne boli kreditné karty s polročným rastom o 11%.

Graf 26 Vývoj retailových úverov v bankovom sektore

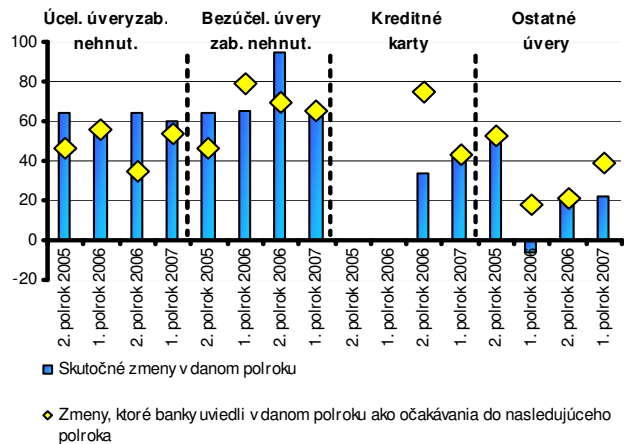
- zdroj: NBS
- údaje na ľavej osi sú v mld. Sk

Za silným rastom úverov v retailovom sektore zaostávali úvery poskytnuté v rámci stavebného sporenia. Tie od začiatku roka vzrástli len o 1,6 mld. Sk. Pokračoval pokles významu úverov od stavebných sporiteľní v rámci úverov poskytnutých na nehnuteľnosti (kým na začiatku roka 2006 tvorili 36%, v júni 2007 už len 28%). Štruktúra poskytnutých úverov sa stále viac prispôbovala potrebám klientov. Tí preferujú získanie úveru bez dlhého sporenia, čo spôsobuje rast medziúverov a pokles klasických stavebných úverov.

Jedným z hlavných dôvodov rastu objemu poskytnutých úverov je vysoký dopyt obyvateľstva po úveroch. V prvom polroku stúpil dopyt najmä po účelových a bezúčelových úveroch zabezpečených nehnuteľnosťami. Podobný vývoj očakávame aj v druhom polroku

2007. Na rast dopytu vplýval najmä pozitívny ekonomický vývoj, ktorý sa odzrkadľoval na vyšších príjmoch a rastúcej dôvere obyvateľstva o ich budúcej finančnej pozícii. Dopyt bol podporený aj rastom cien nehnuteľností, kvôli ktorému stúpila výška výdavkov na kúpu nehnuteľností.

Graf 27 Vývoj dopytu obyvateľstva po úveroch

- zdroj: NBS, Dotazník o vývoji ponuky a dopytu na trhu úverov
- údaje sú uvedené vo forme čistého percentuálneho podielu, kladná hodnota znamená zvýšenie dopytu
- zmeny dopytu vyjadrujú subjektívny pohľad bánk

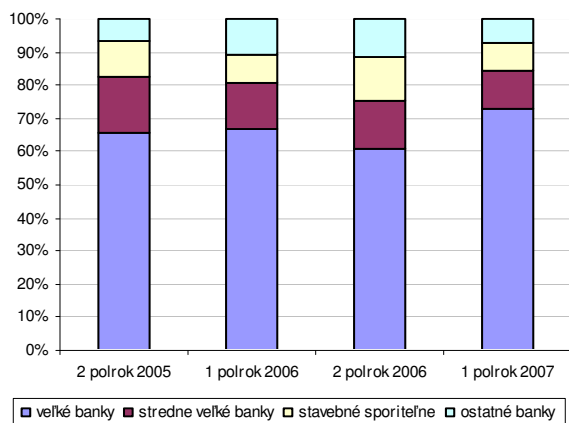
Štandardy na úvery poskytnuté obyvateľstvu sa podľa dotazníka o úverových štandardoch v prvom polroku 2007 zmiernili len v niekoľkých bankách. Zmierňovali sa štandardy na úvery zabezpečené nehnuteľnosťou. Vplyv zmierňovania štandardov na rast objemu poskytnutých úverov však nebol významný.

Menili sa konkrétne podmienky poskytovania úverov. Kým vo väčších bankách mali zmeny najčastejšie podobu zvyšovania limitov na výšku úveru a dobu splatnosti, niektoré menšie a stredné banky znižovali aj úrokové marže a výšku poplatkov.

Pozoruhodný je rast koncentrácie na trhu retailových úverov. Veľká sieť pobočiek ako aj tradične silné postavenie na tomto trhu pomáha najmä trom najväčším bankám. V prvom polroku 2007 sa na raste retailových úverov podieľali 72%, kým v druhom polroku 2006 to bolo na

úrovni 60%. U väčšiny ostatných bánk sa v sledovanom období ich podiel na absolútnom raste znižoval.

Graf 28 Koncentrácia na trhu retailových úverov

- zdroj: NBS

Úvery poskytnuté ostatným sektorom

Úvery poskytnuté finančným spoločnostiam okrem bánk zaznamenali pomerne volatilný vývoj. Objem poskytnutých úverov týmto spoločnostiam výrazne rástol do decembra 2006. Naopak v prvom polroku 2007 objem týchto úverov skôr klesal. Banky tieto prostriedky najčastejšie poskytujú lízingovým spoločnostiam a splátkovým spoločnostiam. Do veľkej miery ide o financovanie spoločností v rámci vlastnej skupiny.

Úvery poskytnuté verejnej správe počas prvého polroka 2007 stúpili o 12%. Úvery samospráve od začiatku roka poklesli.

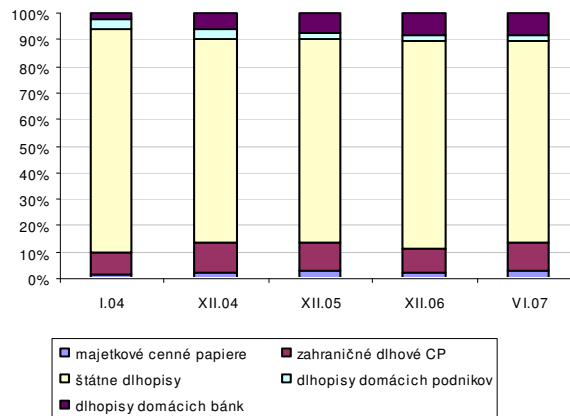
Úvery poskytnuté subjektom v zahraničí od začiatku roka stúpili o viac ako 5 mld. Sk.

Investície do cenných papierov

Kým ešte pred niekoľkými rokmi cenné papiere tvorili hlavnú časť aktív bánk, v súčasnosti sa ich podiel na celkových aktívach pohybuje na úrovni 20%. Spomínaný pokles je spojený s postupným ukončovaním splatnosti štátnych dlhopisov, ktoré vybrané banky získali v rámci reštrukturalizácie ich úverových portfólií.

Treba však uviesť, že reštrukturalizačné štátne dlhopisy banky často čiastočne nahrádzali inými emisiami štátnych dlhopisov.

Graf 29 Štruktúra portfólia cenných papierov

- zdroj: NBS
- CP – cenné papiere
- v grafe sú podiely základných kategórií cenných papierov na celkovom objeme cenných papierov

Napriek poklesu štátnych dlhopisov banky naďalej držia pomerne konzervatívne portfólio cenných papierov. Za posledné roky sa zvyšoval objem najmä dlhopisov domácych bánk, čo súvisí s povinnosťou bánk s hypotekárnou licenciou emitovať hypotekárne záložné listy. Stabilný podiel majú zahraničné dlhové cenné papiere, pričom banky investovali najmä do bankových a podnikových dlhopisov.

Viac ako 74% z objemu cenných papierov v sektore držia tri najväčšie banky. Ešte vyšší podiel majú pri štátnych dlhopisoch s takmer 80% podielom na celkovom objeme štátnych dlhopisov v sektore. Tri najväčšie banky mali dominantné postavenie aj pri držbe domácych bankových dlhopisov, keď vlastnili takmer 70% z objemu v sektore.

Majetkové cenné papiere tvorili v portfóliách bánk v júni 2007 takmer 10 mld. Sk. Z toho zahraničné podiely tvorili 7 mld. Sk. V prvom polroku banky pokračovali v nákupoch najmä zahraničných majetkových cenných papierov.

Medzibankový trh

Vývoj na medzibankovom trhu bol v prvom polroku 2007 ovplyvnený hlavne znížením základnej úrokovej sadzby NBS spolu o 0,5 percentuálneho bodu v mesiacoch marec a apríl ako aj intervenciami NBS na devízovom trhu počas týchto mesiacov v hodnote 1 930 mil. EUR a 700 mil. EUR. Výnosová krivka mala počas prvých troch mesiacov inverzný charakter, čo odrážalo očakávania bankového sektora o znížení úrokových sadzieb, počas apríla došlo k paralelnému posunu krivky smerom nadol. Počas mesiacov máj a jún sa krivka postupne vyrovnávala, keď banky už neočakávali ďalšie zmeny sadzieb NBS. Po jej poklese počas druhého polroka 2006 znovu rástol objem medzibankových aktív aj pasív, keď na strane aktív rástol hlavne objem sterilizovaných prostriedkov v NBS a na strane pasív vklady nerezidentských bánk.

Počas prvého polroka 2007 vykazovali oproti druhému polroku 2006 rastúci trend tak aktívne ako aj pasívne medzibankové operácie. K najväčším zmenám došlo v mesiacoch marec (nárast aktív o 39,3 mld. Sk, nárast pasív o 38,6 mld. Sk) a apríl (nárast aktív o 49,5 mld. Sk, nárast pasív o 30,3 mld. Sk), k poklesu došlo len v máji (na strane aktív o 28,6 mld. Sk, na strane pasív o 38,5 mld. Sk). V júni dosahoval objem medzibankových aktív² 494,3 mld. Sk, čo znamená nárast oproti decembru 2006 o 96,5 mld. Sk (relatívna zmena o 24,3 %), objem medzibankových pasív³ predstavoval 274,6 mld. Sk, došlo k nárastu o 60,7 mld. Sk (relatívna zmena o 28,4 %).

Spolu s nárastom objemu došlo aj k miernemu nárastu podielu týchto operácií na bilančnej sume. Podiel aktívnych medzibankových operácií na bilančnej sume bankového sektora sa zvýšil z 27,1 % ku koncu decembra 2006 na 30,4 % k 30. júnu 2007. Podiel prijatých vkladov a úverov od NBS, domácich a zahraničných komerčných bánk na bilančnej sume dosiahol hodnotu 17,6 % čo predstavuje nárast o 2,4 p. b. oproti

31. decembru 2006. K nárastu došlo skoro u všetkých veľkých a stredných bánk.

V sledovanom období tvorili prevažnú časť objemu obchodov na medzibankovom trhu obchody so zahraničnými bankami, ich hodnota sa pohybovala okolo 70 % z celkového objemu obchodov. Medzi obchodmi s domácimi bankami prevládli obchody s depozitmi, medzi obchodmi so zahraničnými bankami obchody so swapmi⁴.

Najväčší podiel na medzibankových aktívach mali prostriedky sterilizované v NBS prostredníctvom vkladov a úverov, povinných minimálnych rezerv alebo emisiou pokladničných poukázok, keď tieto prostriedky tvorili počas prvého polroka v priemere 81,0 % medzibankových aktív. Ich objem sa zvýšil ku koncu júna 2007 oproti 31. decembru 2006 o 79,2 mld. Sk, pričom relatívny nárast tvoril 30,1 %.

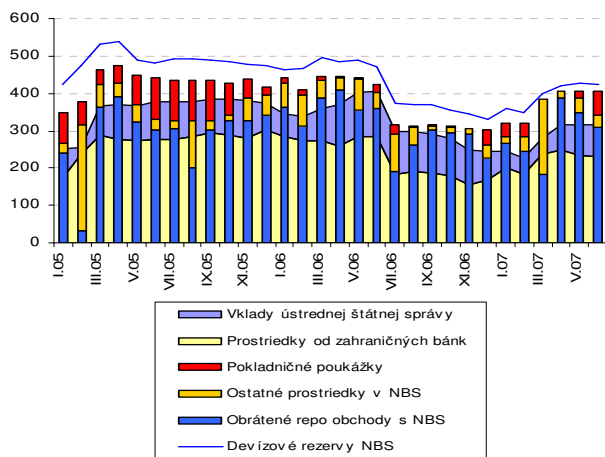
² Medzibankové aktíva sú súčtom pohľadávok voči NBS, domácim aj zahraničným bankám a pokladničných poukázok.

³ Medzibankové pasíva sú súčtom prijatých vkladov a úverov od NBS, domácich a zahraničných komerčných bánk.

---

⁴ Zdroj: Menový prehľad NBS.

Graf 30 Vývoj medzibankových aktív a pasív a vklady ústrednej štátnej správy

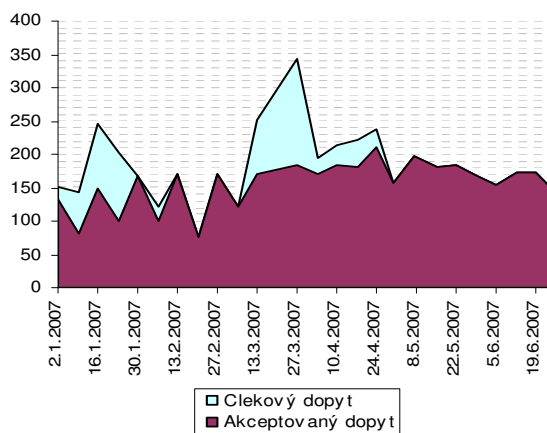
- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk
- na grafe nie sú zahrnuté operácie medzi domácimi bankami navzájom

Počas januára, marca a apríla 2007 NBS neakceptovala celkový dopyt po sterilizačných REPO obchodoch na pravidelných týždňových aukciách. V tomto období sa neuskutočnili ani aukcie pokladničných poukážok NBS, čo spolu s intervenciami malo za následok zvýšenie voľných prostriedkov na medzibankovom trhu. Banky tieto prostriedky zhodnocovali pomocou jednodňových sterilizačných vkladov NBS, z daného dôvodu sa v tomto období výrazne zvýšil podiel objemu krátkodobých sterilizovaných prostriedkov na celkovom objeme prostriedkov ukladaných do NBS a znížil sa podiel strednodobých prostriedkov⁵. V marci 2007 predstavoval podiel vkladov pomocou dvojtýždňových REPO obchodov len 47,8 %.

V mesiacoch február, máj a jún 2007 NBS akceptovala celý dopyt v rámci REPO tendrov. Kvôli neprispôsobeniu dopytu likvidným možnostiam sa bankový sektor

počas mesiaca február nachádzal v podstave likvidity, čo bolo možné pozorovať na náraste úrokových sadziieb najkratších splatností. Banky nedostatok likvidity riešili využitím jednodňových refinančných úverov NBS. Počas mesiacov máj a jún sa znova uskutočnili aukcie PP NBS, o ktoré bankový sektor prejavil vysoký záujem.

Graf 31 Celkový a akceptovaný dopyt v rámci pravidelných REPO tendrov

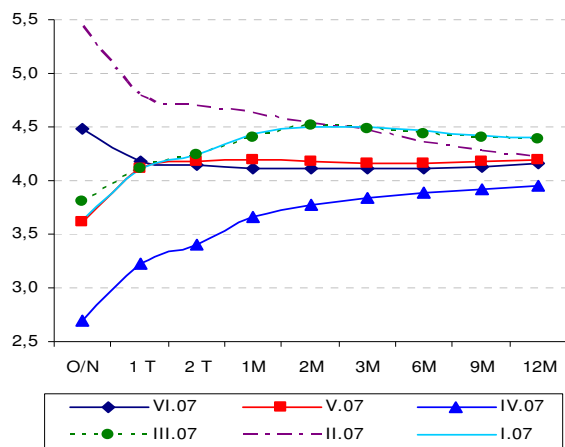
- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Povinné minimálne rezervy boli počas prvého polroka 2007 na úrovni 21,62 až 24,3 mld. Sk, ich skutočné plnenie bolo vo výške 100,1 % až 100,4 %.

Vklady a úvery domácim bankám kolísali približne na rovnakej úrovni ako počas rokov 2005 a 2006. Pohľadávky voči domácim bankám v slovenských korunách po miernom poklese v máji dosiahli k 30. júnu 2007 hodnotu 32,1 mld. Sk, teda boli na rovnakej úrovni ako ku koncu decembra 2006.

⁵ Objem prostriedkov ukladaných do NBS sa znížil pomocou dvojtýždňových REPO tendrov a trojmesačných pokladničných poukážok.

Graf 32 Vývoj výnosových kriviek BRIBORu

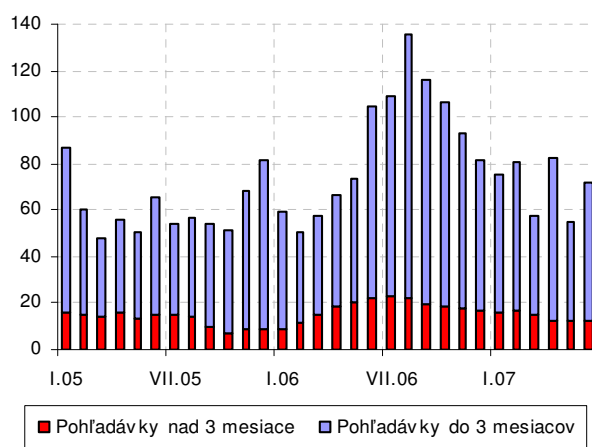

- zdroj: NBS
- údaje na zvislej osi sú v percentách a vyjadrujú priemernú hodnotu v danom mesiaci vypočítanú pomocou denných údajov
- O/N – jednodňová sadzba (*overnight*)
- Splatnosti: T – v týždňoch, M – v mesiacoch

Objem pohľadávok voči zahraničným bankám v slovenských korunách sa počas prvého polroka príliš nemenil a dosahoval tak hodnoty podobné druhému polroku 2006. Pohľadávky voči zahraničným bankám v cudzej mene po výraznom náraste v prvom polroku 2006, keď v auguste dosahovali hodnotu 63,3 mld. Sk, pokračovali v klesajúcej tendencii a ku koncu júna 2007 tak dosahovali hodnotu 18,6 mld. Sk, zhruba na úrovni hodnoty ku koncu roka 2005 (16,7 mld. Sk).

Podľa časovej viazanosti naďalej dominovali pohľadávky do 3 mesiacov. Pohľadávky nad 3 mesiace podobne ako počas druhého polroka 2006 klesali, čo môže byť spôsobené jednak znížením kľúčových úrokových sadziieb a tým aj nižšími úrokovými sadzbami na medzibankovom trhu.

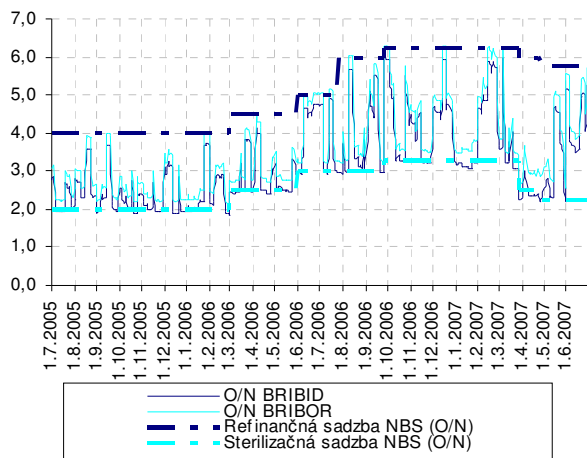
Graf 33 Vývoj objemu úverov a vkladov poskytnutých komerčným bankám

- zdroj: NBS
- údaje na ľavej osi sú v mld. Sk

Mierny podstav likvidity bol len počas februára 2007, keď NBS znova akceptovala celkový dopyt v rámci pravidelných REPO tendrov, ktorý nebol prispôbený likvidným možnostiam bánk. Objem refinančných prostriedkov predstavoval v tomto mesiaci 3,9 mld. Sk, z toho refinančné REPO obchody boli vo výške 0,8 mld. Sk. V ostatných mesiacoch bola výška refinančných úverov v rozmedzí 3,0 až 3,1 mld. Sk. Refinančné REPO obchody neboli uzavreté so žiadnou bankou. Tento stav charakterizuje aj vývoj jednodňových refinančných sadziieb, keď počas mesiacoch január, marec a apríl 2007 boli tieto na úrovni sterilizačných sadziieb NBS a počas mesiacoch február, máj a jún 2007, keď centrálna banka znova akceptovala celkový dopyt po sterilizačných REPO obchodoch, boli na úrovni refinančných sadziieb NBS. Vo februári, keď sa zvýšil objem refinančných obchodov, tieto sadzby mierne prekročili úroveň refinančných sadziieb NBS.

Graf 34 Vývoj jednoduchých úrokových sadziieb na medzibankovom trhu

- zdroj: NBS
- údaje sú v percentách
- O/N – jednoduchá sadzba (*overnight*)

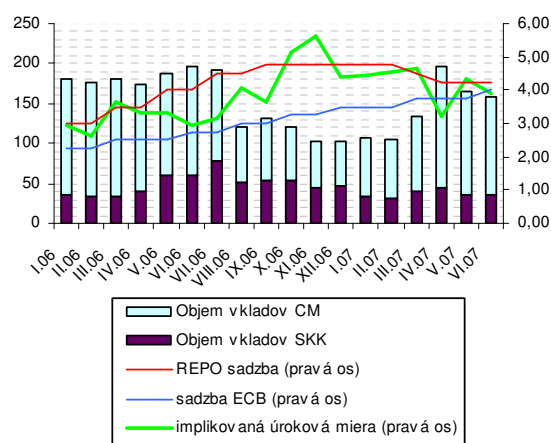
Objem vkladov domácich bánk vykazoval rovnakú tendenciu ako objem úverov domácich bánk, dosahoval podobné hodnoty ako počas rokov 2005 a 2006.

Objem zdrojov od nerezidentských bánk po poklese počas druhého polroka 2006 znovu rástol, keď rástli hlavne zdroje v cudzej mene, z hodnoty 115,7 mld. Sk ku koncu decembra 2006 na hodnotu 186,9 mld. Sk ku koncu júna 2007, pričom ich maximálna hodnota bola v marci 2007, 198,3 mld. Sk. Zdroje v slovenských korunách oproti tomu klesali, z 54,7 mld. Sk k 31. decembru 2006 na 44,4 mld. Sk k 30. júnu 2007. Najvyššiu hodnotu dosiahli v apríli, 59 mld. Sk. Dôvodom tohto vývoja môže byť zhodnocovanie slovenskej koruny voči euru počas tohto obdobia, nakoľko prevažnú časť týchto prostriedkov ukladali banky po konverzii do sterilizačných obchodov s NBS. Najväčší nárast vkladov v cudzej mene možno pozorovať práve počas marca, keď výrazne stúpol aj objem devízových rezerv.

Implikovaná úroková miera na vklady domácich a zahraničných bánk sa pohybovala na úrovniach základnej sadzby NBS a sadzby ECB, v závislosti od zloženia objemu týchto vkladov. V obdobiach august 2006 až marec

2007, keď poklesol podiel objemu vkladov v cudzej mene k celkovému objemu vkladov, bola úroková sadzba vyššia a pohybovala sa na úrovni základnej sadzby NBS. Po marci 2007 implikovaná úroková miera opäť klesla, čo môže byť spôsobené jednak zvýšením objemu vkladov nerezidentských bánk v cudzej mene, jednak znížením základných úrokových sadziieb národnej banky.

Graf 35 Vývoj objemu vkladov nerezidentských bánk a implikovanej úrokovej miery

- zdroj: NBS
- údaje na ľavej osi sú v mld. Sk
- údaje na pravej osi sú v percentách
- implikovaná úroková miera bola vypočítaná ako dvanásťnásobok podielu úrokových nákladov na vklady nerezidentských bánk vynaložené v danom mesiaci a priemerného objemu týchto vkladov v danom mesiaci vypočítaných z denných údajov
- pri výpočte implikovanej úrokovej miery boli vynechané banky, ktoré nevykazovali žiadne náklady na vklady nerezidentských bánk

Podsúvaha

Vývoj objemu podsúvahových aktív (pasív) za obdobie prvého polroka 2007 poznačili výraznejšie nárasty v januári a apríli a pozvoľné úbytky v ostatných mesiacoch príslušnej periódy. Na konci prvého polroka 2007 držali banky v sektore na svojich účtoch podsúvahové aktíva (pasíva) v hodnote 2 791 mld. Sk (2 609 mld. Sk), čo je ekvivalentné 178% objemu agregátnej súvahy. V porovnaní s koncom predošlého roka to predstavovalo nárast na 11,3% (10,9%). Hneď v prvom mesiaci roka značne objemovo vzrástli pevné termínové operácie, a to predovšetkým vďaka menovým nástrojom. Vysokým, až 42 percentným tempom, rástli v prvom polroku opcie, ktoré takto zvýšili svoj podiel na podsúvahe na úkor takmer všetkých ostatných agregátnych položiek o 3,4 p.b. až na 14,6%. Zatiaľ sú však pozície bánk z opčných kontraktov takmer úplne bezrizikové, keďže absolútna väčšina opcií bola zobchodovaná pre klientov a vzápätí uzavretá back-to-back na medzinárodnom medzibankovom trhu. Marcový nárast úrovne prostriedkov sterilizovaných v NBS sa premietol do zvýšeného objemu záruk vo forme CP držaných v podsúvahách bánk.

Tabuľka 2 Medziročné zmeny v derivátových nástrojoch

	Hodnota podkladových aktív					Kladná reálna hodnota VI.2007	Zápomá reálna hodnota VI.2007
	VI.2007	XII.2006	VI.2006	Medziročná zmena	Zmena oproti XII.2006		
Pevné term. operácie	1 314 631	1 287 028	1 466 313	-10%	2%	16 801	18 429
úrokové	612 965	606 159	564 920	9%	1%	7 534	7 487
menové	701 667	680 870	901 394	-22%	3%	9 267	10 942
akciové, komoditné a úverové	0	0	0	0%	0%	0	0
Opcie	408 383	288 035	334 122	22%	42%	4 772	4 668
úrokové	11 266	13 500	8 262	36%	-17%	40	40
menové	386 486	266 613	325 352	19%	45%	4 069	3 972
akciové, komoditné a úverové	10 632	7 922	508	1 993%	34%	663	656

- zdroj: NBS
- údaje sú v mil. Sk

Deriváty

Aj v prvej polovici roka 2007 si deriváty udržiavali najvýznamnejšie postavenie v rámci podsúvahy. Objem podkladových aktív 1 723 mld. Sk a k tomu prislúchajúci podiel 61,7 % na veľkosti celej podsúvahy, to sú dve základné čísla charakterizujúce stav derivátov v sektore k 30. júnu 2007. Za prvý polrok tohto roka rástli deriváty tempom 9,4 %, čo takmer presne postačovalo práve na zachovanie ich agregátnych podielov jednak na podsúvahových a tiež na súvahových aktívach (110 %) v bankách. Uvedený nárast bol však v čase rozložený značne nerovnomerne, keď takmer

celý prírastok banky zaznamenali behom prvého kalendárneho mesiaca tohto roka. Po tomto jednorazovom markantnom zvýšení objemu derivátov v hodnote 165 mld. Sk sa vývoj ich hodnoty v nasledujúcom období stabilizoval približne na úrovni, ktorá uzatvárala prvý polrok.

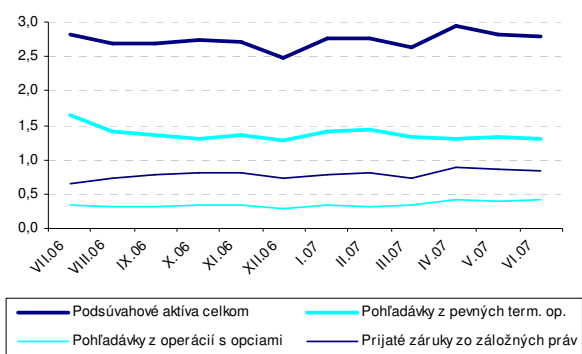
Využívanie derivátov jednotlivými bankami v sektore je výrazne nerovnomerné. Približne tretina bánk nevlastní žiadne deriváty. Opačná strana spektra vyznačujúca sa držbou väčšieho objemu derivátov ako samotných súvahových aktív je zastúpená piatimi bankami. Zvyšné banky v sektore majú vo svojej podsúvahe tiež isté množstvo derivátov, avšak hodnota ich

podkladových nástrojov neprevyšuje objem súvahy.

Detailnejší pohľad na štruktúru derivátov prezrádza, že pozostávajú prevažne (76,4%) z pevných termínových kontraktov. Napriek nárastu objemu termínových nástrojov v uplynulom polroku o 2,1%, znamená ich aktuálny, niečo málo viac ako trojštvrťinový, podiel na derivátoch zníženie tohto pomeru v porovnaní s koncom roka 2006 o viac než 5 percentuálnych bodov. Ďalej stojí za pozornosť, že objemový nárast týchto nástrojov nebol dôsledkom dlhodobejšieho trendu, ale zapríčinil ho jednorazový nárast v januári 2007. Rozhodujúcou mierou sa na ňom podieľal prírastok menových swapov o takmer 80 mld. Sk. Naďalej platí, že termínové obchody sa vzťahovali výlučne na menové a úrokové nástroje. Obidve tieto zložky zaznamenali rast do 4%. Pri menových nástrojoch sa spomínaný januárový nárast swapov nepremietol do vyššieho polročného nárastu kvôli podobne veľkému poklesu týchto nástrojov v marci tohto roku.

Graf 36 Vývoj objemu podsúvahových aktív v sektore

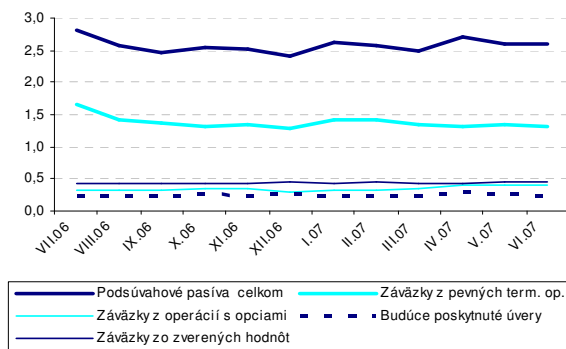

- zdroj: NBS
- Hodnoty sú v bil. Sk

Podstatne dynamickejším tempom oproti termínovým nástrojom rástli za prvých šesť mesiacov roka opcie. Nominálna hodnota ich podkladových nástrojov sa rozšírila až o 41,8%, vďaka čomu sa dostala ku koncu polroka 2007 na historicky najvyššiu hodnotu 408 mld. Sk.

Prevažná väčšina objemu opčných kontraktov pripadala na menové opcie. Tie sa vzťahujú predovšetkým na menový pár SKK/EUR. Podiely úrokových a akciových opcií dosahujú len zhruba 2%. Poslednou a najmenej zastúpenou skupinou sú opcie na komoditné nástroje, avšak zároveň išlo o najrýchlejšie rastúcu kategóriu, keď sa ich objem rozrástol v porovnaní s koncoročnou hodnotou 2006 viac ako osemnásobne. Naďalej platí, že banky uzatvárajú opčné obchody takmer výlučne pre potreby svojich klientov zastúpených najmä nefinančnými spoločnosťami. Aby sami neboli vystavené rizikám plynúcim z týchto pozícií, zaisťujú ich na zahraničnom medzibankovom trhu.

Graf 37 Vývoj objemu podsúvahových pasív v sektore

- zdroj: NBS
- Hodnoty sú v bil. Sk

Z hľadiska podkladových nástrojov derivátov si dominantnú pozíciu udržiavajú menové a úrokové nástroje. Z toho menové kontrakty tvoria niečo menej ako dve tretiny. Pozícia väčšiny mien v rámci derivátov bola vo väčšine bánk nastavená tak, aby znižovala, alebo uzatvárala otvorené pozície týchto mien v bilancii. Najväčšie objemy cudzomenových derivátov sa viazali prirodzene na dve hlavné svetové meny euro a dolár. Spomedzi ostatných mien boli výraznejšie obchodované ešte britská libra, japonský jen a meny krajín višegrádskeho priestoru. Deriváty na akciové a komoditné nástroje mali výlučne podobu opcií a teda sa na

ne vŕahuje charakteristika z predošlého odseku. Nezájem bánk o kreditné deriváty z predošlého roka pokračoval aj počas prvej polovice toho aktuálneho.

Ostatné podsúvahové operácie

Zvýšený objem finančných prostriedkov bánk uložený prostredníctvom obrátených REPO tendrov v NBS prispel v prvých šiestich mesiacoch tohto roka v rovnakej miere aj k nárastu objemu prijatého kolaterálu vo forme cenných papierov. K posunu došlo hlavne v priebehu apríla, kedy tieto zálohy vzrástli až o 225 mld. Sk.

Tabuľka 3 Medziročné zmeny v ostatných podsúvahových nástrojoch

	VI.2007	XII.2006	VI.2006	Medziroč. zmena	Zmena oproti XII.2006
Záruky					
Poskytnuté záruky vrátane akreditívov	93 226	69 935	91 887	1%	33%
Prijaté záruky vrátane akreditívov	912 550	859 131	921 675	-1%	6%
z toho nehnuteľnosti	352 260	342 749	290 324	21%	3%
z toho CP z repo obchodov	316 020	231 462	390 994	-19%	37%
Úverové prísluby					
Prísluby na poskytnutie úveru	251 438	230 128	230 916	9%	9%
Prísluby na prijatie úveru	43 034	30 875	28 094	53%	39%
Hodnoty v úschove					
Hodnoty prijaté do úschovy	454 665	450 534	438 258	4%	1%
Hodnoty poskytnuté do úschovy	2 821	3 309	6 051	-53%	-15%

- zdroj: NBS
- údaje v tabuľke sú v miliónoch Sk

Ďalšou a zároveň objemovo najvýznamnejšou položkou prijatých záruk sú záruky na nehnuteľnosti. Nárast hodnoty založených nehnuteľností slúžiacich bankám ako zabezpečenie pri poskytnutí úveru dosiahol za prvý polrok 2007 úroveň 2,8%, čo

vzhľadom na vývoj z predošlých období môžeme označiť len ako mierne tempo rastu.

Desaťpercentná rýchlosť rastu úverových príslubov v uplynulej časti roka rezultovala do zaokrúhlenia ich objemu k 30.6.2007 na 250 mld. korún. Hoci zďaleka nie všetky prísluby na poskytnutie úveru skončia jeho skutočným poskytnutím a čerpaním, napriek tomu môžeme túto položku aspoň z časti považovať za indikátor úverovej aktivity v budúcnosti. Podiel príslubov denominovaných v cudzích menách zostal v porovnaní s koncom predošlého roka zachovaný a reprezentuje asi jednu štvrtinu z nich.

Stále silnejúca obchodná výmena medzi slovenskými firmami a zahraničím sa odrazila na náraste vydaných akreditívov, ktoré sa využívajú na zabezpečenie cezhraničného platobného styku dvoch obchodujúcich zmluvných strán.

Ziskovosť

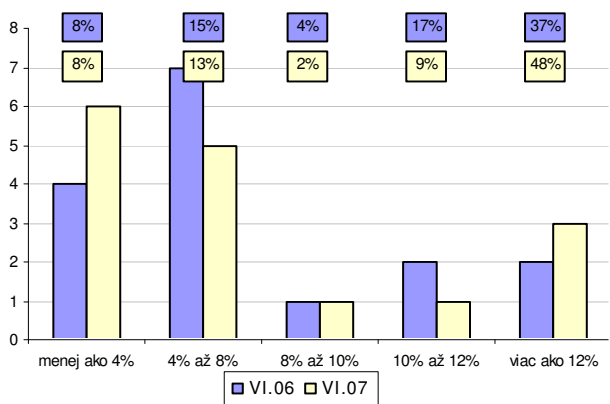
Pozitívny makroekonomický vývoj sa prejavil na vyššej ziskovosti bankového sektora. Banky profitovali najmä na základe vyšších úrokových príjmov. Tie tvorili takmer 70% z celkových hrubých príjmov bankového sektora. Za zvýšením úrokových príjmov je najmä vysoký rast úverov podnikom a domácnostiam.

Neúrokové príjmy tvorili najmä poplatkové príjmy. Vysoký rast príjmov z poplatkov z minulých rokov sa však spomalil a bankový sektor zaznamenal len mierny medziročný nárast.

Všetky banky, s výnimkou niektorých pobočiek zahraničných bánk v sektore dosiahli k júnu 2007 zisk. Medziročne čistý zisk poklesol v ôsmich bankách, väčšina bánk však dokázala čistý zisk zvýšiť. Podiel skupiny troch najväčších bánk na celkovom zisku sa znížil. Ziskovosť sa pozitívne vyvíjala v skupine pobočiek zahraničných bánk.

Rast ziskovosti sa potvrdil aj v prvom polroku 2007. Čistý zisk bankového sektora dosiahol na konci prvého polroka 2007 úroveň 9,8 mld. Sk, pričom medziročne stúpol o takmer 22%.

Graf 38 Rozloženie ukazovateľa ROE v bankovom sektore

- zdroj: NBS

Tabuľka 4 Medziročné zmeny v základných kategóriách nákladov a výnosov

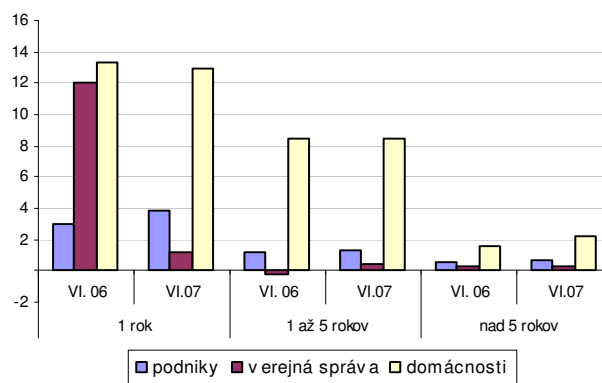
	VI.06	VI.07	zmena
(a) PREVÁDZKOVÉ NÁKLADY	14,3	16,2	13,9%
(b) HRUBÝ PRÍJEM (c + d)	24,7	28,3	14,3%
(c) Čistý úrokový príjem	15,6	19,1	22,1%
(d) Čistý neúrokový príjem	9,1	9,2	0,9%
(e) ČISTÝ PRÍJEM (b - a)	10,4	12	14,7%
(w) ČISTÝ ZISK PO ZDANENÍ	8,1	9,8	21,2%

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Čistý úrokový príjem

Úrokové príjmy tvorili v polovici roka 2007 najväčšiu časť z celkových hrubých príjmov (67%). Tento najvýznamnejší zdroj bankových príjmov medziročne stúpol o 22%, čo predstavovalo nárast o 3,5 mld. Sk. Úrokové príjmy medziročne stúpili takmer vo všetkých bankách.

Graf 39 Rozdiel medzi úrokovými sadzbami na úvery a bezrizikovými úrokovými sadzbami

- zdroj: NBS

- hodnoty na ľavej osi sú v percentách a vyjadrujú rozdiel medzi úrokovými sadzbami na novoposkytnuté úvery do 1 roka, 5 rokov resp. nad 5 rokov a výnosmi z 1-ročnej medzibankovej sadzby, 5-ročných resp. 10-ročných štátnych dlhopisov

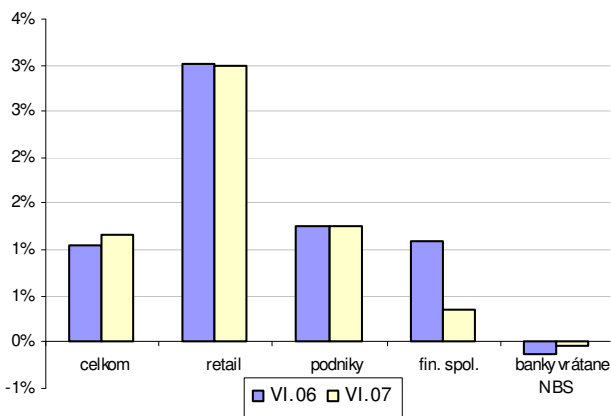
Nárast úrokových výnosov do veľkej miery odzrkadľoval zmeny na aktívach bánk ako aj

medziročný rast úrokových sadzieb. Na rast úrokových výnosov mal pozitívny vplyv najmä zvýšený objem dlhodobých retailových úverov a tiež rast podnikových úverov do jedného roka a dlhodobých úverov nad päť rokov. Pri týchto typoch úverov, ktoré majú najväčšiu váhu v portfóliách bánk, zároveň stúpali aj úrokové sadzby.

Úrokové výnosy z medzibankového trhu a od NBS stúpali len miernym tempom, keď klesali výnosy z NBS, ale na druhej strane banky vo väčšej miere ukladali voľné prostriedky do zahraničných bánk, čo sa prejavilo na raste výnosov.

Medziročne sa zvýšili aj úrokové náklady, ale v menšej miere ako úrokové výnosy. Podobne ako pri úveroch bol ich rast podmienený vyšším objemom vkladov a rastom úrokových sadzieb. Stúpali hlavne úrokové náklady na vklady podnikov a obyvateľstva do jedného mesiaca a netermínované vklady.

Graf 40 Úrokové rozpätie v bankovom sektore

- zdroj: NBS

Zmenila sa štruktúra úrokových príjmov. Poklesol význam úrokových nákladov platených zahraničným bankám a výnosov z centrálnej banky. Na strane výnosov tvorili najväčšiu časť úrokové výnosy podnikového sektora a ostatných finančných inštitúcií okrem bánk. Významnú časť úrokových príjmov tiež banky získavali od obyvateľstva a centrálnej banky. Podobne aj na strane nákladov dominoval podnikový sektor a

ostatné finančné inštitúcie a následne zahraničné banky a obyvateľstvo.

Čistý neúrokový príjem

Podiel neúrokových príjmov na hrubých príjmoch bánk medziročne poklesol z 37% na 33%. Nad týmto sektorovým priemerom sa nachádzali najmä banky, ktoré tradične získavajú veľkú časť príjmov z obchodovania.

Príjmy z poplatkov tvorili najväčšiu časť neúrokových príjmov bánk. Najvýznamnejšiu časť z poplatkov banky získavajú od klientov z vkladových produktov a bankových transakcií.

Podobne ako pri úrokových príjmoch, aj pri príjmoch z poplatkov dominujú tri najväčšie banky. Na celkových príjmoch z poplatkov v rámci sektora sa v júni 2007 podieľali 66 percentami.

Príjmy z obchodovania tvorili v júni 2007 takmer polovicu z celkových neúrokových príjmov. Najväčšiu časť z príjmov z obchodovania banky získavali z devízových operácií. Na rozdiel od rovnakého obdobia minulého roka banky zaznamenali pozitívny výsledok z obchodovania s dlhovými cennými papiermi.

Medziročný mierny pokles príjmov z obchodovania bol ovplyvnený niekoľkými faktormi. Výrazne klesli najmä čisté príjmy z devízových operácií a menových derivátov (medziročný pokles o takmer 1,5 mld. Sk). Dôvodom bol pokles zisku z menových derivátov o takmer 2 mld. Sk.

Naopak pozitívne sa vyvíjali príjmy z obchodovania s dlhovými cennými papiermi a z úrokových derivátov. Klesali najmä náklady na precenenie cenných papierov na reálnu hodnotu. Vo väčšine bánk bol pokles nákladov sprevádzaný znížením príjmov z úrokových derivátov. Na úrovni bankového sektora príjmy z úrokových derivátov medziročne stúpili, čo bolo aj dôvodom pozitívneho medziročného vývoja príjmov z dlhových cenných papierov.

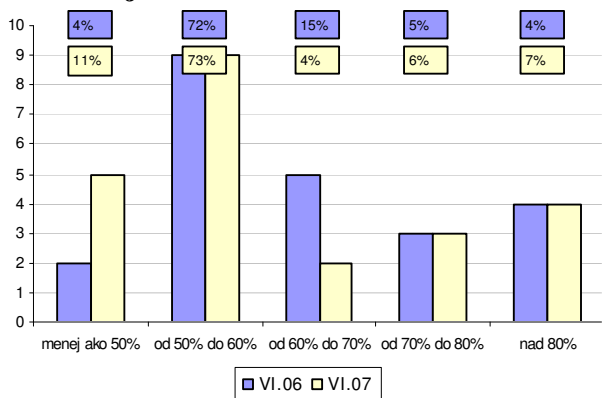
Bankový sektor medziročne zvýšil stratu z iných prevádzkových činností. V porovnaní s júnom 2006 sa však zmenila štruktúra tejto straty.

Kým v roku 2006 bola vytváraná prevažne stratou z ostatných činností (takmer 80% z celkovej straty z iných prevádzkových príjmov), v júni 2007 bola strata vytváraná najmä nákladmi na predaj pohľadávok klientom, čo naznačuje aktívnejšiu správu pohľadávok v niektorých bankách alebo zhoršenie kvality úverového portfólia. Ide v prevažnej miere o odpredaj úverov, ktoré sú v rôznej miere nesplácania. Banka takýto úver odpredá, pričom rozdiel medzi predajnou a účtovnou cenou je pre banku nákladom. Výnosom je pre banku rozpúšťanie opravných položiek. Preto je potrebné pri hodnotení straty z odpredaja pohľadávok hodnotiť aj príjmy z rozpúšťania opravných položiek. K júnu 2007 sa medziročne v bankovom sektore zvýšili náklady na odpredaj pohľadávok klientom o takmer 750 mil. Sk.

Zníženie straty z ostatných činností je len ťažko identifikovateľné z dôvodu nedostatku podrobnejších údajov. Pozitívne je, že vo väčšine bánk došlo k zníženiu tejto straty.

Prevádzkové náklady

Graf 41 Rozloženie prevádzkovej efektivity v sektore v júni 2007

- zdroj: NBS
- na zvislej osi je zobrazený počet bánk
- percento nad stĺpcami histogramu zobrazuje podiel aktív bánk v danom stĺpci na celkových aktívach sektora

S rastom bankových aktivít rástli aj prevádzkové náklady. Tie medziročne stúpili o viac ako 12%. K nárastu v najväčšej miere prispelo zvýšenie nákladov na informačné

technológie. Banky medziročne zvýšili investície do informačných technológií o takmer 800 mil. Sk. Rástli tiež náklady na zamestnancov. Tie stúpili aj napriek poklesu zamestnancov vo väčšine bánk, čo naznačuje významný rast miezd v bankovom sektore.

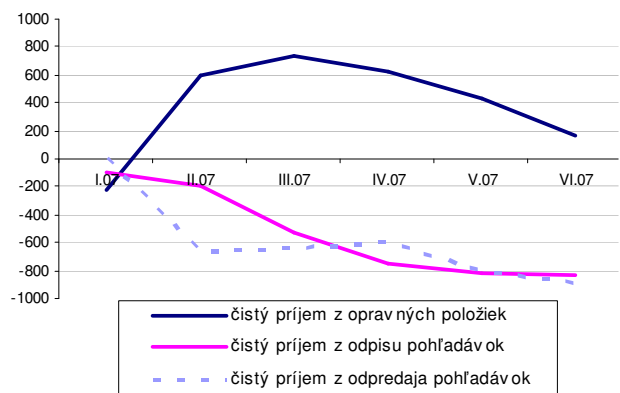
Prevádzková efektívnosť bankového sektora, meraná ukazovateľom cost-to-income ratio, dosiahla v júni 2007 úroveň 57,1%. Medziročne sa táto hodnota zmenila len minimálne.

Čistý príjem z odpisovania pohľadávok a opravných položiek

Príjem z odpisovania pohľadávok a čistej tvorby opravných položiek v bankovom sektore bol v júni 2007 negatívny. Strata bola vytváraná najmä nákladmi na odpis pohľadávok klientom. Na druhej strane náklady na odpis pohľadávok sa v bankovom sektore medziročne znížili o takmer 600 mil. Sk.

Príjem z opravných položiek bol k júnu 2007 pozitívny, čo znamená, že banky rozpustili väčší objem opravných položiek ako vytvorili. Vývoj tejto položky však treba spájať s čistými príjmami z predaja pohľadávok a odpisom pohľadávok. Najmä vo februári 2007 bol nárast príjmov z opravných položiek spojený z odpredajom pohľadávok klientom. Od apríla 2007 už prevládala tvorba opravných položiek nad ich rozpúšťaním.

Graf 42 Príjmy z tvorby opravných položiek, odpisu a odpredaja pohľadávok

- zdroj: NBS
- údaje sú v mil. Sk

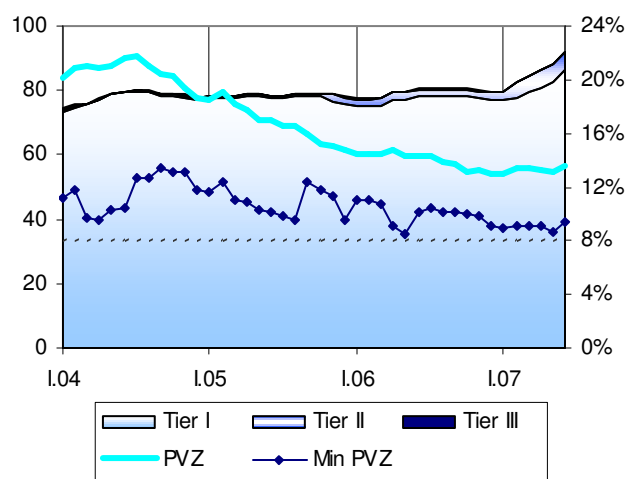
Primeranosť vlastných zdrojov

Počas prvého polroka 2007 bola primeranosť vlastných zdrojov vo všetkých bankách nad stanovenou úrovňou 8%. Trend postupného poklesu priemernej hodnoty primeranosti vlastných zdrojov (priemer vážený objemom rizikovo vážených aktív) sa zastavil. Počas prvého polroka 2007 táto hodnota dokonca mierne stúpla z 13,0% na 13,5%. Bolo to spojené najmä s výrazným rastom vlastných zdrojov, zatiaľ čo trend rastu rizikovo vážených aktív zostal približne rovnaký ako v roku 2006. Vo viacerých bankách bola na zvýšenie vlastných zdrojov použitá časť zisku dosiahnutého v roku 2006.

Počas prvého polroka 2007 nastala vo vývoji primeranosti vlastných zdrojov pomerne významná zmena. Trend postupného poklesu primeranosti vlastných zdrojov, ktorý bolo možné pozorovať v rokoch 2004 – 2006, sa zastavil (Graf 43). Priemerná hodnota primeranosti vlastných zdrojov (vážená veľkosťou rizikovo vážených aktív) dosiahla k 30. júnu 2007 hodnotu 13,5%, pričom hodnota tohto ukazovateľa k decembru 2006 bola 13,0%. Zmena trendu vývoja primeranosti vlastných zdrojov súvisela pritom výlučne so zvýšením vlastných zdrojov; tempo rastu objemu rizikovo vážených aktív zostalo približne rovnaké (počas prvého polroka 2007 vzrástol objem rizikovo vážených aktív o 10,6 %, v druhom polroku 2006 to bolo o 9,1%). Objem vlastných zdrojov, ktorý bol v rokoch 2005 a 2006 približne na úrovni 80 mld. Sk, vzrástol počas prvého polroka 2007 o 11,9 mld. Sk. Nárast vlastných zdrojov bol realizovaný najmä zo zisku vytvoreného v roku 2006, ale v niektorých bankách aj čerpaním podriadeného dlhu, resp. navýšením základného imania.

Napriek uvedenému nárastu vlastných zdrojov zostala kvalita vlastných zdrojov vysoká. Podiel dodatkových vlastných zdrojov (Tier II) na celkových vlastných zdrojoch bol v júni 2007 na úrovni 6,4% (v decembri 2006 to bolo 2,9%). K 30. júnu 2007 žiadna banka nevykazovala doplnkové vlastné zdroje (Tier III).

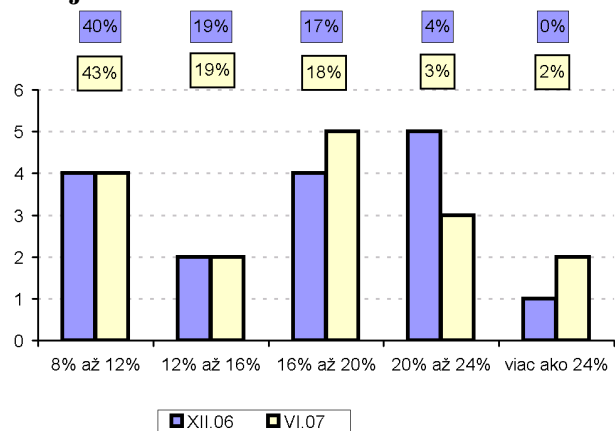
Graf 43 Vývoj primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore

- zdroj: NBS
- PVZ – priemerná hodnota primeranosti vlastných zdrojov (priemer vážený veľkosťou rizikovo vážených aktív)
- Min PVZ – minimálna dosiahnutá hodnota primeranosti vlastných zdrojov
- na ľavej zvislej osi sú zobrazené objemy kapitálu Tier I, Tier II a Tier III v mld. Sk
- na pravej zvislej osi je zobrazená priemerná a minimálna hodnota primeranosti vlastných zdrojov

Počas prvého polroka 2007 všetky banky vykazovali primeranosť vlastných zdrojov nad úrovňou 8%.

Graf 44 Rozloženie primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore

- zdroj: NBS
- na zvislej osi je zobrazený počet bánk
- percento nad stĺpcami histogramu označuje podiel aktív bánk v danom stĺpci na celkových aktívach sektora

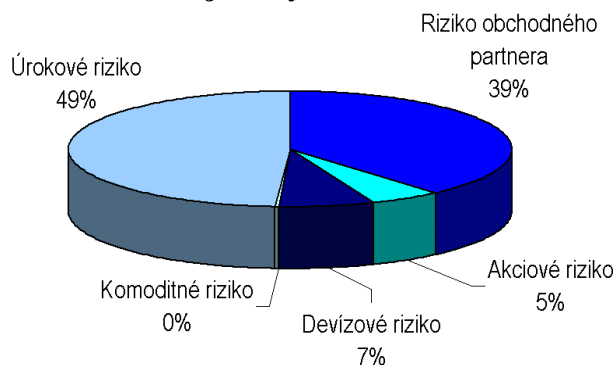
Ako už bolo uvedené, trend rastu objemu rizikovo vážených aktív z predchádzajúcich rokov pokračoval aj v prvom polroku 2007. Rast bol spôsobený najmä rastom úverovej aktivity bánk.

Z celkových rizikovo vážených aktív tvoria rizikovo vážené aktíva spojené s kreditným rizikom v bankovej knihe 97%. Štruktúru ostatných rizikovo vážených aktív zobrazuje Graf 45.

Ako vyplýva z uvedenej analýzy, mierny nárast primeranosti vlastných zdrojov nebol primárne spôsobený implementáciou nových smerníc týkajúcich sa požiadavky na vlastné zdroje⁶. Pri výpočte požiadavky na vlastné zdroje pre kreditné riziko v prvom polroku

2007 všetky banky využili možnosť počítať túto požiadavku podľa legislatívy platnej v minulosti. Dopad novej legislatívy sa však môže prejaviť v roku 2008, odkedy musia všetky banky povinne implementovať aspoň štandardizovaný prístup pre kreditné riziko, ako aj začať počítať požiadavku na vlastné zdroje pre operačné riziko.

Graf 45 Štruktúra požiadavky na vlastné zdroje na krytie rizík okrem kreditného rizika bankovej knihy

- zdroj: NBS

⁶ Smernica 2006/48/ES o začatí a vykonávaní činnosti úverových inštitúcií a smernica 2006/49/ES o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií, ktoré boli do slovenskej legislatívy implementované najmä zákonom 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a Opatrením NBS 4/2007 o vlastných zdrojoch financovania bánk a požiadavkách na vlastné zdroje financovania bánk a o vlastných zdrojoch financovania obchodníkov s cennými papiermi a požiadavkách na vlastné zdroje financovania obchodníkov s cennými papiermi.

2 Sektor poisťovní

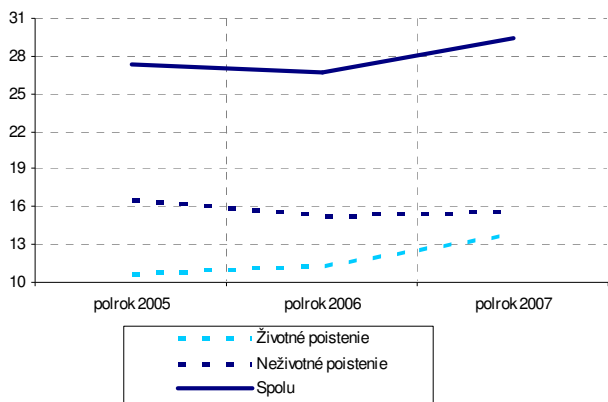
V prvom polroku 2007 dosiahlo technické poisťované vykázané poisťovňami hodnotu 29,4 mld. Sk. Technické poisťované v životnom poistení dosiahlo hodnotu 13,8 mld. Sk a v neživotnom poistení 15,6 mld. Sk. Náklady na poisťované plnenia vzrástli o 11,8% v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku na hodnotu 11,3 mld. Sk. Zisk poisťovní v prvom polroku 2007 dosiahol hodnotu 3,3 mld. Sk. Poisťovne tak celkovo vytvorili až o 13% väčší čistý zisk ako za porovnateľné obdobie minulého roku. V umiestnení technických rezerv nenastali podstatné zmeny a naďalej sú umiestnené v nízko rizikových aktívach.

Predpísané poisťované a technické poisťované

Predpísané poisťované (v hrubej výške) vykázané poisťovňami v zmysle medzinárodných účtovných štandardov finančného vykazovania IAS/IFRS dosiahlo za prvý polrok 2007 hodnotu 27,4 mld. Sk. Predpísané poisťované v životnom poistení dosiahlo hodnotu 11,8 mld. Sk a v neživotnom poistení 15,6 mld. Sk.

Z dôvodu, že do konca roka 2005 sa vykazovalo predpísané poisťované v súlade so slovenskými účtovnými štandardami, pristúpila NBS pre účely svojich správ k analýze technického poisťového, ktoré možno definovať ako cenu, ktorá bola dojednaná v jednotlivých poisťových zmluvách bez ohľadu na spôsob ich finančného vykazovania.

Graf 46 Vývoj technického poisťového

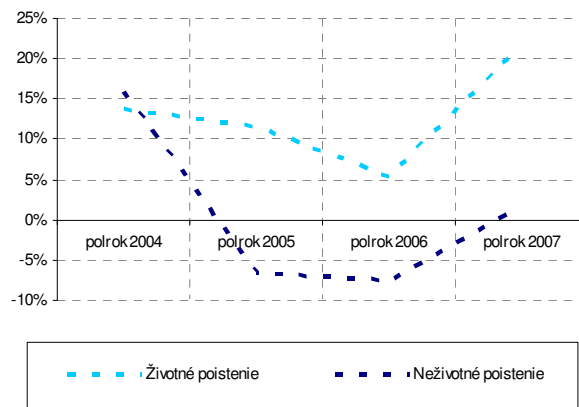
- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

V prvom polroku 2007 dosiahlo technické poisťované vykázané poisťovňami hodnotu 29,4

mld. Sk. Technické poisťované v životnom poistení dosiahlo hodnotu 13,8 mld. Sk a v neživotnom poistení 15,6 mld. Sk.

Technické poisťované v životnom poistení sa v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zvýšilo o 21,57%, čím sa potvrdil trend zvyšovania dynamiky rastu technického poisťového v životnom poistení. V neživotnom poistení sa technické poisťované v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka zvýšilo o 1,8%. Celkové technické poisťované vzrástlo o 10,21%.

Graf 47 Tempo rastu životného a neživotného technického poisťového

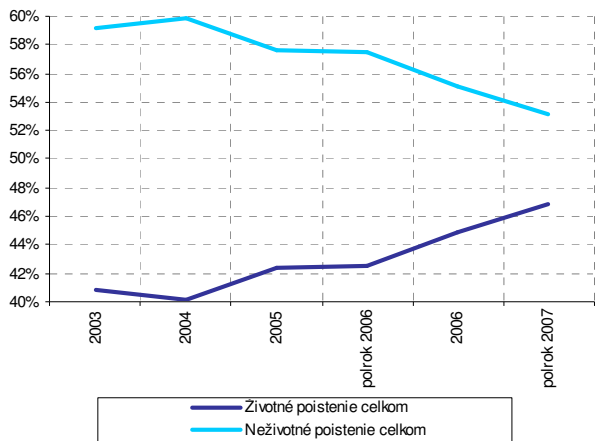
- zdroj: NBS

Výsledkom rýchlejšieho rastu technického poisťového v životnom poistení ako technického poisťového v neživotnom poistení je prirodzene ďalší rast podielu životného poistenia na celkovom technickom poisťovom (z 42% v prvom polroku 2006 na 47% v prvom polroku

2007), čo je v súlade s očakávaniami a dlhodobým trendom.

Neživotné poistenie predstavuje 53% z celkového predpísaného poistného (pokles z hodnoty 58% v prvom polroku 2006).

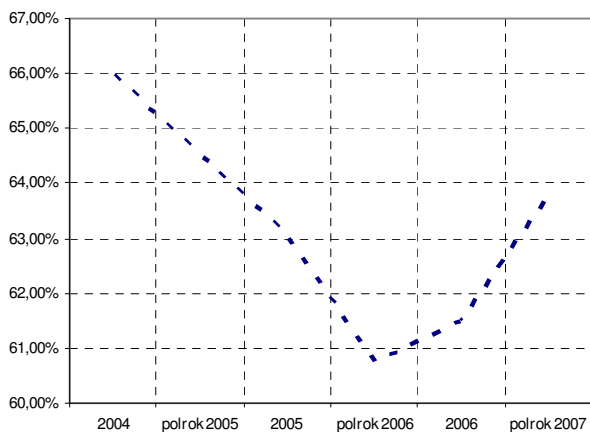
Graf 48 Podiel životného a neživotného poistenia na celkovom predpísanom poistnom

- zdroj: NBS

Trhová koncentrácia

Graf 49 Trhový podiel troch najväčších poisťovní

- zdroj: NBS

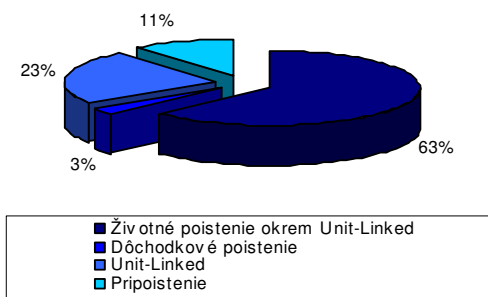
V predchádzajúcich obdobiach bol pozorovaný postupný pokles trhovej koncentrácie najväčších poisťovní. V prvom polroku 2007 došlo k zmene – nárastu trhového

podielu troch najväčších poisťovní na celkovom technickom poistnom zo 61% na takmer 64%.

Skupiny poistenia

Národná banka Slovenska počnúc 31. decembrom 2006 zmenila spôsob vykazovania údajov o činnosti pre poisťovne a pobočky zahraničných poisťovní. Vykazovanie na základe poistných odvetví definovaných zákonom o poisťovníctve sa zmenilo na vykazovanie na základe skupín poistenia podľa jednotlivých rizík.

Graf 50 Rozdelenie životného poistenia na skupiny poistenia podľa výšky technického poistného k 30.6.2007

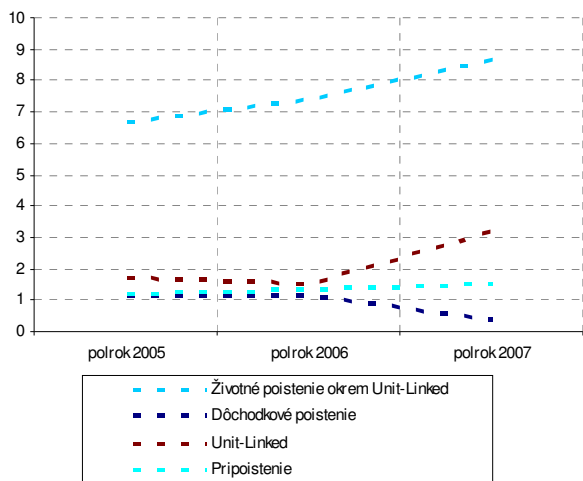

- zdroj: NBS

V životnom poistení má dlhodobo najväčší podiel na technickom poistnom poistná skupina Životné poistenie okrem Unit Linked (t.j. životné poistenie spojené s investičným fondom), ktorej súčasťou sú produkty poistenia na smrť, poistenia na dožitie sa konca poistenia, zmiešané poistenie na smrť a dožitie sa konca poistenia, rôzne produkty poistenia vena a pod. Technické poistné k 30.6.2007 v tejto poistnej skupine dosiahlo hodnotu 8,7 mld. Sk, čo predstavuje podiel 63% na technickom poistnom životného poistenia.

Graf 51 Vývoj technického poistného v životnom poistení

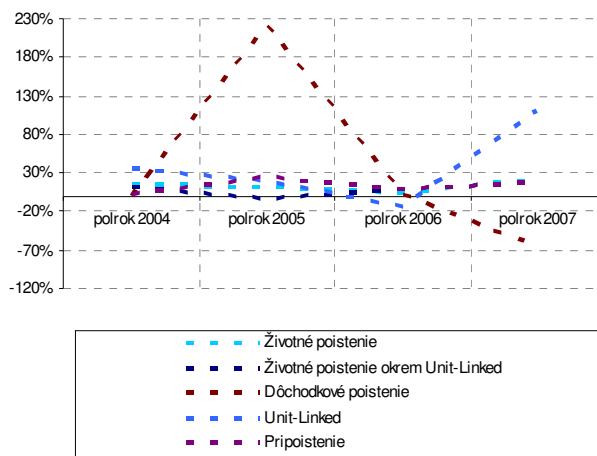
- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Najväčší nárast technického poistného oproti predchádzajúcemu obdobiu o viac ako 110% vykázalo poistenie Unit-Linked a dosiahlo tým hodnotu 3,2 mld. Sk. Poistenie Unit-Linked v posledných rokoch vykazuje stále rastúci trend, čo kopíruje vývoj na európskych trhoch.

Najnižšie hodnoty technického poistného stále zaznamenáva dôchodkové poistenie. V prvom polroku 2007 dôchodkové poistenie vykázalo prvý krát, po nízkych nárastoch v predchádzajúcich rokoch, výrazný 66%-ný pokles a dosiahlo hodnotu 388 mil. Sk. Dôchodkové poistenie tak predstavuje 3% z celkového technického poistného na životné poistenie.

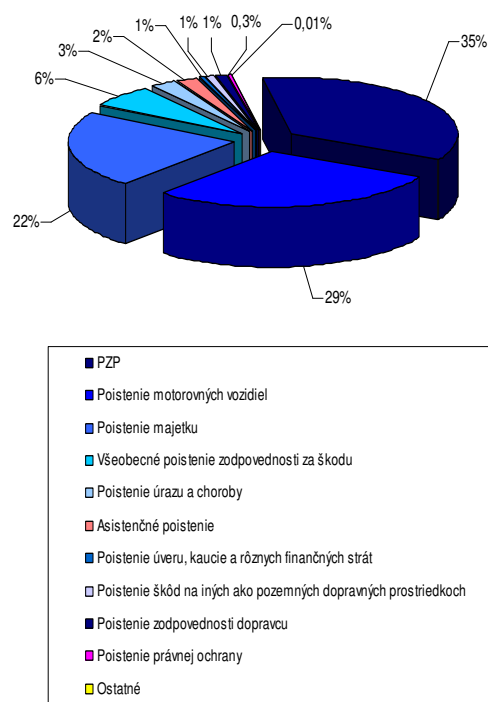
Technické poistné v neživotnom poistení dosiahlo v prvom polroku 2007 hodnotu 15,6 mld. Sk. V absolútnom vyjadrení je to nárast o 276 mil. Sk, percentuálne o 1,8%.

Graf 52 Tempo rastu technického poistného v životnom poistení

- zdroj: NBS

Graf 53 Rozdelenie neživotného poistenia na skupiny poistenia podľa výšky technického poistného k 30.6.2007

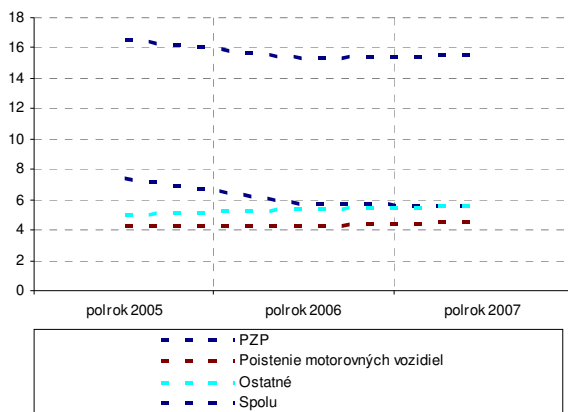

- zdroj: NBS

Pri pohľade na jednotlivé skupiny neživotného poistenia, nízky nárast technického poistného v neživotnom poistení ovplyvnil v najväčšej miere pokles technického poistného v povinnom zmluvnom poistení motorových

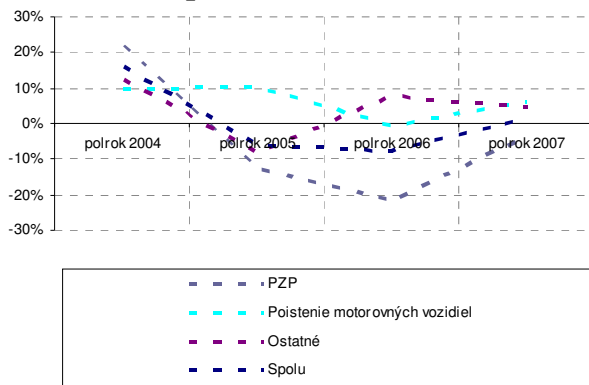
vozidiel. Táto skupina poistenia vykázala v absolútnych číslach pokles o 215 mil. Sk a dosiahla hodnotu 5,6 mld. Sk. Napriek uvedenému stále 64% technického poistného v neživotnom poistení tvorí poistenie áut – povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel a havarijné poistenie. Poistenie áut teda už dlhodobo tvorí podstatnú časť technického poistného v neživotnom poistení. V ostatných druhoch poistenia technické poistné prakticky stagnovalo. Technické poistné v skupinách poistenia iných ako je poistenie áut (teda okrem povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel a bez poistenia motorových vozidiel) vzrástlo oproti predchádzajúcemu obdobiu o 4,4%.

Graf 54 Vývoj technického poistného v neživotnom poistení

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Graf 55 Tempo rastu technického poistného v neživotnom poistení

- zdroj: NBS

Zaistenie

Z celkového technického poistného bolo v prvom polroku 2007 zaistovateľom postúpené poistné vo výške 4,9 mld. Sk, ide o medziročný pokles o 10,6%. Postúpené technické poistné tvorí 16,7 % z celkového technického poistného. Veľká časť (87,8%) postúpeného technického poistenia pripadá na neživotné poistenie, kde bolo postúpených 27,6% z technického poistného v neživotnom poistení.

V životnom poistení bolo v prvom polroku 2007 do zaistenia postúpených 598 mil. Sk, čo predstavuje 2% z celkového technického poistného.

Tabuľka 5 Technické poistné postúpené zaistovateľom

	Polrok 2007	Polrok 2006	Zmena	Podiel na technickom poistnom
Celkom	4,9	5,5	-10,58%	16,7%
Životné poistenie	0,6	0,7	-11,93%	2%
Neživotné poistenie	4,3	4,8	-10,39%	14,7%

- zdroj: NBS

- údaje sú v mld. Sk

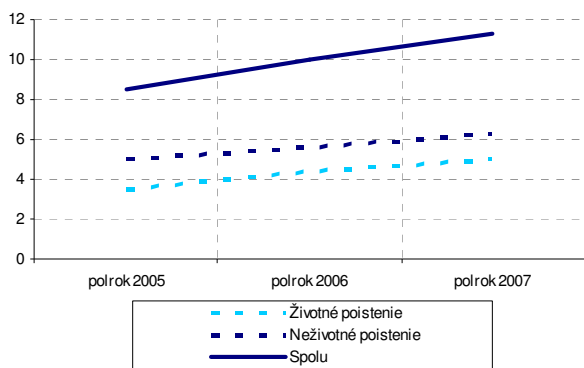
Náklady na poistné plnenie

Náklady na poistné plnenia v zmysle medzinárodných štandardov finančného vykazovania IAS/IFRS dosiahli v prvom polroku 2007 10,8 mld. Sk, náklady na poistné plnenie v životnom poistení dosiahli hodnotu 5 mld. Sk a náklady na poistné plnenie v neživotnom poistení 5,8 mld. Sk. NBS pristúpila pre účely tejto správy tak ako v prípade analýzy technického poistného k analýze technických nákladov na poistné plnenia (ďalej sa v texte pod pojmom „náklady na poistné plnenia“ myslia „technické náklady na poistné plnenia“). V prvom polroku 2007 došlo k rastu nákladov na poistné plnenia o 11,8% v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku na hodnotu 11,3 mld. Sk. Náklady na poistné plnenia v životnom poistení v porovnaní s prvým polrokom 2006 vzrástli o 12% a dosiahli hodnotu 5 mld. Sk. Náklady na

poistné plnenia v neživotnom poistení vzrástli o 11,5% na hodnotu 6,3 mld. Sk.

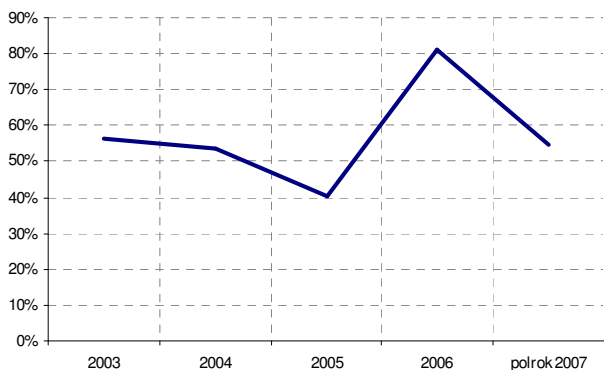
Pri analýze vývoja nákladov na poistné plnenia je v neživotnom poistení nutné vziať do úvahy nielen vývoj tohto ukazovateľa ale aj vývoj zaslúženého poistného t.j. technického poistného upraveného o zmenu rezervy na poistné budúcich období (RPBO) a vývoj tvorby technickej rezervy na poistné plnenia (RPP). Toto umožňuje ukazovateľ škodovosti, ktorá sa vypočíta ako percentuálny podiel súčtu nákladov na poistné plnenia neznížených o podiel zaistovateľa a zmeny brutto technickej rezervy na poistné plnenia (RPP) a technického poistného v hrubej výške po odrátaní zmeny brutto technickej rezervy na poistné budúcich období (RPBO), tzv. zaslúženého poistného.

Graf 56 Náklady na poistné plnenia

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Graf 57 Vývoj škodovosti od roku 2003

- zdroj: NBS

Škodovosť za celé neživotné poistenie dosiahla v prvom polroku 2007 úroveň 55%.

Tabuľka 6 Škodovosť najväčších skupín neživotného poistenia

	Polrok 2007	Polrok 2006
Celkom	54,58%	41,68%
Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	50,96%	34,99%
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	66,17%	56,61%
Poistenie majetku	62,92%	46,30%
Ostatné	23,05%	26,33%

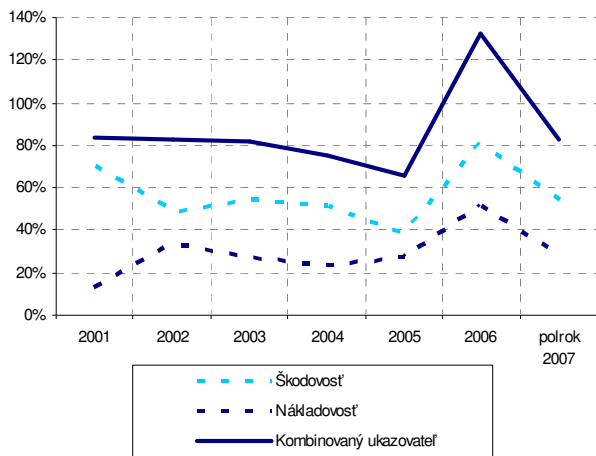
- zdroj: NBS

Tabuľka 7 Škodovosť, nákladovosť a kombinovaný ukazovateľ skupín neživotného poistenia k júnu 2007

	Škodovosť	Nákladovosť	Kombinovaný ukazovateľ
Životné poistenie - pripoistenie	14,57%	17,58%	32,15%
Poistenie úrazu a choroby	13,62%	55,75%	69,37%
PZP	50,96%	23,52%	74,47%
Poistenie motorových vozidiel	66,17%	24,48%	90,65%
Poistenie škôd na iných ako pozemných dopravných prostriedkoch	-1,52%	44,22%	42,70%
Poistenie zodpovednosti dopravcu	33,46%	36,34%	69,81%
Poistenie majetku	62,92%	30,32%	93,24%
Všeobecné poistenie zodpovednosti za škodu	22,41%	30,09%	52,50%
Poistenie úveru, kaucie a rôznych finančných strát	25,11%	62,93%	88,04%
Poistenie právnej ochrany	75,80%	27,35%	103,15%
Asistenčné poistenie	27,36%	46,55%	73,90%
Ostatné	33,50%	2,55%	36,04%
Spolu	54,58%	27,74%	82,32%

- zdroj: NBS
- nákladovosť je pomer prevádzkových nákladov k zaslúženému poistnému
- kombinovaný ukazovateľ je vyjadrenie škodovosti a nákladovosti na zaslúženom poistnom.

Graf 58 Vývoj škodovosti, nákladovosti a kombinovaného ukazovateľa

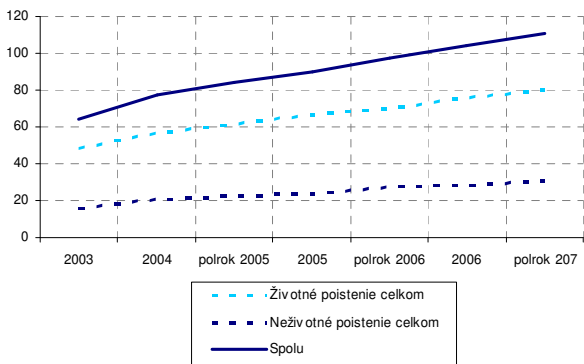

- zdroj: NBS

Technické rezervy a ich finančné umiestnenie

Brutto technické rezervy poisťovní (bez zohľadnenia podielu zaisťovateľa na technických rezervách) dosiahli k 30. júnu 2007 hodnotu 110,8 mld. Sk a vykázali tak medziročný rast o 14,1%. V životnom poistení dosiahli brutto technické rezervy k 30.6.2007 hodnotu 79,7 mld. Sk, čo predstavuje 14,2%-ný nárast od 30.6.2006. V neživotnom poistení dosiahli brutto technické rezervy hodnotu 31 mld. Sk, čo predstavuje viac ako 13,8%-ný nárast.

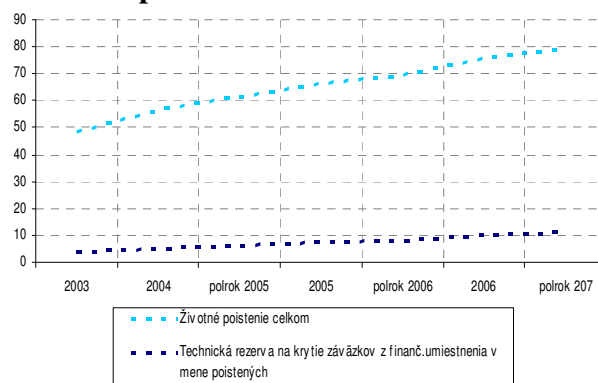
Graf 59 Vývoj brutto technických rezerv od roku 2003

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

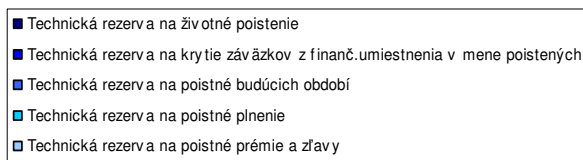
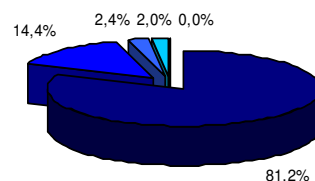
Vývoj brutto technickej rezervy na životné poistenie a technickej rezervy na krytie rizika v mene poistených kopíruje vývoj technického poistného v životnom poistení. Brutto technická rezerva na životné poistenie vzrástla oproti predchádzajúcemu obdobiu o 11,2% a dosiahla hodnotu 64,4 mld. Sk. Výraznejší rast o 38,7% mala rezerva na krytie rizika v mene poistených a dosiahla hodnotu 11,4 mld. Sk.

Graf 60 Vývoj brutto technických rezerv v životnom poistení

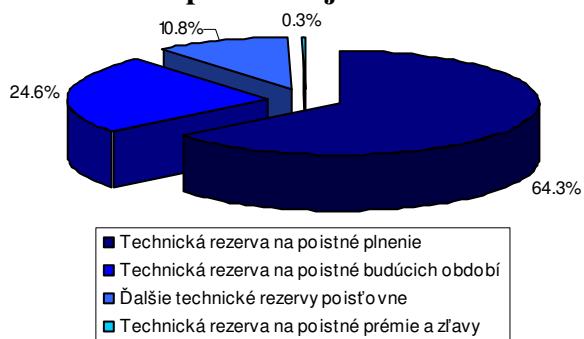
- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk

Graf 61 Štruktúra brutto technických rezerv v životnom poistení k júnu 2007

- zdroj: NBS

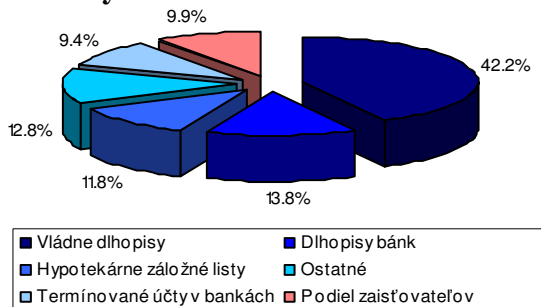
Graf 62 Štruktúra brutto technických rezerv v neživotnom poistení k júnu 2007

- zdroj: NBS

Brutto technické rezervy znížené o technickú rezervu na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených (tzv. „Unit-Linked rezerva“) dosiahli k 30.6.2007 hodnotu 99,4 mld. Sk a boli kryté aktívami vo výške 103,9 mld. Sk, t.j. 104,5% z vytvorených technických rezerv bez Unit-Linked rezervy.

Graf 63 Umiestnenie prostriedkov technických rezerv

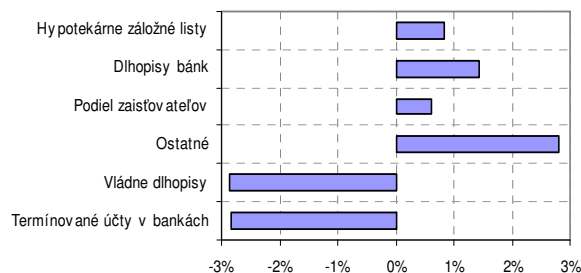
- zdroj: NBS

- pod termínom „Vládne dlhopisy“ sa rozumejú dlhopisy SR a iných štátov EÚ, NBS a iných centrálnych bánk, garantované SR, dlhopisy EIB, EBOR a MBOR

Podiel rezerv umiestnených v dlhopisoch SR a iných štátov EÚ, NBS a iných centrálnych bánk, dlhopisov garantovaných vládou SR, dlhopisov EIB, EBOR a MBOR klesol o 2,9 p.b. na 42,2%. Rovnako o 2,8 p.b. klesol podiel

rezerv umiestnených na termínovaných účtoch v bankách na 9,4 %. Podiel dlhopisov bánk a hypotekárnych záložných listov vzrástol o 2,3 p.b. na hodnotu 25,7%. Rezervy sú teda umiestnené z veľkej časti v nízko rizikových aktívach.

Graf 64 Zmeny v umiestnení technických rezerv medzi 30.6.2006 a 30.6.2007

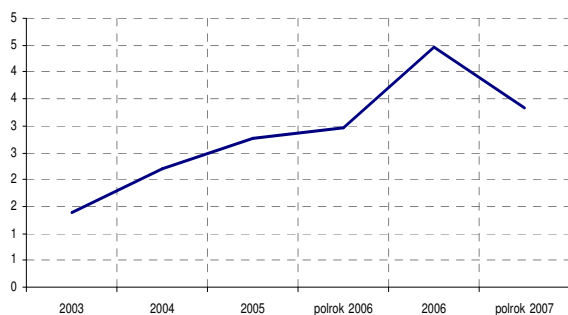

- zdroj: NBS

Finančná pozícia poisťovného sektora

Zisk poisťovní dosiahol v prvom polroku 2007 hodnotu 3,3 mld. Sk, čo predstavuje nárast o 13% v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka. Napriek rastu zisku poisťovní poklesli ukazovatele ziskovosti – ROA klesol z 2,19% k 30.6.2006 na 2,14% a ROE z 12,06% na 11,23%.

Graf 65 Celkový zisk poisťovní

- zdroj: NBS

- údaje sú v mld. Sk

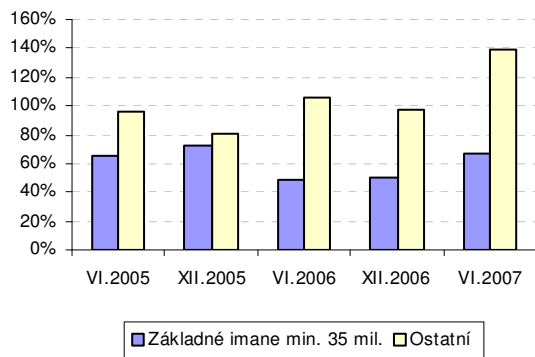
3 Obchodníci s cennými papiermi

Objem klientskych obchodov s cennými papiermi realizovaných prostredníctvom OCP vzrástol medziročne o 24%, avšak jeho štruktúra sa výrazne nezmenila. Najviac obchodovanými nástrojmi zostali forward kontrakty a dlhopisy. Objem klientskeho majetku spravovaného týmito subjektmi vzrástol medziročne o 11% na úroveň 32 mld. Sk. Primeranosť vlastných zdrojov slovenských obchodníkov s cennými papiermi spĺňala predpísanú minimálnu úroveň s dostatočnou rezervou.

Primeranosť vlastných zdrojov

Primeranosť vlastných zdrojov obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami, sa v priebehu prvého polroka 2007 pohybovala u všetkých subjektov nad zákonom stanovenou hranicou 8% (v prípade OCP so základným imaním minimálne 35 mil. Sk⁷ bola minimálna hodnota tohto ukazovateľa k 30.6.2007 36%, pri ostatných OCP minimálne 80%).

Graf 66 Vývoj priemernej primeranosti vlastných zdrojov obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami

- zdroj: NBS

Investičné služby a správa majetku

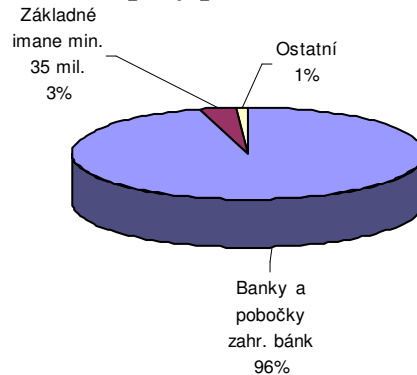
Celkový objem klientskych obchodov v rámci poskytnutých investičných služieb IS-1 až IS-3⁸ dosiahol v prvom polroku 2007

⁷ OCP, ktorí nie sú bankami a majú základné imanie menej ako 35 mil. Sk, nemajú licenciu na vykonávanie investičnej služby IS-3 (viď nižšie).

⁸ IS-1= investičná služba podľa § 6 ods. 2 písm. a) zákona o cenných papieroch, teda prijatie pokynu klienta na nadobudnutie, predaj alebo iné nakladanie

hodnotu 898 mld. Sk, pričom až 96% týchto obchodov bolo uskutočnených prostredníctvom bánk. Oproti prvému polroku 2006 narástol tento objem o 24%.

Graf 67 Podiel jednotlivých typov OCP na obchodoch za prvý polrok 2007

- zdroj: NBS

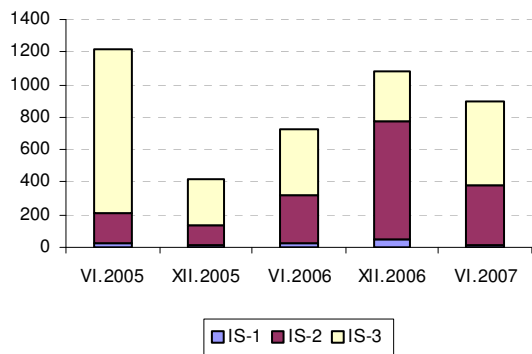
Štruktúra obchodov v rámci jednotlivých druhov investičných služieb sa medziročne prakticky nezmenila, 58% obchodov bolo uskutočnených na účet poskytovateľa investičnej služby (v rámci IS-3) a 40% na účet klienta (v rámci IS-2).

s investičnými nástrojmi a následné postúpenie pokynu klienta na účel jeho vykonania.

IS-2 = investičná služba podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona o cenných papieroch, teda prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na iný účet ako na účet poskytovateľa služby.

IS-3 = investičná služba podľa § 6 ods. 2 písm. c) zákona o cenných papieroch, teda prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet.

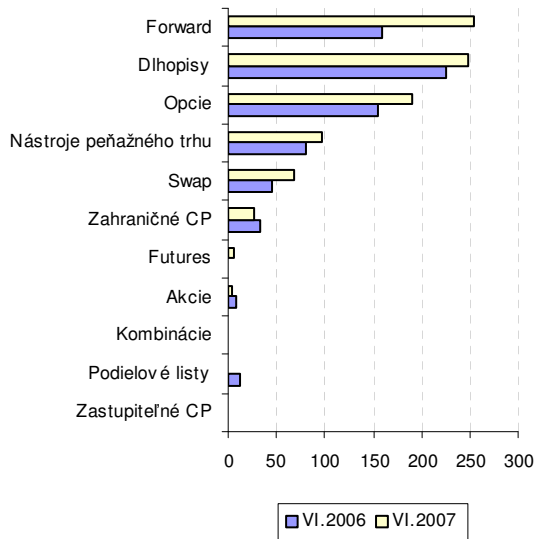
Graf 68 Vývoj objemu a štruktúry klientských obchodov podľa druhu investičnej služby.

- zdroj: NBS
- údaje na zvislej osi sú v mld. Sk

Rovnako sa nezmenila ani štruktúra obchodovaných nástrojov, najviac obchodovanými boli forward kontrakty, dlhopisy a opcie.

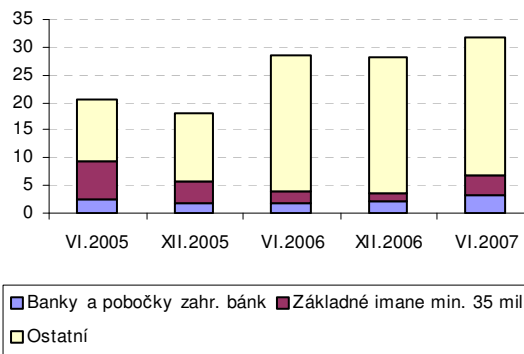
Graf 69 Štruktúra obchodov podľa jednotlivých investičných nástrojov

- zdroj: NBS
- údaje na vodorovnej osi sú v mld. Sk

Objem klientskeho majetku, spravovaného prostredníctvom obchodníkov s cennými papiermi (vrátane bánk) vzrástol medziročne o 11% (z 29 na 32 mld. Sk).

Graf 70 Vývoj objemu klientskeho majetku spravovaného obchodníkmi s cennými papiermi.

- zdroj: NBS
- údaje na zvislej osi sú v mld. Sk

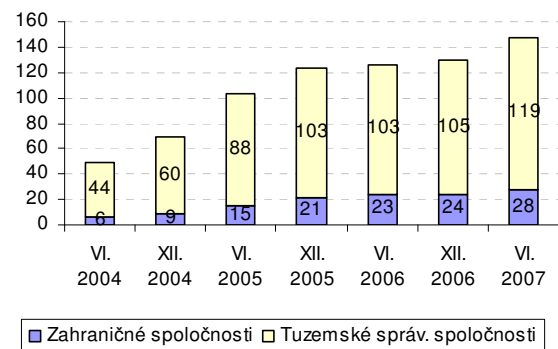
4 Kolektívne investovanie

Čistá hodnota majetku spravovaná v tuzemských podielových fondoch a zahraničných subjektoch kolektívneho investovania vzrástla počas prvého polroka 2007 o 14% po miernej stagnácii v roku 2006. Rástli tak investície rezidentských subjektov do podielových fondov, ako aj čistá hodnota majetku spravovaného tuzemskými správcovskými spoločnosťami. Pokračoval výber prostriedkov z dlhopisových fondov. Priemerná výkonnosť fondov sa dostala opäť do kladných hodnôt. Na výkonnosť fondov investujúcich do zahraničných cenných papierov malo priaznivý dopad aj to, že slovenská koruna v prvom polroku 2007 posilnila iba mierne. Ich medziročná výkonnosť však aj v júni 2007 bola negatívne ovplyvnená prudkým posilnením slovenskej koruny v druhej polovici roka 2006. Najpredávanejšími fondmi boli počas prvého polroka 2007 najmä tzv. zaistené a realitné špeciálne fondy.

V júni 2007 začala na slovenskom trhu pôsobiť nová správcovská spoločnosť – Allianz Asset Management, ktorá však k 30.6.2007 nespravovala žiadne podielové fondy. Naopak na našom trhu prestala pôsobiť OTP Asset Management a správa jej 2 otvorených podielových fondov bola prevedená na Investičnú a Dôchodkovú správcovskú spoločnosť. K 30.6.2007 tak na slovenskom trhu pôsobilo 10 tuzemských správcovských spoločností, ktoré spravovali 109 podielových fondov. K 30.6.2007 pribudli k realitnému špeciálnemu fondu vytvorenému v roku 2006 Investičnou a Dôchodkovou správcovskou spoločnosťou ďalšie 3 realitné špeciálne fondy (Asset Management SLSP, Tatra Asset Management a PRVÁ PENZIJNÁ). Všetky tuzemské podielové fondy sú denominované v Sk.

Majetok v otvorených podielových fondoch

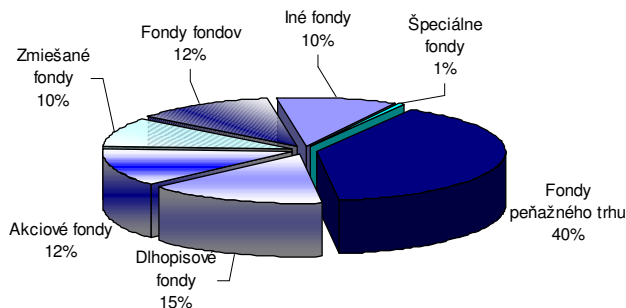
Graf 71 Vývoj objemu investícií v otvorených podielových fondoch predávaných v SR

- zdroj: NBS
- údaje na zvislej osi sú v mld. Sk

Celková čistá hodnota majetku v tuzemských podielových fondoch a zahraničných subjektoch kolektívneho investovania verejne ponúkaných na území Slovenskej republiky a pripadajúca predajom investorom na území Slovenskej republiky vzrástla počas prvého polroka 2007 o 18 mld. Sk, respektíve o 14% na 147 mld. Sk, z toho v tuzemských fondoch o 13,8 mld. Sk a v zahraničných fondoch o 4,2 mld. Sk.

Graf 72 Podiel jednotlivých typov fondov na investíciách slovenských investorov

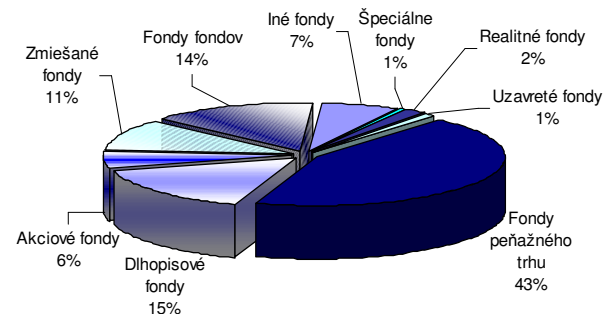

- zdroj: NBS
- podiel fondov na čistej hodnote majetku pripadajúcej predajcom investorom na území Slovenskej republiky
- graf zahŕňa predaje tuzemských aj zahraničných podielových fondov na území SR

Najväčšia časť investovaného majetku, až 40%, bola investovaná do fondov peňažného trhu, za ktorými nasledovali dlhopisové a akciové fondy. V porovnaní s decembrom 2006 stratili svoj podiel najmä dlhopisové fondy a fondy fondov (pokles takmer o 3 mld. Sk), naopak svoj podiel zvýšili najmä iné fondy, ktorých podiel na čistej hodnote majetku vzrástol o 6 percentuálnych bodov.

Štruktúra investícií do tuzemských a zahraničných fondov bola aj v júni 2007 rozdielna. Kým v zahraničných fondoch prevládali akciové fondy s podielom 41% na investíciách slovenských investorov do zahraničných fondov, najväčší podiel na čistej hodnote majetku tuzemských fondov mali v júni 2007 fondy peňažného trhu (43%), dlhopisové fondy (15%) a fondy fondov (14%). Fondy peňažného trhu si tak zachovali podiel z decembra 2006, dlhopisové fondy a fondy fondov zaznamenali pokles o 5 p.b. Získali najmä zmiešané fondy a tzv. zaistené fondy.

Graf 73 Podiel jednotlivých typov fondov na čistej hodnote majetku tuzemských podielových fondov

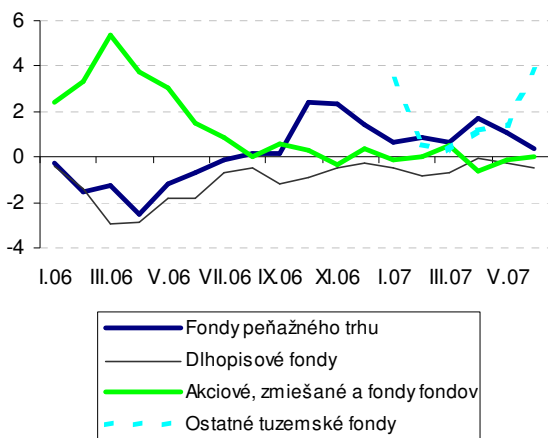
- zdroj: NBS

Väčšinu podielov v tuzemských podielových fondoch, až 85% v júni 2007, vlastnili rezidentské domácnosti, čo znamená mierny rast oproti hodnote 82% z decembra 2006. Podiel nerezydentov sa zachoval na úrovni 0,7%. Tieto údaje poukazujú na silnú retailovú orientáciu sektora kolektívneho investovania.

Po spomalení v roku 2006 pokračoval v prvej polovici roka 2007 rast prostriedkov investovaných do tuzemských podielových fondov. Čisté predaje za prvý polrok 2007 dosiahli hodnotu 14,3 mld. Sk, kým v roku 2006 bola táto hodnota záporná.

Pokračovali redemácie dlhopisových fondov, z ktorých investori v prvých šiestich mesiacoch roka 2007 vybrali 2,8 mld. Sk. Redemovali sa aj tuzemské zmiešané fondy a zahraničné akciové fondy (oba typy približne 1 mld. Sk), z ktorých sa prostriedky presúvali do fondov fondov, tuzemských akciových fondov a iných fondov. Najväčšie prírastky zaznamenali iné fondy (6,5 mld. Sk), fondy peňažného trhu (5,3 mld. Sk) a realitné špeciálne fondy (3,2 mld. Sk).

Graf 74 Mesačný vývoj čistých predajov otvorených podielových fondov v SR

- zdroj: NBS
- údaje na zvislej osi sú v mld. Sk
- do roku 2006 bolo zastúpenie ostatných tuzemských fondov nevýznamné

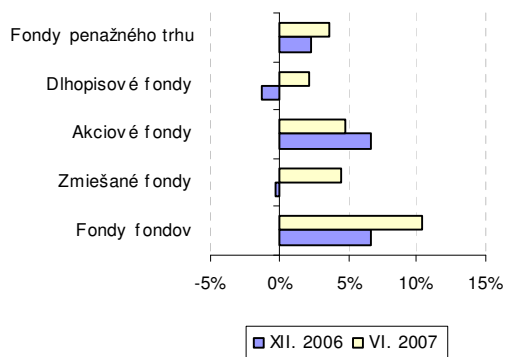
Rozloženie čistých predajov medzi jednotlivé správčovské spoločnosti bolo aj v prvom polroku 2007 naďalej nerovnomerné.

Správčovské spoločnosti vytvorili za prvý polrok 2007 čistý zisk vo výške 142 mil. Sk. Priemerná hodnota ROE vážená objemom vlastných zdrojov bola 22%⁹. Stratu vykázali dve správčovské spoločnosti.

Výkonnosť tuzemských otvorených podielových fondov

K 30. júnu 2007 vykazovali otvorené podielové fondy vyššiu medziročnú výkonnosť ako v decembri 2006. Pokles úrokových mier v prvom polroku 2007 spôsobil nárast cien dlhopisov a pomohol najmä dlhopisovým a zmiešaným fondom vrátiť sa do kladných hodnôt. Akciové fondy naďalej rástli, aj keď pomalšie ako v roku 2006.

Graf 75 Porovnanie priemerných ročných výkonností otvorených podielových fondov podľa jednotlivých kategórií

- zdroj: NBS
- údaje na vodorovnej osi sú v % za rok
- fondy sú vážené čistou hodnotou majetku

K vyššej výkonnosti fondov prispelo aj spomalenie posilňovania slovenskej koruny voči americkému doláru a mene euro. Kým počas roku 2006 posilnila slovenská koruna voči americkému doláru o 17,8% a voči mene euro o 8,7%, počas prvých 6 mesiacov roka 2007 posilnila iba o 3,9% voči americkému doláru a 1,7% voči mene euro.

Hrubý výnos peňažných podielových fondov by mal byť porovnateľný s medzibankovou sadzbou, kým čistý výnos¹⁰ so zhodnotením prostriedkov na termínovaných účtoch. V júni 2007 vykazovali všetky fondy medziročnú hrubú výkonnosť vyššiu ako trojmesačná medzibanková sadzba o 0,19 p.b. až 0,6 p.b. Čistá výkonnosť peňažných fondov bola o 0,23 p.b. až 0,68 p.b. vyššia oproti výnosom z termínovaných vkladov. Kým hrubá výkonnosť troch najväčších fondov prevyšovala ostatné fondy, čistú výkonnosť dosahovali ostatné fondy v priemere vyššiu v porovnaní s tromi najväčšími fondmi.

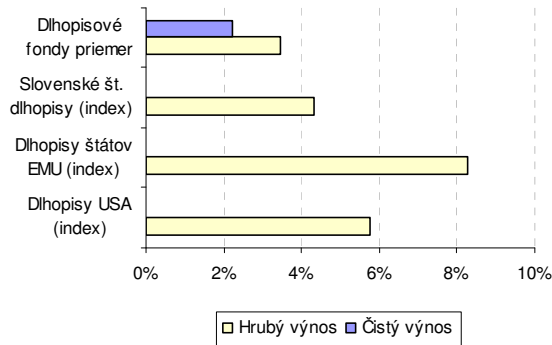
Hrubá výkonnosť dlhopisových fondov investujúcich do dlhopisov denominovaných

⁹ Anualizovaná hodnota.

¹⁰ Čistý výnos dostaneme odpočítaním poplatkov a nákladov od hrubého výnosu.

v Sk, resp. zabezpečených proti menovému riziku, by mala byť porovnateľná so slovenskými dlhopisovými indexmi. Najväčší dlhopisový fond však dosiahol výnos nižší v porovnaní s indexmi, a to v prípade indexu súkromného sektora až o 2 p.b.

Graf 76 Porovnanie jednoročných výnosov všetkých dlhopisových fondov s vývojom trhových indexov

- zdroj: NBS, SASS
- údaje na vodorovnej osi sú v % za rok

- výnos slovenských dlhopisov je stanovený na základe vývoja indexu SDXG Verejný sektor – vývojový index, výnos dlhopisov štátov EMU na základe indexu MSCI EMU Sovereign TR a výnos dlhopisov USA na základe indexu MSCI US Treasury TR
- fondy sú vážené objemom čistej hodnoty majetku

Ostatné fondy investujú do rôznych druhov dlhopisov, najmä európskych a amerických. Na medzoročnej výkonnosti sa prejavilo najmä posilnenie kurzu slovenskej koruny v roku 2006. Oproti decembru 2006 sa však priemerná výkonnosť dlhopisových fondov dostala do kladných hodnôt.

Vývoj akciových fondov bol ovplyvnený najmä vývojom na európskych a amerických akciových trhoch a vývojom kurzu slovenskej koruny.

5 Dôchodkové sporenie

Počet sporiteľov zaregistrovaných v druhom pilieri dôchodkového sporenia k 30. júnu 2007 predstavoval 1,545 milióna. V porovnaní s koncom minulého roka išlo len o minimálny nárast. Súhrnná čistá hodnota aktív spravovaných dôchodkovými správcovskými spoločnosťami sa vyšplhala už na 40 mld. Sk. Medzi správcovskými spoločnosťami došlo k jednej zmene, keď spoločnosť Winterthur od apríla tohto roku zmenila hlavného akcionára a premenovala sa na Axa d.s.s. Do dobrovoľného tretieho piliera bolo zapojených približne 850 tisíc občanov (údaj z konca roka 2006). Tí mali na konci prvého polroka nasporené na svojich účtoch 22,8 mld. Sk.

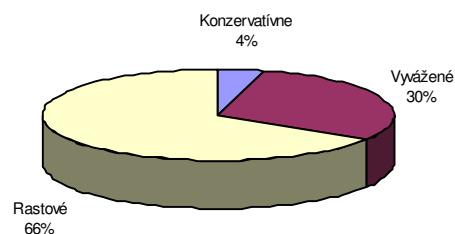
Zdroje v dôchodkových fondoch

V priebehu prvého polroka 2007 sa spomalil prílev nových sporiteľov do druhého piliera dôchodkového sporenia. Bol to prirodzený dôsledok skončenia obdobia dobrovoľných vstupov a nabehnutia systému na vstupy absolventov na trh práce. Aj z toho dôvodu sa v druhom polroku očakáva vyšší prírastok ako v prvom polroku. Prírastok činil necelých 7 tisíc klientov a bol relatívne rovnomerne rozdelený medzi všetkých 6 dôchodkových správcovských spoločností (DSS). Celkovo si prostredníctvom druhého piliera sporilo na svoj dôchodok 1,545 mil. občanov.

Za prvých šesť mesiacov tohto roka sa objem majetku, spravovaný DSS, vyjadrený čistou hodnotou aktív (NAV) navýšil o 43%, a k 30. júnu 2007 dosiahol bežmála 40 mld. Sk. Trhové podiely jednotlivých spoločností ostali v podstate zachované. To okrem iného znamená, že až 58% majetku bolo stále koncentrovaných v dvoch spoločnostiach s najvyššou NAV.

Presne dve tretiny prostriedkov nazhromaždených v druhom pilieri sú v súčasnosti umiestnené na zhodnocovanie v rastových fondoch, keďže v dlhodobom horizonte sa predpokladá, že prinesú najvyšší výnos. Zvyšok je rozdelený medzi vyvážené a konzervatívne fondy s podielmi 30% a 4%.

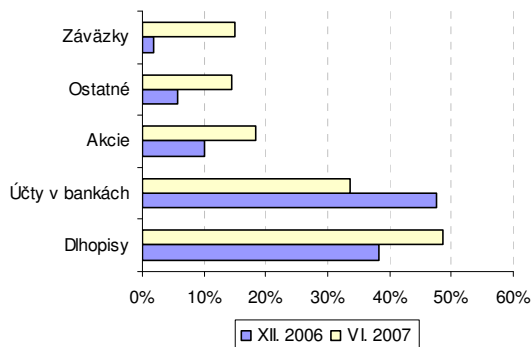
Graf 77 Podiel jednotlivých typov fondov na celkovom objeme ich aktív

- zdroj: NBS

Rizikovejšie orientovanému začleneniu finančných prostriedkov medzi jednotlivé typy fondov sa postupne začína prispôsobovať aj štruktúra investícií týchto fondov. Skoro 9 mld. z nových zdrojov naakumulovaných v prvom polroku 2007 bolo nasmerovaných do dlhopisov. Dlhopisy tak získali dominantné postavenie (49%) v celkovom portfóliu a odsunuli na druhú pozíciu v rebríčku zastúpenia objemovo stagnujúce prostriedky držané na bežných účtoch (34%). Takmer všetky dlhopisy sú denominované v domácej mene. Značný nárast zaznamenali aj investície do akcií, ktoré si zvýšili svoj podiel z koncoročných 10% na aktuálnych vyše 18%.

Graf 78 Podiel jednotlivých druhov investícií na celkovom objeme spravovaných aktív

- zdroj: NBS

Výkonnosť dôchodkových fondov

Presun časti finančných prostriedkov portfólií z bankových účtov do menej konzervatívnych nástrojov finančného trhu sa pozitívne prejavil na raste hodnoty dôchodkových jednotiek vo všetkých typoch fondov. Ročný výnos¹¹ fondov meraný percentuálnou zmenou dôchodkovej jednotky vzrástol hlavne v rastových a vyvážených fondoch, v ktorých je zastúpenie výnosnejších, ale zároveň rizikovejších investícií vyššie. Pri rastových fondoch to bolo v závislosti od správcovskej spoločnosti v rozmedzí 5,8 – 8,8%, výnosnosť vyvážených fondov sa pohybovala medzi 5,3 – 8,4%. Z toho vidieť, že rozdiel vo výnosnosti rastových a vyvážených fondov je stále minimálny. Konzervatívne fondy priniesli investorom zhodnotenie od 3,4 do 5,2%. Vo všetkých troch typoch fondov sa mierne zvýšil rozptyl výnosov medzi jednotlivými správcovskými spoločnosťami. Všetkých 18 fondov zabezpečilo reálne zhodnotenie úspor za posledných dvanásť mesiacov, keďže medziročná inflácia k júnu 2007 bola na úrovni 1,5%.¹²

Prvýkrát od začiatku pôsobenia dôchodkových správcovských spoločností na

trhu došlo k situácii, že dve z nich vykázali zisk.

Doplnkové dôchodkové sporenie

Transformácia DDP Stabilita na doplnkovú dôchodkovú spoločnosť k 1.4.2007 zavŕšila celý proces zmeny právnej formy subjektov tretieho piliera dôchodkového sporenia. Objem akumulovaných prostriedkov v štyroch doplnkových dôchodkových spoločnostiach (DDS) sa ku koncu prvého polroka 2007 blížil k 23 mld. Sk. Z toho absolútna väčšina pripadala na príspevkové fondy.

Štruktúra finančných nástrojov fondov DDS je v porovnaní s druhým pilierom o niečo konzervatívnejšia. Jednoznačne dominujú dlhopisy a vklady na účtoch v bankách, ktorých podiel je 49%, resp. 47%. Len malá časť prostriedkov je investovaná do akcií.

¹¹ Ide o anualizovaný výnos získaný na základe výkonnosti v prvom polroku 2007

¹² Inflácia počítaná harmonizovaným prístupom ECB (index HICP).

6 Riziká vo finančnom sektore

Najvýznamnejším rizikom, ktorému sú vystavené banky, je kreditné riziko. Z pohľadu bánk je dôležité, že väčšina úverov domácnostiam je zabezpečených prevažne nehnuteľnosťami. V prvom polroku v bankách vzrástlo kreditné riziko, ktoré súvisí s úrokovým rizikom domácností. S poklesom krátkodobých úrokových sadzieb domácnosti zvýšili podiel úverov s jednoročnou fixáciou.

Mierne sa menilo rozloženie zadlženia domácností. Aj keď najviac úverov je poskytnutých najvyšším príjmovým skupinám, medziročne stúplo zadlženie nižších príjmových skupín. Medziročne tiež vzrástol pomer úverových splátok k disponibilnému príjmu, keď tento najviac vzrástol pri domácnostiach s podielom úverových splátok k príjmu od 40% do 70%.

Podobne ako pri domácnostiach, aj pri podnikoch dominujú úvery s krátkou fixáciou úrokových sadzieb. Pri podnikoch zohráva dôležitú úlohu aj devízové riziko, keď veľká časť úverov je denominovaná v cudzích menách. Väčšina podnikov, najmä väčších podnikov, generuje príjmy v cudzích menách, čím vytvára akýsi prirodzený hedging ich otvorených pozícií. Aj v prvom polroku 2007 pokračovalo zlepšovanie kvality úverového portfólia podnikov. Vo finančnej pozícii podnikov nedošlo v prvom polroku 2007 k výrazným zmenám.

Z trhových rizík zostáva najvýznamnejším rizikom úrokové riziko, ktoré je spojené najmä s nesúlalom úrokovovo-citlivých aktív a pasív v jednotlivých časových pásmach precenenia úrokových mier. Tento nesúlad vznikol najmä v dôsledku investícií do štátnych cenných papierov s fixným kupónom. Banky by tak pri náraste úrokových sadzieb zaznamenali pokles čistej ekonomickej hodnoty, ktorá by sa vo vykázanom výsledku hospodárenia prejavila postupne znížením čistých úrokových príjmov. V obchodnej knihe je tento nesúlad v menšej miere iba v niektorých bankách v dôsledku pozícií v úrokových derivátoch. Devízové riziko zostalo v bankovom sektore na zanedbateľnej úrovni. Akciovému riziku sú vystavené vo výraznejšej miere iba dve banky, riziko však bolo relatívne malé.

Podobný záver platí pre vystavenie sa aktív kryjúcich technické rezervy v poisťovniach trhovým rizikám. Najvýznamnejším je úrokové riziko, najmä v niektorých poisťovniach. Negatívny dopad by mal nárast úrokových sadzieb, najmä v životnom poistení. Devízové riziko je vo väčšine poisťovní zanedbateľné. Výraznejšiemu akciovému riziku sú vystavené iba niektoré poisťovne. Celkovo by v takmer všetkých poisťovniach strata počas 10 dní nemala s pravdepodobnosťou 99% presiahnuť 1% aktív kryjúcich technické rezervy.

Na fondy správcovských spoločností, dôchodkových správcovských spoločností a doplnkových dôchodkových spoločností by malo negatívny dopad výraznejšie zhodnotenie koruny, prípadne výraznejší pokles cien akcií. Negatívny dopad by mal aj nárast úrokových sadzieb, ktorý by spôsobil okamžitý pokles hodnoty dlhových cenných papierov v portfóliách fondov. Jeho efekt by však bol menej významný kvôli nižšej durácii týchto portfólií vo väčšine fondov, najmä dôchodkových. V rámci dôchodkových správcovských spoločností medzi stratégiami investovania vyvážených a rastových fondov a celkového rizika nie sú významné rozdiely, mierne sa však líšia v zastúpení jednotlivých rizík. Z fondov kolektívneho investovania sú trhovým rizikám najviac vystavené portfóliá akciových fondov.

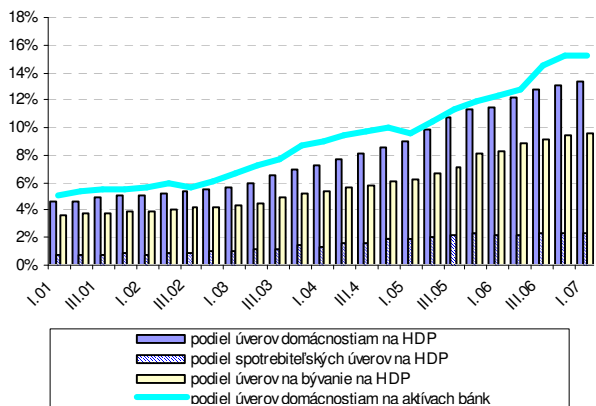
Banky

Kreditné riziko

Kreditné riziko domácností

Veľkosť kreditného riziká bánk voči určitému sektoru sa odvíja od veľkosti úverového vystavenia voči danému sektoru. V prvom polroku 2007 vystavenie bánk voči domácnostiam, merané poskytnutými úvermi, dosiahlo úroveň 15% z bankových aktív. V porovnaní s druhým polrokom 2006 sa tento pomer nemenil, najmä vzhľadom na rast aktív, keď výrazne stúpali medzibankové aktíva. Podiel na celkových úveroch klientom stúpol z 33% na 34%.

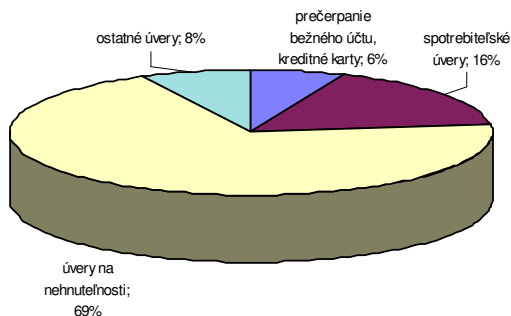
Graf 79 Vývoj úverov poskytnutých domácnostiam k HDP a aktívam bánk

- zdroj: NBS, Štatistický úrad SR
- v percentách je vyjadrený pomer úverov domácností k HDP v bežných cenách

Z pohľadu kreditného rizika je podstatné, že prevládajú zabezpečené úvery. Aj keď nie sú k dispozícii presné údaje o rozdelení úverov na zabezpečené a nezabezpečené, túto informáciu je možné odhadnúť zo štruktúry úverov. Medzi zabezpečené úvery môžeme zaradiť úvery na nehnuteľnosti a ostatné úvery (tvorené najmä bezúčelovými úvermi zabezpečenými nehnuteľnosťami), ktoré tvoria 77% z úverov domácností. Medzi zabezpečené úvery je možné zaradiť aj časť spotrebiteľských úverov.

Graf 80 Štruktúra úverov poskytnutých domácnostiam

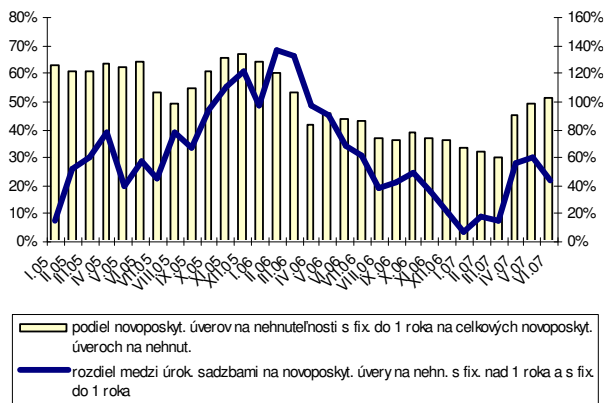
- zdroj: NBS

Riziko nesplácania úverov domácnosťami súvisí aj s úrokovým rizikom domácností. To je dané najmä preferenciou krátkodobej fixácie úrokovej sadzby na úvery a tým aj väčšej citlivosti na zmenu úrokovej sadzby.

Domácnosti na Slovensku pri výbere fixácie úrokovej sadzby najviac inklinujú k fixácii s najnižšou sadzbou, ktorou je fixácia do jedného roka. V júni 2007 tvorili novoposkytnuté úvery s fixáciou úrokovej sadzby do jedného roka 82% z celkových novoposkytnutých úverov. Vysoký podiel je daný najmä prečerpaniami na bežnom účte a kreditnými kartami, ktoré majú krátkodobý charakter. Pri novoposkytnutých úveroch na bývanie tvoril podiel úverov s fixáciou do jedného roka 51%.

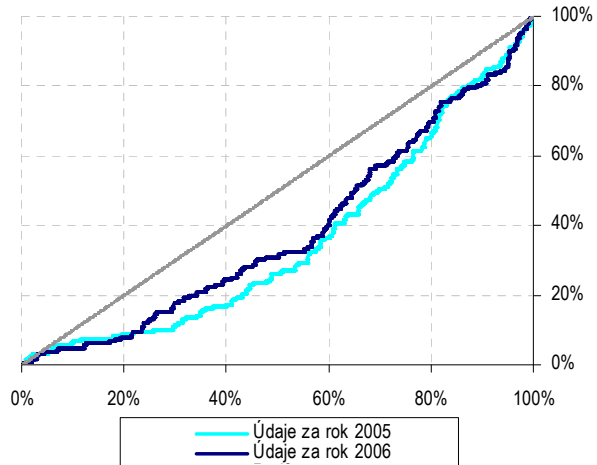
Výber fixácie podľa výšky úrokovej sadzby dokazuje porovnanie vývoja úrokového diferenciálu medzi krátkymi a dlhými fixáciami a výberom fixácie úrokovej sadzby. Napríklad v prvom štvrtroku 2007 klesli úrokové sadzby na fixáciu do jedného roka, čím stúpol rozdiel medzi fixáciou do jedného roka a dlhšími fixáciami a následne stúpol podiel novoposkytnutých úverov s fixáciou do jedného roka.

Graf 81 Novoposkytnuté úvery domácnostiam podľa doby fixácie úrokovej sadzby

- zdroj: NBS
- na pravej osi sú údaje o rozdiel medzi úrokovými sadzbami v percentuálnych bodoch
- na ľavej osi sú podiely úverov poskytnutých domácnostiam na nehnuteľnosti

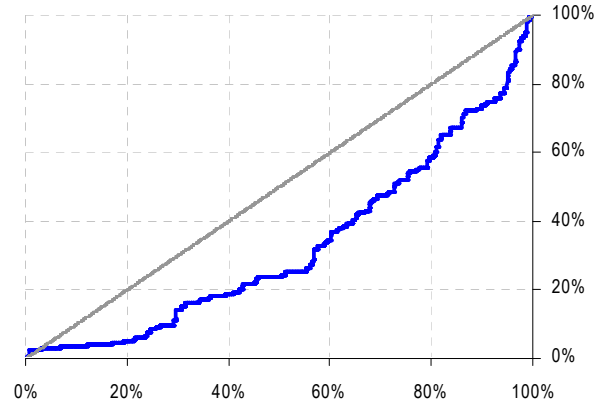
Finančná pozícia domácností Graf 82 Rozloženie zadlženosti (počet úverov) podľa disponibilných príjmov znížených o bežné výdavky

- zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2005, EU SILC 2006, vlastné výpočty
- v grafe sú zahrnuté iba úvery na bývanie okrem stavebných úverov a medziúverov
- údaje na vodorovnej osi, vyjadrujúce kumulatívne percento domácností držiacich úver, sú usporiadané vzostupne podľa disponibilného príjmu upraveného o bežné výdavky
- na zvislej osi je kumulatívne percento počtu úverov

Rozdelenie úverového zaťaženia domácností vzhľadom na ich disponibilný príjem znížený o bežné výdavky nie je rovnomerné. Najviac úverov majú domácnosti s najvyššími príjmami. Neznamená to však, že by úvery neboli poskytnuté aj domácnostiam s relatívne nízkymi príjmami. Ako ukazuje Graf 91, 25% domácností s najnižším disponibilným príjmom má 13% z celkového počtu poskytnutých úverov, resp. 8% z celkového zostatku úverov. Oproti údajom z roku 2005 je rozdelenie trochu rovnomernejšie, t.j. podiel úverov domácnostiam v nižších príjmových kategóriách sa zvýšil. V roku 2005 malo napr. 25% domácností s najnižším disponibilným príjmom len 9% z celkového počtu poskytnutých úverov.

Graf 83 Rozloženie zadlženosti (objem úverov) podľa disponibilných príjmov znížených o bežné výdavky

- zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2006 UDB, verzia 15/5/2007, vlastné výpočty
- v grafe sú zahrnuté iba úvery na bývanie okrem stavebných úverov a medziúverov
- údaje na vodorovnej osi, vyjadrujúce kumulatívne percento domácností držiacich úver, sú usporiadané vzostupne podľa disponibilného príjmu upraveného o bežné výdavky
- na zvislej osi je kumulatívne percento objemu zostatkov úverov

Rozdelenie úverového zaťaženia vyjadreného objemom zostatkov úverov je pritom nerovnomernejšie ako rozdelenie

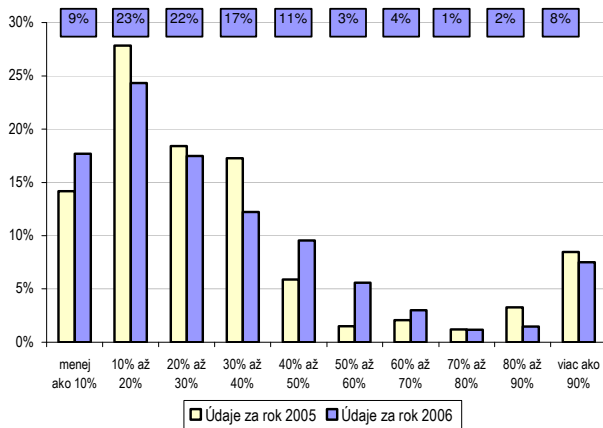
úverového zaťaženia vyjadreného počtom úverov. Znamená to, že domácnosti s nižšími príjmami majú nielen menej úverov, ale aj ich priemerná výška je menšia.

Tabuľka 8 Úverové splátky k disponibilnému príjmu

		prvý kvartil	medián	tretí kvartil
úverové splátky k disponibilnému príjmu	2005	8,2%	14,3%	25,1%
	2006	8,5%	15,0%	23,3%
úverové splátky k disp. príjmu zníženému o bežné výdavky	2005	12,0%	20,8%	35,0%
	2006	11,6%	23,6%	40,8%

- zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2006 UDB, verzia 15/5/2007, vlastné výpočty

Graf 84 Rozloženie domácností a úverov podľa pomeru úverových splátok k disponibilnému príjmu zníženému o bežné výdavky

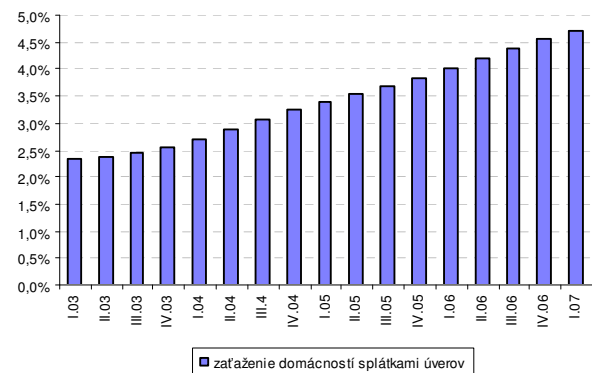

- zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2006 UDB, verzia 15/5/2007, vlastné výpočty
- v grafe sú zahrnuté iba úvery na bývanie okrem stavebných úverov a medziúverov
- na vodorovnej osi je pomer úverových splátok k disponibilným príjmom zníženým o bežné výdavky
- na zvislej osi sú podiely zostatku úverov poskytnutých domácnostiam v jednotlivých kategóriách pomerov splátok k príjmom na celkovom zostatku všetkých úverov
- nad stĺpcami sú podiely domácností v jednotlivých kategóriách pomerov splátok k príjmom na celkovom počte domácností

Schopnosť domácností uhrádzať svoje záväzky je do veľkej miery ovplyvnená podielom úverových splátok na ich disponibilnom príjme zníženom o bežné výdavky. Podľa údajov za rok 2006 sa v porovnaní s rokom 2005 tento podiel mierne zvýšil. Zatiaľ čo v roku 2005 malo 75% všetkých domácností tento podiel nižší ako 35,0%, v roku 2006 bola táto hodnota 40,8%. Zvýšenie nastalo najmä v kategóriách domácností s pomerom podielu úverových splátok na celkovom disponibilnom príjme zníženom o bežné výdavky od 40% do 70%. Počet domácností so splátkami presahujúcimi ich disponibilné príjmy znížené o bežné výdavky predstavoval podľa údajov z prieskumu 7,3% z celkového počtu domácností. Týmto domácnostiam bolo poskytnutých 8,1% z celkového objemu zostatkov úverov.

Aj z pohľadu makroekonomických čísel stúpalo zaťaženie domácností úverovými splátkami. V júni 2007 tvorili splátky bankových úverov 4,7% z hrubých disponibilných príjmov.

Graf 85 Úverová zaťaženosť domácností v pomere k príjmom domácností

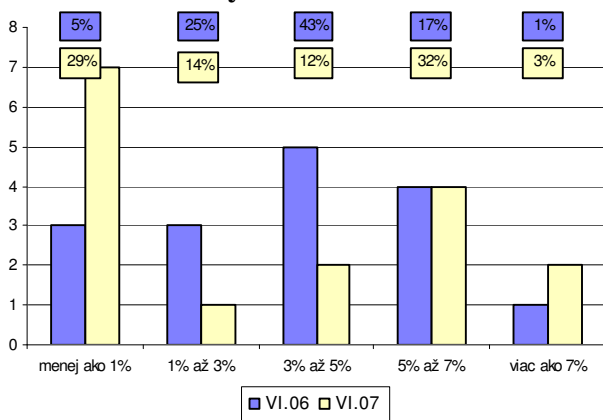

- zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, NBS, vlastné výpočty
- úverová zaťaženosť je pomerom splátok a hrubého disponibilného príjmu; úverová zaťaženosť je vypočítaná z objemu úverov domácnostiam rozdelených podľa splatností a ich úrokových mier
- na vodorovnej osi sú jednotlivé štvrt'roky

Kvalita úverového portfólia domácností

Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch domácnostiam dosiahol v júni 2007 3,5%. Medziročne sa podiel zlyhaných úverov zvýšil z úrovne 3,1%.

Graf 86 Rozloženie podielu zlyhaných úverov na celkových úveroch domácnostiam

- zdroj: NBS
- na zvislej osi je zobrazený počet bánk

- percento nad stĺpcami histogramu označuje podiel aktív bánk v danom stĺpci na celkových aktívach sektora

Pri pohľade na rozloženie podielu zlyhaných úverov vidíme niekoľko významnejších zmien. Zvýšil sa najmä počet a podiel bánk v skupine s najnižším podielom zlyhaných úverov.

Tabuľka 9 Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch za sektor domácností

	VI.07	VI.06
úvery domácnostiam	3,5%	3,1%
hypotekárne úvery domácnostiam	1,7%	1,3%
stavebné úvery	1,7%	1,7%
mediúvery	4,1%	3,8%
spotrebiteľské úvery	7,4%	5,9%
prečerpanie bežného účtu	2,0%	3,7%
kreditné karty	2,9%	8,3%

- zdroj: NBS

Box 3 Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach

V apríli 2006 vykonal Štatistický úrad v poradí už druhé zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach (EU Survey on Income and Living Conditions, EU SILC 2006). Výsledky tohto prieskumu poskytujú detailnejšie údaje o rozložení zadĺženia domácností s úvermi na bývanie, najmä vzhľadom na výšku disponibilného príjmu. Prieskum bol vykonaný na vzorke približne 6 000 domácností, z ktorých vyplnený dotazník odovzdalo asi 5 100 domácností. Predstavuje to asi 0,3% z celkového počtu domácností. V porovnaní s prieskumom vykonaným v roku 2005 bola približne jedna štvrtina domácností nahradená novou vzorkou.

Pri interpretácii týchto údajov však treba vziať do úvahy viacero obmedzení. Údaje o úveroch na bývanie boli v prieskume chápané len ako pomocné údaje pre odhad nákladov na bývanie. Do prieskumu neboli zahrnuté stavebné úvery, mediúvery, spotrebiteľské úvery, ani žiadne úvery od nebankových inštitúcií. Ku koncu roka 2006 podľa výkazov od bánk bol celkový zostatok poskytnutých hypotekárnych úverov 67 mld. Sk, ostatné úvery na bývanie okrem stavebných úverov a mediúverov boli vo výške 35 mld. Sk. Podľa údajov zozbieraných v prieskume (prepočítaných na celú populáciu) bol objem celkového zostatku úverov na bývanie iba približne 25 mld. Sk. Pri počte uzavretých zmlúv je rozdiel menší. Podľa prieskumu medzi domácnosťami bolo uzavretých asi 58 tis. zmlúv, podľa údajov od bánk 70 tis. (tento údaj zahŕňa iba hypotekárne úvery ktoré už boli čerpané). Podobne ako pri objeme úverov, tak aj pri objeme disponibilných príjmov bol údaj z dotazníka nižší (približne 500 mld. Sk, údaje za disponibilné príjmy sú ku koncu roka 2005) ako makroekonomický údaj zverejňovaný Štatistickým úradom (890 mld. Sk v roku 2005). Kvôli uvedeným obmedzeniam majú výsledky prieskumu skôr indikatívny charakter. Odpovede boli dobrovoľné. Ak napr. pri otázke o splácaní úveru respondent neuviedol odpoveď, nevieme rozlíšiť, či domácnosť neodpovedala zámerne, alebo jej skutočne nebol poskytnutý úver na bývanie.

Disponibilný príjem domácnosti je vypočítaný ako súčet zložiek hrubého osobného príjmu všetkých členov domácnosti (hrubý peňažný príjem zo zamestnania a jemu blízky príjem, hrubý nepeňažný príjem zo zamestnania, hrubé peňažné zisky alebo straty zo samostatne zárobkovej činnosti (vrátane honorárov), podpora v nezamestnanosti, starobné dávky, dávky pre pozostalých, nemocenské dávky, dávky v invalidite a príspevky na vzdelanie) plus zložky hrubého príjmu na úrovni domácnosti (príjem z prenájmu majetku alebo pozemku, rodinné dávky a príspevky vyplácané rodinám s deťmi, sociálne vylúčenie inde neklasifikované, príspevky na bývanie, pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami, úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií do neregistrovaného podniku, príjem osôb mladších ako 16 rokov mínus pravidelné dane z majetku, pravidelné platené peňažné transfery medzi domácnosťami, daň z príjmu a príspevky sociálneho poistenia).

Pre potreby analýzy bol disponibilný príjem znížený o bežné výdavky. Predpokladáme pritom, že bežné výdavky domácnosti sú vo výške 4 000 Sk mesačne pre prvého dospelého, 2 000 Sk mesačne pre každého člena rodiny vo veku aspoň 14 rokov a 1 200 Sk mesačne pre každého člena rodiny vo veku menej ako 14 rokov.

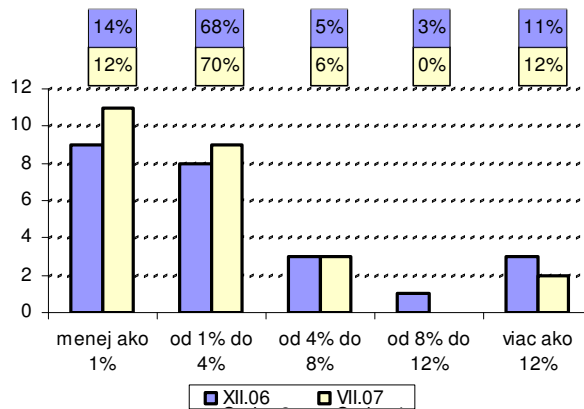
Kreditné riziko podnikov

Úvery podnikom vzrástli v júni 2007 medziročne o 19%, tempo rastu sa mierne spomalilo, keď v decembri 2006 rástli úvery podnikom medziročne o 20%. Ich podiel na celkových úveroch klientom je od januára 2006 stabilný okolo hodnoty 49%.

Kvalita úverového portfólia podnikov

Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch podnikom pokračoval v poklese aj počas prvého polroka 2007 a v júni 2007 dosiahol hodnotu 3,4%. Medziročne tak poklesol o 1,7 p.b. Okrem podielu klesal aj objem zlyhaných úverov podnikom, od decembra 2006 ide o pokles o 885 mil. Sk alebo 7%. Tento pokles je však asi o polovicu nižší oproti poklesu z druhej polovice roka 2006.

Graf 87 Rozloženie kvality podnikového portfólia v bankovom sektore

- zdroj: NBS
- na vodorovnej osi je podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch podnikom rozdelený do 5 intervalov
- na zvislej osi je počet bánk, ktorých podiel zlyhaných úverov patrí do príslušného intervalu
- percento nad stĺpcami histogramu označuje podiel aktív bánk v danom stĺpci na celkových aktívach sektora

Graf 87 zobrazuje rozloženie podielu zlyhaných úverov podnikom v bankovom sektore a nenasvedčuje výrazným zmenám v podiele zlyhaných úverov v sektore. Celkový pokles podielu zlyhaných úverov tak bol spôsobený hlavne poklesom tohto ukazovateľa v skupine bánk, pre ktoré nadobúdala hodnotu 1%-4%, ktorá tvorí až 70% aktív sektora v júni 2007. V niektorých bankách bol dôvodom

poklesu podielu zlyhaných úverov ich odpis alebo odpredaj.

Podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch vo väčšine odvetví klesol. Podiel odvetví, v ktorých tento podiel vzrástol, na celkových úveroch podnikom však zaznamenal pokles, najmä pri odvetví pozemná a potrubná doprava.

Tabuľka 10 Kvalita úverov podnikom podľa jednotlivých odvetví k 30.06.2007

Odvetvie	Podiel odvetvia na celkových úveroch podnikom		Podiel zlyhaných úverov na úveroch odvetviu	
	VI.07	XII.06	VI.07	XII.06
Priemyselná výroba	26,3%	25,2%	5,2%	6,8%
Veľkoobchod a sprostredkovanie obchodu okrem motorových vozidiel	17,9%	17,2%	5,6%	5,7%
Činnosti v oblasti nehnuteľností	12,1%	10,2%	1,1%	1,4%
Malooobchod okrem motorových vozidiel	7,7%	7,5%	2,3%	2,3%
Stavebníctvo	5,9%	5,7%	3,4%	3,9%
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	5,9%	7,5%	0,2%	0,8%
Pozemná a potrubná doprava	4,2%	6,3%	1,1%	0,5%
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo	3,2%	2,8%	5,8%	8,6%
Vedľajšie pomocné činnosti v doprave	2,6%	3,0%	0,6%	0,4%
Motorové vozidlá a motocykle	2,1%	2,2%	3,1%	3,1%
Hotely a reštaurácie	1,6%	1,6%	5,9%	8,1%
Pošta a telekomunikácie	1,5%	1,1%	1,3%	2,0%
Ostatné odvetvia	9,0%	9,6%	3,9%	3,6%

- zdroj: NBS

- ostatné odvetvia zahŕňajú Lesníctvo, Rybolov, Ťažbu nerastných surovín, Vodnú dopravu, Vzdušnú dopravu, Prenájom strojov a tovarov osobnej spotreby, Počítačové činnosti a Výskum a vývoj a iné obchodné služby

Finančná situácia podnikov

Finančnú situáciu budeme analyzovať z hľadiska veľkosti¹³ podnikov a porovnania prvých štvrt rokov 2005, 2006 a 2007. Zameriame sa predovšetkým na ich rentabilitu,

¹³ Štatistická vzorka 7332 podnikov bola rozdelená na tri skupiny podľa objemu tržieb (t):

veľké podniky: $t \geq 250$ mil. Sk

malé a stredné podniky: $7,5 \text{ mil. Sk} \leq t < 250 \text{ mil. Sk}$

mikro-podniky: $t < 7,5 \text{ mil. Sk}$.

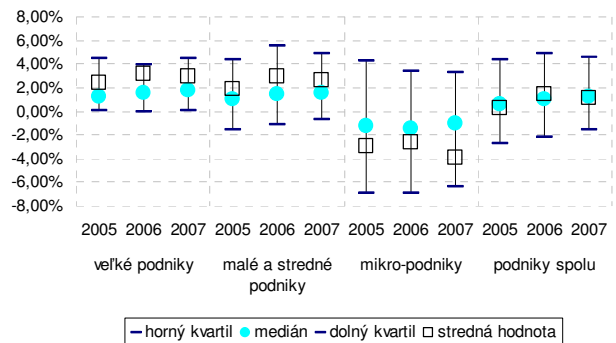
kapitalizáciu a zadlženosť, efektivitu a likviditu.

Rentabilita

V prvom štvrtroku 2007 došlo k miernemu poklesu priemernej hodnoty rentability aktív u všetkých podnikov, mediánová hodnota sa v porovnaní s rokom 2006 nezmenila. Naopak priemerná rentabilita vlastného imania v prvom štvrtroku 2007 vzrástla, pričom mediánová hodnota zostala opäť na nezmenenej úrovni. Ide tak skôr o zmeny, ktoré nastali v podnikoch s extrémnymi hodnotami rentability, ako o zmeny v celom podnikovom sektore, čo podporuje aj klesajúci rozptyl rentability.

Mikro-podniky stále dosahujú výrazne nižšiu rentabilitu v porovnaní s malými, strednými aj veľkými podnikmi, medzi ktorými rozdiely nie sú. Celkovo je však mediánová hodnota rentability kladná, teda viac podnikov tvorilo v prvom štvrtroku zisk ako stratu. Tento trend sa od roku 2005 nezmenil.

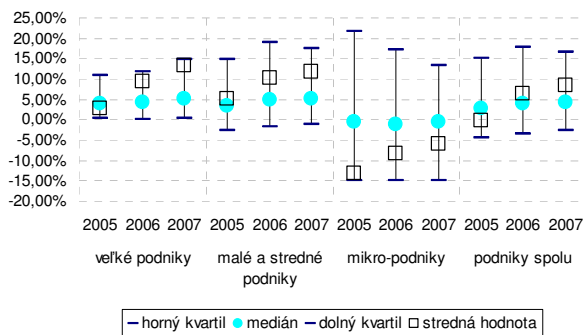
Graf 88 Rentabilita aktív podnikov podľa veľkosti

- zdroj: Štatistický úrad SR, vlastné výpočty
- hodnoty predstavujú rentabilitu za prvý štvrtrok
- extrémne hodnoty boli upravené na hodnotu kvantilu s pravdepodobnosťou 0,1%

Graf 89 Rentabilita vlastného imania podnikov podľa veľkosti

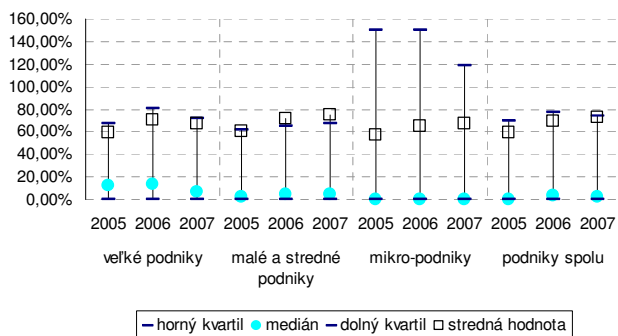

- zdroj Štatistický úrad SR, vlastné výpočty
- hodnoty predstavujú rentabilitu za prvý štvrťrok
- extrémne hodnoty boli upravené na hodnotu kvantilu s pravdepodobnosťou 0,5%

Zadlženosť a kapitálizácia

Vlastné imanie podnikov tvorilo v prvom štvrťroku 2007 v priemere 36% aktív slovenských podnikov, táto hodnota zostala približne nezmenená v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Kapitalizácia u veľkých a stredne veľkých podnikov zostáva nadpriemerná, kým u mikro-podnikov je podpriemerná. Podobná situácia je aj pri pomere bankových úverov k aktívam, kde priemerná hodnota kolíše okolo 8%.

Graf 90 Podiel bankových úverov a vlastného imania

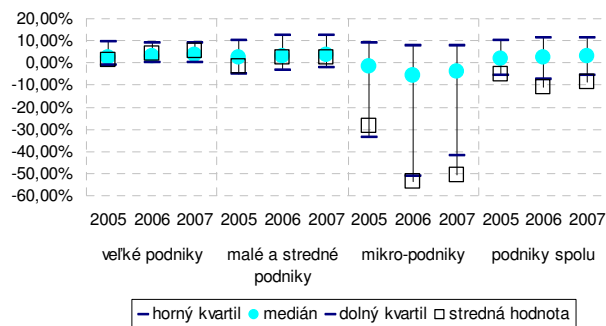
- zdroj Štatistický úrad SR, vlastné výpočty
- extrémne hodnoty boli upravené na hodnotu kvantilu s pravdepodobnosťou 0,5%
- pre podniky so záporným imaním bol pomer stanovený na 150%
- graf obsahuje kompletnú štatistickú vzorku podnikov, teda aj tie, ktoré bankové úvery nemajú

V predošlej analýze bol identifikovaný ako dôležitý ukazovateľ zadlženosti pomer medzi veľkosťou bankových úverov a vlastným imaním. Mierne vzrástla priemerná hodnota tohto ukazovateľa u malých a stredných podnikov a mikro-podnikov, naopak u veľkých podnikov došlo k poklesu tak priemernej, ako aj mediánovej hodnoty. Celkovo vo vzorke poklesol počet podnikov, ktoré mali bankové úvery, napriek tomu však výška úverov za všetky podniky vzrástla. U mikro-podnikov došlo k zníženiu kvartilového rozpätia (pokles horného kvartil), ktorý bol spôsobený najmä menším počtom podnikov so záporným vlastným imaním v novej vzorke. Väčšina mikro-podnikov stále zostáva bez bankových úverov.

Efektivita

Efektivita podnikov meraná podielom veľkosti zisku bežného obdobia na tržbách bežného obdobia je dlhodobo najhoršia u mikro-podnikov. Pokles efektivity v prvom štvrťroku 2006 oproti roku 2005 sa len mierne zmenil v prvom štvrťroku 2007. Vďaka tomu aj priemer za všetky podniky pohybuje na nižšej úrovni ako v roku 2005. Naopak u veľkých a stredne veľkých podnikoch dochádza k rastu priemernej aj mediánovej hodnoty efektivity. Celkovo sa znižuje rozptyl vo všetkých kategóriách.

Graf 91 Podiel zisku na tržbách podľa veľkosti podnikov - efektivita

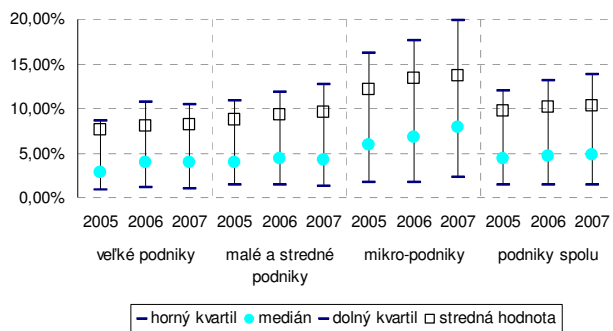

- zdroj Štatistický úrad SR, vlastné výpočty
- extrémne hodnoty boli upravené na hodnotu kvantilu s pravdepodobnosťou 0,5%

Likvidita

Graf 92 Podiel finančných aktív na celkových aktívach podľa veľkosti podnikov - likvidita

- zdroj Štatistický úrad SR, vlastné výpočty

Podiel finančných aktív na celkových aktívach v prvom štvrtroku 2007 vzrástol oproti predchádzajúcim rokom iba u mikro-podnikov, a to tak jeho priemerná hodnota, ako aj mediánová hodnota. U malých a stredných podnikov a mikro-podnikov došlo k miernemu rastu rozptylu ukazovateľa likvidity, čo sa prejavilo aj na celkovej vzorke podnikov.

Celkovo sa zachováva trend, že čím väčší je podnik, tým menší podiel svojich aktív potrebuje držať v likvidných aktívach.

Kvalita úverového portfólia v ostatných sektoroch

Úvery neziskovým organizáciám, finančným spoločnostiam okrem bánk a verejnej správe si dlhodobo udržiavajú vysokú kvalitu, ich podiel na celkových úveroch sa však znížil.

Úvery živnostiam vykazovali najhoršiu kvalitu spomedzi ostatných sektorov. Ich podiel na celkových úveroch tiež mierne klesol, napriek absolútnemu nárastu objemu úverov živnostiam. Podiel zlyhaných úverov od začiatku roka 2007 klesol, v máji a júni však opäť vzrástol.

Počas prvého polroka 2007 vzrástol význam úverov nerezidentom na celkových úveroch, ich objem vzrástol od decembra 2006 o 5,3 mld.

Sk, čo predstavuje nárast o 29%. Keďže objem zlyhaných úverov vzrástol iba minimálne, kvalita portfólia sa zlepšila.

Tabuľka 11 Kvalita úverového portfólia v ostatných sektoroch

	podiel zlyhaných úverov na úveroch sektora			podiel na úveroch klientom		
	VI.06	XII.06	VI.07	VI.06	XII.06	VI.07
Úvery živnostiam	5,6%	6,5%	6,1%	2,4%	2,3	2,2%
Úvery neziskovým organizáciám	0%	0,3%	0,1%	0,3%	0,4%	0,4%
Úvery finančným spoločnostiam okrem bánk	0,1%	0,1%	0,1%	10,1	9,5%	8,4%
Úvery verejnej správe	0%	0%	0%	3,8%	2,8%	2,9%
Úvery nerezidentom	2,2%	4%	3,3%	2,6%	2,7%	3,2%

- zdroj: NBS

Trhové riziká

Devízové riziko

Devízové riziko sa aj v prvom polroku 2007 javilo ako málo významné riziko pre bankový sektor.

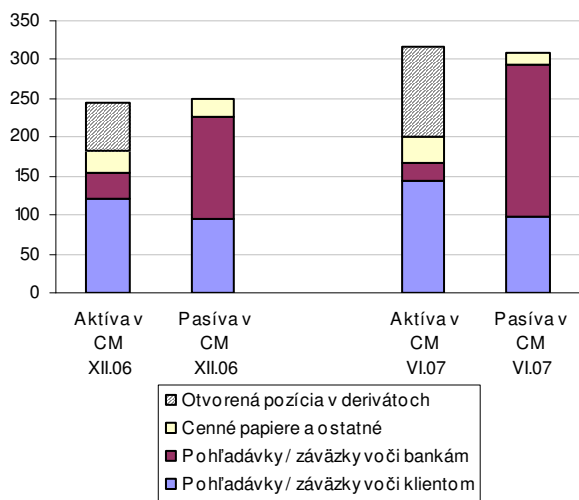
Otvorená súvahová pozícia, ktorá je na úrovni celého bankového sektora výrazne krátka, sa počas prvého polroka 2007 ešte viac prehĺbila. Dôvodom bolo najmä zvýšenie objemu devízových vkladov od zahraničných bánk zo 125 mld. Sk na 192 mld. Sk. Toto zvýšenie súviselo s celkovým nárastom aktív a pasív z medzibankových operácií v marci a v apríli 2007.¹⁴ V porovnaní s decembrom 2007 však nastala významnejšia zmena aj na aktívnej strane bilancie, kde vzrástol objem úverov poskytnutých v cudzej mene, a to najmä voči podnikom (zo 110 mld. Sk na 129 mld. Sk). Objem devízových vkladov pritom zostal približne rovnaký.

Vzniknutá otvorená súvahová pozícia bola na úrovni približne 7% bilančnej sumy. Otvorenú devízovú pozíciu v súvahe banky uzatvárali derivátovými obchodmi. Celkovo tak bola devízová pozícia prakticky uzatvorená. To platí nielen o agregovanej hodnote devízovej

¹⁴ Pozri časť Medzibankový trh.

pozície za celý bankový sektor, ale ani vo väčšine bánk otvorená devízová pozícia počas prvého polroka 2007 neprevyšovala 3% bilančnej sumy. Táto hodnota výrazne prevyšovala úroveň 3% aj v niektorých pobočkách zahraničných bánk, kde však otvorená pozícia môže byť riadená na úrovni bankovej skupiny.

Graf 93 Štruktúra aktív a pasív v cudzej mene

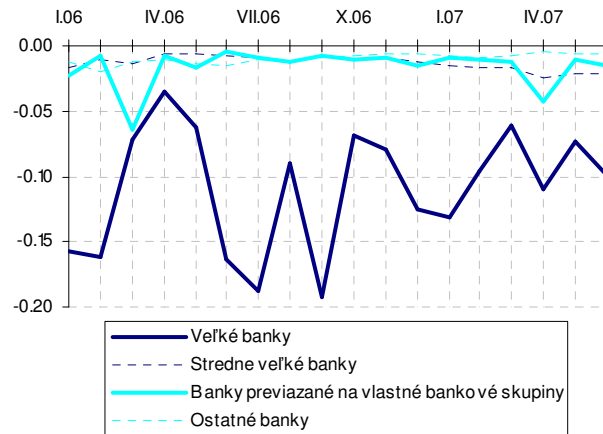

- zdroj: NBS
- údaje sú v mld. Sk
- záväzky voči bankám zahŕňajú aj prostriedky Ministerstva financií SR vložené do bánk prostredníctvom ARDALu, keďže majú podobný charakter ako vklady bánk

Podrobnejší pohľad na devízové riziko, ktorému sú vystavené jednotlivé banky, možno získať pomocou VaR (value-at-risk, hodnota v riziku). Táto hodnota udáva stratu, ktorá by nemala byť presiahnutá s 99% pravdepodobnosťou. Pritom sa predpokladá, že rozdelenie budúcich zmien výmenných kurzov možno simulovať rozdelením zmien počas uplynulého roka (250 pracovných dní) a že portfólio zostane nemenné počas 10 dní¹⁵. Vypočítané hodnoty VaR zobrazuje Graf 94. Vo väčšine bánk hodnota VaR ku koncu

žiadneho mesiaca počas roka 2006 nepresahovala 2% vlastných zdrojov. Treba však poznamenať, že táto analýza neberie do úvahy časový súlad jednotlivých nástrojov uzatvárajúcich menové pozície a teda stojí na predpoklade vysokej likvidnosti devízového trhu.

Graf 94 Vývoj 10-dňového VaR (99%) v jednotlivých skupinách bánk

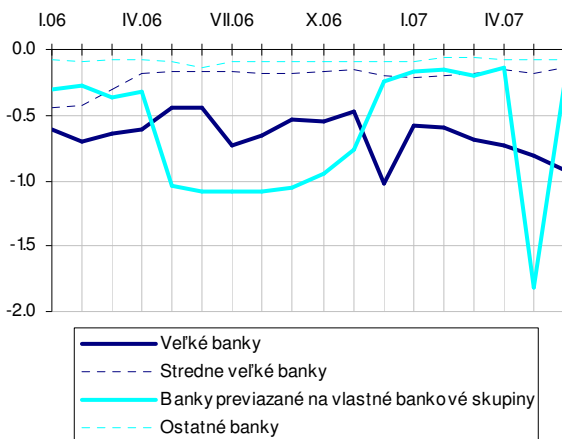

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- údaje sú v mld. Sk
- v grafe nie sú zobrazené hodnoty VaR pre pobočky zahraničných bánk
- ostatné banky zahŕňajú aj stavebné sporiteľne

Výpočet devízovej pozície zahŕňa aj pozície z menových opcií. Predpokladá sa, že každá opcia bude realizovaná, platnosť tohto predpokladu však nemožno overiť z dôvodu nedostatku podrobných údajov o jednotlivých opčných obchodoch. Na druhej strane, devízové pozície vyplývajúce z podkladových nástrojov opcií boli počas prvého polroka 2007 vo väčšine bánk prakticky uzatvorené.

¹⁵ Pri výpočte VaR boli simulované iba jednoduché straty a získaná hodnota bola následne prenášobaná $\sqrt{10}$.

Graf 95 Časový vývoj VaR pri zohľadnení úverových príslužobov a záruk

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- údaje sú v mld. Sk (mierka je iná ako zobrazuje Graf 94)
- v grafe nie sú zobrazené hodnoty VaR pre pobočky zahraničných bánk
- ostatné banky zahŕňajú aj stavebné sporiteľne

Vyššie uvedená analýza vynechala tri typy nástrojov, ktoré majú banky v podsúvahách: príslužby na poskytnuté, resp. prijaté úvery, prijaté, resp. poskytnuté záruky a prijaté hodnoty do úschovy. Dôvodom je, že pri zmene výmenných kurzov pozície v týchto nástrojoch neovplyvňujú priamo vykázaný zisk alebo stratu z devízových pozícií. Devízové riziko v týchto pozíciách preto banky zvyčajne nezaistovali. VaR po zohľadnení úverových príslužobov a záruk zobrazuje Graf 95. Táto hodnota je výrazne vyššia ako bez zohľadnenia týchto nástrojov.

Úrokové riziko

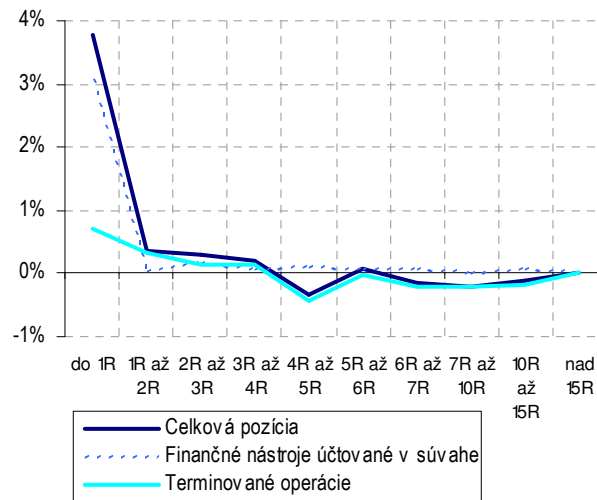
Vystavenie sa bánk úrokovému riziku závisí od citlivosti jednotlivých finančných nástrojov v ich portfóliách na zmeny v úrokových sadzbách. V krátkodobom horizonte majú pritom pri zmenách úrokových sadzieb výraznejší dopad na ziskovosť otvorené pozície¹⁶ zaznamenané v obchodnej knihe,

¹⁶ Otvorenou pozíciou sa v tejto časti označuje nesúlad medzi aktívami a pasívami v príslušnom pásme

keďže tieto finančné nástroje sa väčšinou preceňujú na reálnu hodnotu prostredníctvom výkazu ziskov a strát. Pozície v bankovej knihe by naopak mali na ziskovosť iba postupný vplyv prostredníctvom zmeny čistých úrokových príjmov.

V obchodnej knihe má väčšina bánk pozície takmer uzatvorené. Otvorené pozície v niektorých bankách nie sú väčšinou dôsledkom pozícií z finančných nástrojov v súvahe. Tvorené sú predovšetkým otvorenými pozíciami v úrokových derivátoch, najmä v pásmach s dlhšou dobou zostatkovej fixácie úrokových mier, resp. splatnosti (Graf 96).

Graf 96 Úrokové pozície v obchodnej knihe

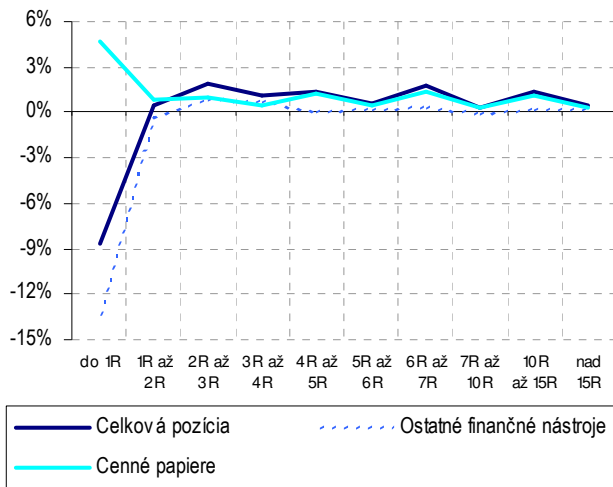
- na vodorovnej osi sú zobrazené doby zostatkovej fixácie úrokových mier, resp. zostatkovej splatnosti
- na zvislej osi sú podiely otvorených pozícií na celkovej bilančnej sume

Pozície v bankovej knihe sú v porovnaní s pozíciami v obchodnej knihe vyššie. Ako ukazuje Graf 97, tieto pozície sú najmä v pásmach s dlhšou dobou zostatkovej fixácie tvorené takmer výlučne pozíciami v cenných papieroch držaných do splatnosti alebo na

vyjadrujúcom zostatkovú dobu precenia úrokovej sadzby, resp. zostatkovú splatnosť pri nástrojoch s fixne stanovenou úrokovou mierou.

predaj. Pozície v ostatných finančných nástrojoch zaznamenaných v bankovej knihe (úvery, vklady, úrokové deriváty) sú v porovnaní s pozíciou v cenných papieroch málo významné. Keďže v pásmach s dlhšou dobou zostatkovej fixácie prevládajú aktíva nad pasívami, negatívny dopad na banky vyjadrený poklesom čistej ekonomickej hodnoty by mal narást úrokových sadzieb, najmä v dlhších časových pásmach.

Graf 97 Úrokové pozície v bankovej knihe

- na vodorovnej osi sú zobrazené doby zostatkovej fixácie úrokových mier, resp. zostatkovej splatnosti
- na zvislej osi sú podiely otvorených pozícií na celkovej bilančnej sume

Veľkosť úrokového rizika možno hodnotiť pomocou hodnoty VaR. Analogicky ako pri devízovom riziku bola táto hodnota vypočítaná ako najväčšia strata, ktorú by za predpokladu držby nezmeneného portfólia banka s pravdepodobnosťou 99% nemala presiahnuť počas 10 dní. Táto strata bola vypočítaná ako negatívna zmena čistej ekonomickej hodnoty, nie ako dopad na výsledok hospodárenia vykázaný v účtovníctve. Pri zohľadnení tejto straty by mediánová hodnota primeranosti vlastných zdrojov bankového sektora poklesla na 17,1% (t.j. o 0,4 p. b.). Podrobné výsledky pre jednotlivé banky sú uvedené v Tabuľke 20 na s. 88.

Akciové riziko

Akciové riziko nepredstavuje pre slovenský bankový sektor významnejšiu hrozbu, keďže objemy akcií sú vo väčšine bánk vzhľadom na ich bilančnú sumu zanedbateľné. Významnejšiu pozíciu v akciách mali k 30. júnu 2007 len dve banky (do 3% bilančnej sumy).

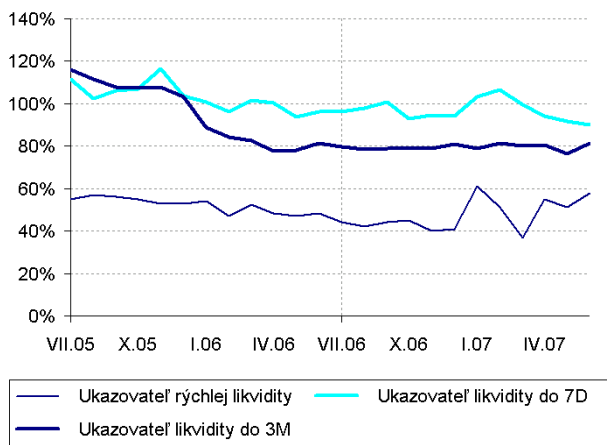
Riziko likvidity

V súčasnosti je situácia v bankovom sektore z hľadiska likvidity charakterizovaná vysokým podielom prostriedkov sterilizovaných v NBS, ako aj ostatných likvidných aktív (najmä štátnych dlhopisov) na bilančnej sume. Na druhej strane, vysoké tempo rastu najmä dlhodobých úverov vytvára otázku, či tento rast nezhoršuje likvidnú pozíciu v jednotlivých bankách. Nasledujúca analýza bude preto zameraná na dva okruhy:

- posúdenie, či jednotlivé banky majú z krátkodobého hľadiska dostatočný objem rýchlo likvidných aktív vzhľadom na objem pasív s krátkou zostatkovou dobou splatnosti,
- posúdenie, či sú úverové aktivity bánk previazané na zdroje z medzibankového trhu, alebo sú financované z prostriedkov klientov.

Z krátkodobého pohľadu na likviditu nenastali v bankovom sektore ako celku významnejšie zmeny. Medián podielu likvidných aktív a ostatných aktív, z ktorých možno očakávať peňažný tok do 7 dní k pasívam so zostatkovou splatnosťou do 7 dní bol počas prvého polroka 2007 približne stabilný na úrovni 90 – 100%. Analogický záver o vývoji bez výraznejších zmien možno konštatovať aj o mediáne podielu likvidných aktív do 3 mesiacov k pasívam so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov. Nižšie hodnoty tohto ukazovateľa v niektorých bankách znamenajú, že dobrá likvidná situácia týchto bánk je viac založená na podmienke stabilného jadra vkladov.

Graf 98 Vývoj mediánových hodnôt ukazovateľov likvidity

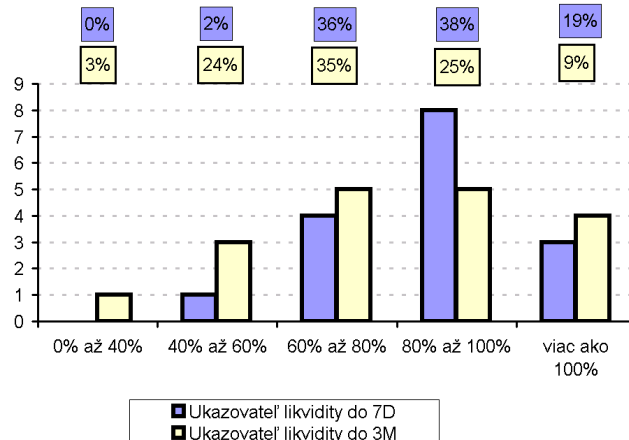
- zdroj: NBS
- graf neobsahuje pobočky zahraničných bánk s trhovým podielom menším ako 2% z celkových aktív sektora

Ako naznačuje Graf 99, pre väčšinu bánk je pre udržanie dobrej likvidnej pozície v časovom horizonte do 3 mesiacov nevyhnutné, aby časť vkladov zostala v banke dlhšiu dobu, ako je ich skutočná splatnosť. Ako však ukazuje porovnanie likvidného vankúša¹⁷ a otvorenej pozície do 3 mesiacov¹⁸ na bilančnej sume (Graf 100), význam tejto podmienky je v jednotlivých bankách rôzny.

¹⁷ Likvidný vankúš je súčet pokladničnej hotovosti, štátnych dlhopisov, štátnych pokladničných poukážok, pokladničných poukážok NBS, vkladov v NBS a bežných účtov v iných bankách po odrátaní záväzkov bánk voči zahraničným bankám (okrem dlhodobých) a ARDAL-u a aktív poskytnutých do zálohy.

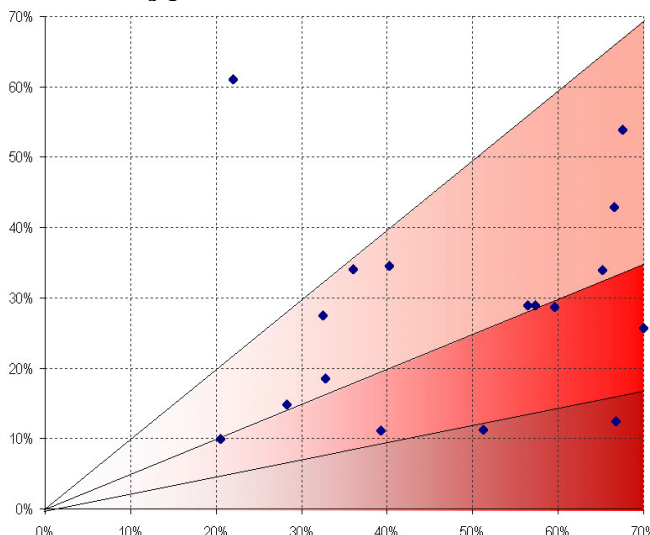
¹⁸ Otvorená pozícia do 3 mesiacov je rozdiel súčtu pohľadávok voči klientom a dlhových cenných papierov emitovaných bankami a podnikmi so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov a súčtu záväzkov voči klientom a emitovaných cenných papierov so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov.

Graf 99 Distribúcia ukazovateľov likvidity do 7 dní a do 3 mesiacov

- zdroj: NBS
- graf neobsahuje pobočky zahraničných bánk s trhovým podielom menším ako 2% z celkových aktív sektora

Graf 100 Porovnanie likvidného vankúša a otvorenej pozície do 3 mesiacov

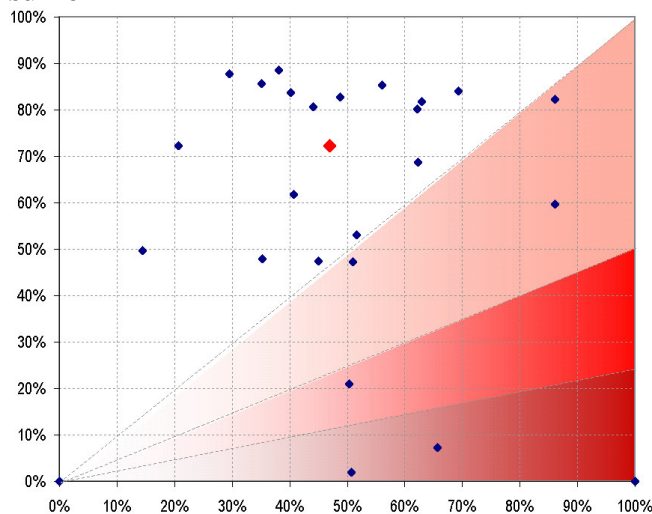
- zdroj: NBS
- graf neobsahuje pobočky zahraničných bánk s trhovým podielom menším ako 2% vzhľadom na celkové aktíva sektora
- na vodorovnej osi je zobrazený podiel otvorenej pozície s operácií s klientmi do 3 mesiacov na bilančnej sume
- na zvislej osi je zobrazený podiel likvidných aktív na bilančnej sume

Z dlhodobejšieho pohľadu na likviditu je vzhľadom na udržateľnosť úverových aktivít banky lepšie, ak sú tieto aktivity financované

z vkladov klientov alebo emisie dlhodobějších cenných papierov v porovnaní s krátkodobými prostriedkami z medzibankového trhu. V opačnom prípade likvidná situácia banky v dlhšom časovom horizonte závisí od dostupnosti prostriedkov z medzibankového trhu, resp. najmä od materskej banky. Ako ukazuje Graf 101, na tieto prostriedky sa vo väčšej miere spoliehajú najmä viaceré menšie banky a pobočky zahraničných bánk.

Graf 101 Porovnanie podielu úverov na bilančnej sume a podielu vkladov a emitovaných cenných papierov na bilančnej sume

- zdroj: NBS
- na vodorovnej osi je zobrazený podiel úverov klientom na bilančnej sume
- na zvislej osi je zobrazený podiel vkladov prijatých od klientov a emitovaných cenných papierov

Poist'ovne

Najvýznamnejší druh rizika, ktorým sú poisťovne vystavené, sú poisťné riziká. Okrem toho sú poisťovne vystavené trhovým rizikám, ktoré môžu spôsobiť neočakávané zníženie hodnoty aktív kryjúcich technické rezervy. Keďže na podrobnú analýzu vystavenia poisťovní voči poisťným rizikám nie sú k dispozícii dostatočné údaje, budeme sa v tejto analýze venovať iba dopadu trhových rizík. Druhým obmedzením je, že uvedená analýza sa

vzťahuje iba na aktíva kryjúce technické rezervy, pri ktorých riziko znáša poisťovňa. Nezohľadňujú sa aktíva, ktoré nekryjú technické rezervy, aktíva investované v mene poistených.

Najvýznamnejším z trhových rizík pre väčšinu poisťovní sa javí úrokové riziko v portfóliách dlhových cenných papierov. Hoci toto riziko sa nemusí prejaviť hneď pri zmene úrokových sadzieb (pokiaľ sú príslušné cenné papiere držané do splatnosti), prejaví sa postupne v zmene úrokových výnosov. Dôvodom úrokového rizika je pomerne vysoká dĺžka dlhových cenných papierov. V niektorých poisťovniach je podiel VaR pre úrokové riziko na hodnote portfólia dlhových cenných papierov v portfóliách kryjúcich technické rezervy v životnom poistení až 15%. Pre technické rezervy kryjúce technické rezervy na neživotné poistenie podiel VaR pre úrokové riziko na celkovej hodnote dlhopisového portfólia nepresahuje 5,7% v žiadnej poisťovni.

Poisťovne väčšinou investovali do domácich dlhových cenných papierov, najmä do slovenských štátnych dlhopisov a dlhových cenných papierov emitovaných domácimi bankami. Len zanedbateľná časť tohto portfólia je denominovaná v cudzej mene.

Treba však poznamenať, že uvedené závery o vystavení aktív kryjúcich technické rezervy rizikám neberú do úvahy to, že pri niektorých produktoch životného poistenia môže byť dohodnuté vyplácanie peňažných prostriedkov klientom s fixnou úrokovou sadzbou, resp. s dlhšou dobou preceňovania úrokovej sadzby. Táto skutočnosť odhadnuté vystavenie voči úrokovému riziku znižuje.

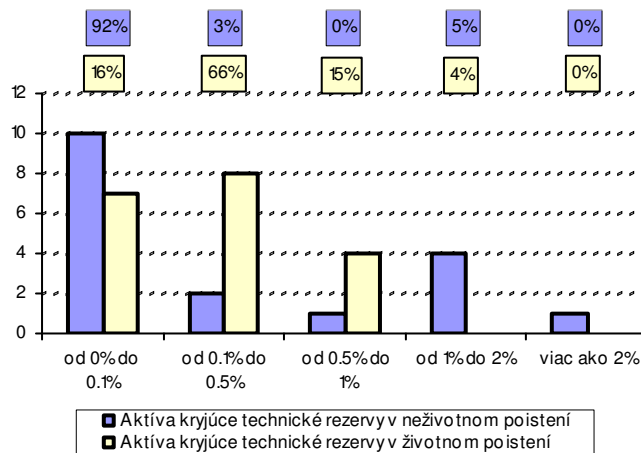
Investície do akcií a podielových listov využívalo na krytie technických rezerv iba desať poisťovní. Všetkých týchto desať poisťovní krylo akciami časť technických rezerv v životnom poistení a tri z nich aj v neživotnom poistení.

Treba však poznamenať, že týmto spôsobom môžu byť poisťovne vystavené

dodatočnému vplyvu devízového a úrokového rizika, ktoré nie je možno presnejšie odhadnúť, a to aj napriek stanoveným limitom na devízové riziko. Z uvedených rôznych typov akcií, resp. podielových listov vyplýva aj pomerne výrazná variabilita rizikovosti týchto portfólií medzi jednotlivými poisťovňami.

Priame devízové riziko aktív kryjúcich technické rezervy je vo väčšine poisťovní zanedbateľné. VaR pre devízové riziko v žiadnej poisťovni nepresahuje 0,3% celkovej hodnoty technických rezerv. Výnimkou je iba Česká poisťovňa, kde tento podiel predstavuje 1,4% aktív kryjúcich technické rezervy v neživotnom poistení, resp. 0,7% aktív kryjúcich technické rezervy v životnom poistení. V poisťovniach, ktoré majú otvorenú devízovú pozíciu, je táto pozícia dlhá. Z celkovej otvorenej pozície 43% tvorí pozícia v eure a 19% pozícia v amerických dolároch.

Graf 102 Rozloženie podielu VaR na objeme aktív kryjúcich technické rezervy

- zdroj: NBS, REUTERS, BLOOMBERG, vlastné výpočty
- čísla nad grafom zobrazujú podiel jednotlivých poisťovní spadajúcich do daného intervalu na celkovom objeme technických rezerv

Tabuľka 12 Vystavenie aktív kryjúcich technické rezervy poisťovní trhovým rizikám

	Aktiva kryjúce technické rezervy neživotného poistenia			Aktiva kryjúce technické rezervy životného poistenia		
	Minimum	Medián	Maximum	Minimum	Medián	Maximum
1 Akciové riziko	0.0%	0.0%	1.4%	0.0%	0.0%	0.7%
2 Úrokové riziko	0.0%	0.1%	3.6%	0.0%	0.1%	0.7%
3 Devízové riziko	0.0%	0.0%	1.4%	0.0%	0.0%	0.7%
4 Celkové riziko	0.0%	0.1%	3.6%	0.0%	0.2%	0.8%
5 Akciové riziko k portfóliu akcií	0.2%	1.6%	3.9%	0.0%	2.3%	5.7%
6 Úrokové riziko k portfóliu dlh. CP	0.0%	0.8%	6.0%	0.1%	1.2%	15.0%

- zdroj: NBS, REUTERS, BLOOMBERG, vlastné výpočty
- hodnoty v tabuľke udávajú VaR (na hladine významnosti 99% pri predpoklade 10-dňovej držby nezmeneného portfólia) na hodnote aktív kryjúcich technické rezervy (riadky 1 až 4), resp. na portfóliu akcií (riadok 5) alebo dlhových cenných papierov (riadok 6), ktoré kryjú technické rezervy
- do výpočtov neboli zahrnuté aktíva, ktoré nekryjú technické rezervy, ani aktíva investované v mene poistených, ani aktíva zodpovedajúce podielom zaistovateľov na technických rezervách
- pri úrokovom riziku sa neberú do úvahy vklady na účtoch v bankách ani viazanosť úrokových mier na pasívach; navyše sa predpokladá, že všetky dlhové cenné papiere sú preceňované na reálnu hodnotu

Fondy dôchodkových správcovských spoločností

Fondy dôchodkových správcovských spoločností sú vystavené najmä trhovým

rizikám. Kreditné riziko je nízke. Spočíva najmä v riziku zlyhania bánk, v ktorých je na bežných alebo terminovaných účtoch uložená časť prostriedkov týchto fondov, resp. v riziku zlyhania protistrany v jednotlivých obchodoch. Riziko likvidity by sa mohlo prejaviť len pri

neočakávanom vyššom výbere prostriedkov klientov a súvisí najmä s likviditou trhov.

Konzervatívne fondy sú vystavené len úrokovému riziku. Ako naznačujú výpočty VaR (Tabuľka 13), toto riziko je pomerne nízke. Fondy držia väčšinou dlhopisy s krátkou duráciou denominované v slovenskej korune. Výnosovosť týchto fondov by počas 10 dní nemala klesnúť s pravdepodobnosťou 99% o viac ako 0,2 p. b.

Vo vystavení vyvážených a rastových fondov voči trhovým rizikám nie je veľký rozdiel. Platí to najmä v rámci jednotlivých dôchodkových správcovských spoločností, keďže rozdiely v zložení portfólií (najmä akciových) sú v rámci jednej spoločnosti väčšinou iba mierne. Dôvodom je, že jednotlivé DSS zatiaľ nevyužívali celkom zákonom povolené limity na maximálny podiel akcií v portfóliu dôchodkových fondov a podiel akcií vo vyvážených a rastových fondoch na NAV sa líšil iba mierne. Podiel VaR pre úrokové riziko na NAV je porovnateľný s konzervatívnymi fondmi, a to napriek nižšiemu zastúpeniu dlhopisových portfólií. Dôvodom je vyššia durácia dlhopisových portfólií pri vyvážených a rastových fondoch. Devízové riziko vzniká najmä z nezaistených otvorených pozícií do akcií a podielových listov, keďže ponuka týchto nástrojov denominovaných v slovenskej korune je obmedzená. Portfóliá dlhových cenných papierov má väčšina fondov denominované prevažne v domácej mene.

Negatívne vplyvu devízového rizika by boli jednotlivé vyvážené a rastové fondy

vystavené pri zhodnocovaní koruny, keďže otvorené pozície sú dlhé. Najväčší podiel na tejto otvorenej pozícii malo euro (54%), dolár (21%), jen (10%) a zloty (6%).

Strata akciového portfólia spôsobená poklesom cien akcií a podielových listov v majetku jednotlivých dôchodkových fondov by s pravdepodobnosťou 99% nemala počas 10 dní prekročiť 3,5% - 5,6% z hodnoty akciového portfólia k 30. júnu 2007. Keďže však akcie a podielové listy tvorili iba 14% - 17% NAV vyvážených fondov a 18% - 22% NAV rastových fondov, celková strata z akciového rizika by tak nemala presiahnuť 1,1% NAV fondu.

Z hľadiska úrokového rizika by nárast úrokových sadzieb znamenal okamžitý pokles hodnoty všetkých dlhových cenných papierov preceňovaných na reálnu hodnotu. V priemere by to počas 10 dní s pravdepodobnosťou 99% nemalo byť viac ako 0,2% hodnoty týchto nástrojov. V ďalšom období, ak by nedochádzalo k zmenám úrokových sadzieb, by sa však táto hodnota postupne približovala k nominálnej hodnote a fondy by zaznamenali zvýšenie úrokových príjmov v porovnaní so situáciou pred zvýšením sadzieb. Zároveň by sa postupne zvýšili úrokové príjmy aj z prostriedkov uložených do bánk. Zvýšenie sadzieb má teda vo veľmi krátkom horizonte negatívny dopad na NAV fondov. Dopad v dlhšom horizonte je bližšie analyzovaný v časti stresové testovanie.

Tabuľka 13 Vystavenie sa dôchodkových fondov rizikám

	Konzervatívne fondy			Vyvážené fondy			Rastové fondy		
	Minimum	Medián	Maximum	Minimum	Medián	Maximum	Minimum	Medián	Maximum
1 Akciové riziko	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.7%	0.9%	0.7%	0.9%	1.1%
2 Úrokové riziko	0.1%	0.2%	0.2%	0.1%	0.2%	0.4%	0.1%	0.2%	0.3%
3 Devízové riziko	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.2%	0.6%	0.0%	0.2%	0.8%
4 Celkové riziko	0.1%	0.2%	0.2%	0.7%	0.8%	1.0%	0.8%	1.1%	1.3%
5 Akciové riziko k portfóliu akcií	0.0%	0.0%	0.0%	3.5%	4.3%	5.6%	3.6%	4.5%	5.1%
6 Úrokové riziko k portfóliu dlh. CP	0.0%	0.0%	0.0%	0.8%	1.5%	1.9%	1.1%	2.1%	2.5%

- zdroj: NBS, REUTERS, BLOOMBERG, vlastné výpočty

- hodnoty v tabuľke udávajú VaR (na hladine pravdepodobnosti 99% pri predpoklade 10-dňovej držby nezmeneného portfólia) na NAV (riadky 1 až 4), resp. na portfóliu akcií (riadok 5) alebo dlhových cenných papierov (riadok 6)

Fondy doplnkových dôchodkových spoločností

Podobne ako fondy dôchodkových správcoských spoločností, sú aj fondy doplnkových dôchodkových spoločností vystavené najmä trhovým rizikám. Na rozdiel od fondov dôchodkových správcoských spoločností je však investičná stratégia týchto fondov vzájomne pomerne odlišná.

Väčšina príspevkových fondov je vystavená aj akciovému aj úrokovému riziku, hoci v odlišnej miere. Rizikovosť akciových portfólií je približne rovnaká alebo mierne vyššia ako vo fondoch DSS. Durácia portfólií dlhových cenných papierov tiež nie je významne vyššia.

Devízovému riziku sú fondy vystavené najmä v dôsledku nezaistenej dlhej pozície vzniknutej z investícií do akcií denominovaných v zahraničných menách. Fondy majú otvorené pozície najmä v euro (43%), v americkom dolári (25%) a v maďarskom forinte (17%). Vystavenie devízovému riziku v týchto fondoch je tiež približne na rovnakej úrovni ako vo fondoch DDS.

Tabuľka 14 Vystavenie sa fondov doplnkových dôchodkových spoločností rizikám

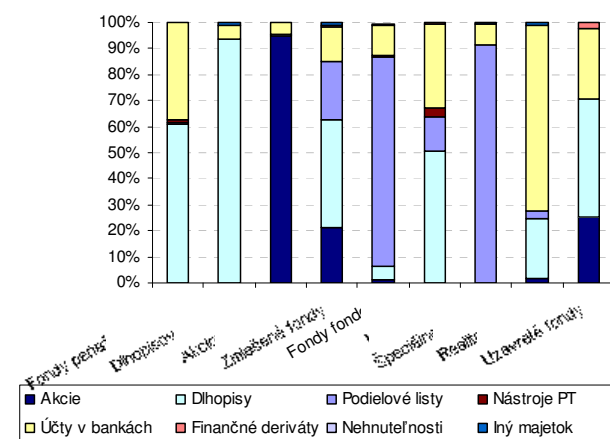
	Príspevkové fondy	Výpltné fondy
Akciové riziko	0.3%	0.0%
Úrokové riziko	0.3%	0.0%
Devízové riziko	0.1%	0.0%
Celkové riziko	0.7%	0.0%
Podiel na celkovej hodnote NAV fondov DDS	97.2%	2.7%

- zdroj: NBS, REUTERS, BLOOMBERG, vlastné výpočty
- hodnoty v tabuľke udávajú mediánové hodnoty VaR (na hladine pravdepodobnosti 99% pri predpoklade 10-dňovej držby nezmeneného portfólia) na NAV (riadky 1 až 4).

Výpltné fondy držia takmer všetky svoje prostriedky na bežných alebo terminovaných účtoch, príp. v investíciách do dlhových cenných papierov s pomerne nízkou duráciou.

Podielové fondy

Graf 103 Podiel jednotlivých nástrojov na investíciách podielových fondov k 30.6.2007

- zdroj: NBS

Priemerná VaR úrokového rizika sa v podielových fondoch pohybuje na úrovni do 1% NAV. Najvyššiu hodnotu dosahujú dlhopisové podielové fondy, napriek tomu sú VaR relatívne nízke. Dôvodom môže byť, že podielové fondy očakávajú nárast úrokových sadzieb a držia v portfóliu pozície s krátkou dobou fixácie.

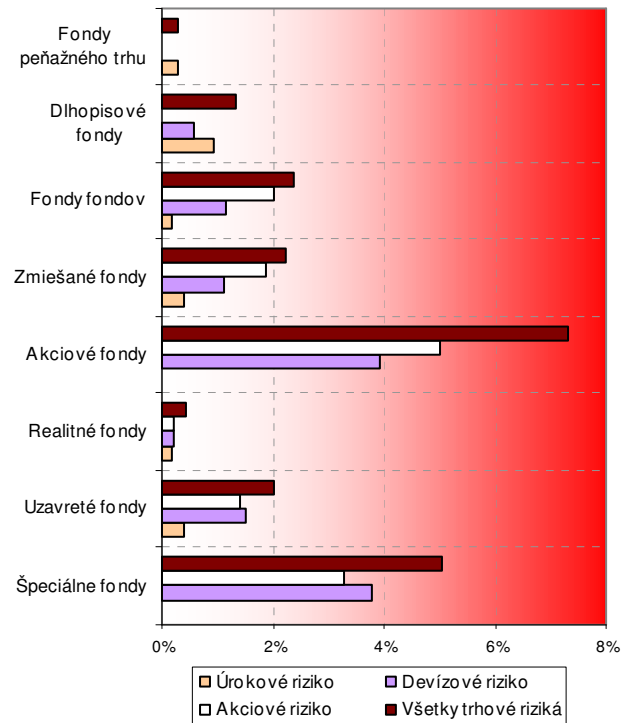
Devízové riziko je najvýznamnejším trhovým rizikom, ktorému sú podielové fondy vystavené. Najvyššiu priemernú VaR dosahujú akciové podielové fondy, ktorá je na úrovni 4% NAV. VaR pre devízové riziko nepresiahla hodnotu 7% z čistej hodnoty majetku fondu.

Akciové riziko bolo vypočítané z pozícií fondov v akciách a podielových listoch iných podielových fondov. Podľa očakávania

dlhopisové fondy a fondy peňažného trhu akciové riziko nemajú. Priemerná hodnota¹⁹ VaR akciového rizika tvorila 1,6% NAV fondu. Najvyššiu hodnotu dosahuje akciové riziko pri akciových fondoch a to v priemere až 5% NAV fondu. Pri porovnaní akciového rizika v akciových fondoch, špeciálnych fondoch a fondoch fondov dostávame výrazne rozdielne hodnoty VaR akciového rizika napriek tomu, že podiel akcií a podielových listov je podobný vo všetkých troch typoch fondov. Dôvodom môže byť lepšia diverzifikovanosť portfólia fondov, ktorých podielové listy sú nakúpené.

Z analýzy tiež vidno, že najviac celkových aktív podielových fondov, až 57%, má VaR na úrovni do 1% NAV, čo znamená, že väčšina aktív podielových fondov je investovaná do málo rizikových aktív. Dôvodom je, že 43% aktív je sústredených v peňažných fondoch, ktorých VaR sa pohybuje v intervale do 1% NAV. Avšak 92% čistej hodnoty aktív akciových fondov má VaR v intervale od 6% do 8% NAV. Zvyšné typy podielových fondov majú väčšinu aktív v kategóriách s VaR do 3% NAV.

Graf 104 Rozloženie podielu VaR na čistej hodnote majetku podielových fondov

- zdroj: NBS, REUTERS, BLOOMBERG, vlastné výpočty

Tabuľka 15 Vystavenie podielových fondov rizikám

Typ fondov	VaR od 0% do 1% NAV	VaR od 1% do 3% NAV	VaR od 3% do 6% NAV	VaR od 6% do 8% NAV	Podiel typu fondu na celkových aktívach
peňažné	98%	2%	0%	0%	44%
dlhopisové	22%	73%	5%	0%	15%
fondy fondov	4%	76%	21%	8%	14%
zmiešané	22%	57%	9%	12%	11%
iné	91%	9%	0%	0%	6%
akciové	0%	0%	8%	92%	5%
realitné	100%	0%	0%	0%	2%
uzavreté	0%	93%	7%	0%	1%
špeciálne	0%	0%	100%	0%	1%
SPOLU	57%	30%	6%	7%	100%

- zdroj: NBS, REUTERS, BLOOMBERG, vlastné výpočty

¹⁹ Vážený priemer vypočítaný z fondov, ktoré majú akciové riziko.

7 Stresové testovanie

Bankový sektor má relatívne dobrú schopnosť čeliť aj vážnejším neočakávaným nepriaznivým zmenám vplývajúcim na kreditnú kvalitu úverových portfólií. Takto by asi bolo možné zhrnúť výsledky stresového testovania kreditného rizika. Inými slovami, aj keby sa v dôsledku negatívneho vývoja do istej miery zhoršila schopnosť klientov splácať svoje záväzky, nemalo by to ohroziť stabilitu sektora ako celku. To však neznamená, že realizácia niektorých scenárov by nemohla v určitých bankách zapríčiniť aj vcelku rozsiahle straty alebo problémy s dodržaním primeranosti vlastných zdrojov. Špeciálne to platí pre druhý scenár, ktorý predpokladá ďalší rozmach úverovej aktivity prostredníctvom poskytovania úverov aj menej bonitným klientom, čo sa následne prejavuje na ich zvýšenej miere zlyhávania.

Z hľadiska likvidity je pozitívne, že väčšina bánk má dostatočný objem likvidných aktív, ako aj skutočnosť, že vo väčšine bánk sú úverové aktivity financované domácimi zdrojmi. Dopad scenárov výberu 20% vkladov klientov ani 90% vkladov nerezidentských bánk sa počas prvého polroka 2007 výraznejšie neprehlbil.

V snahe identifikovať štruktúru domáceho medzibankového trhu z hľadiska miery diverzifikácie vkladov a úverov a potenciálnych problémov pri zlyhaní niektorých bánk bolo realizované stresové testovanie systémového rizika. Výsledky ukazujú, že ku koncu jednotlivých mesiacov v prvom polroku 2007 boli v sektore najviac štyri banky, ktorým by v prípade nesplnenia záväzkov zo strany nejakej inej banky klesla primeranosť vlastných zdrojov pod hranicu 8%.

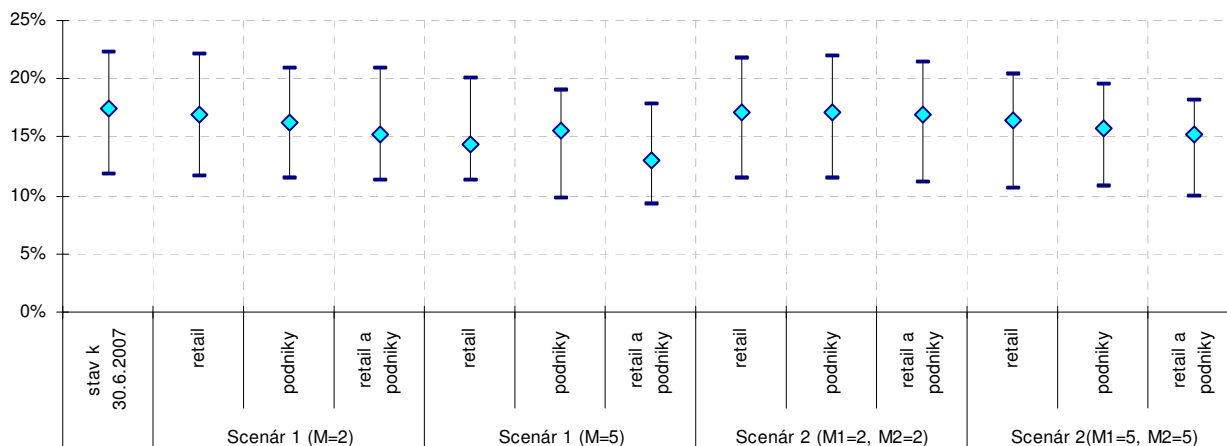
Stresové testovanie devízového rizika potvrdzuje, že vystavenie bánk a väčšiny poisťovní voči extrémnym zmenám výmenných kurzov je zanedbateľné. V rámci fondov dôchodkových správcovských spoločností by mohli mať tieto zmeny výraznejší dopad najmä na niektoré rastové fondy. Najvýznamnejší dopad by mali tieto zmeny na akciové a zmiešané podielové fondy. Dôvodom je, že investície do akciových portfólií sú väčšinou denominované v cudzích menách bez zaistovania devízového rizika.

Ak berieme do úvahy zmenu hodnoty cenných papierov a derivátov držaných v bankovej knihe, pre bankový sektor by mal negatívny dopad najmä rast úrokových sadzieb. Pri zvýšení základnej úrokovej sadzby NBS o 2 p.b. by strata v jednoročnom horizonte predstavovala približne 1,3% aktív. Ak však neberieme do úvahy precenenie nástrojov v bankovej knihe na reálnu hodnotu, negatívny dopad by mal pokles úrokových sadzieb. V tomto prípade by zníženie základnej úrokovej sadzby NBS o 2 p.b. znamenalo stratu asi 1% aktív, najmä v dôsledku poklesu úrokových výnosov z dlhových cenných papierov. Hodnota aktív kryjúcich technické rezervy v životnom poistení by bola negatívne ovplyvnená nárastom sadzieb. Aktíva kryjúce technické rezervy v neživotnom poistení nie sú výraznejšie vystavené neočakávaným zmenám úrokovej sadzby. Analogický záver platí pre fondy dôchodkových správcovských spoločností a väčšinu fondov doplnkových dôchodkových spoločností. Kvôli krátkej durácii dlhopisových portfólií by nárast úrokových sadzieb síce znamenal počiatočný pokles hodnoty týchto nástrojov, v horizonte jedného roka by však fondy dosiahli zisk kvôli zvýšeniu kupónových platieb.

Simulovaný pokles výkonnosti reálnej ekonomiky by mal výraznejší negatívny dopad iba na banky kvôli očakávanému zníženiu kreditnej kvality portfólia úverov. Na druhej strane, tento efekt by bol čiastočne tlmený dopadom zníženia úrokových sadzieb, ktoré možno v takomto prípade očakávať ako reakciu zo strany NBS. Toto zníženie úrokových sadzieb by malo pozitívny efekt najmä na zvýšenie hodnoty portfólií dlhových cenných papierov. Práve z tohto dôvodu, resp. z dôvodu očakávaného znehodnotenia domácej meny, by aj efekt na ostatné časti finančného trhu bol skôr pozitívny.

Kreditné riziko v bankách

Graf 105 Porovnanie dopadov prvého variantu scenárov 1 a 2 na rozloženie primeranosti vlastných zdrojov v bankovom sektore

- zdroj NBS, vlastné výpočty
- na grafe je zobrazený dolný kvartil, medián a horný kvartil rozloženia odhadovaných hodnôt primeranosti vlastných zdrojov v sektore po aplikovaní prvého variantu scenára 1 a 2

Pri hodnotení dopadov stresových scenárov je dobré mať na zreteli, že hodnoty jednotlivých výstupných veličín (primeranosť vlastných zdrojov po nastaní stresovej udalosti, zmena podielu zlyhaných úverov) možno pokladať len za orientačné, nakoľko všetky uvažované scenáre obsahujú v sebe podstatné zjednodušenia v porovnaní so skutočnosťou. Oveľa väčší zmysel má analyzovať výsledky testov z hľadiska vzájomného porovnávania citlivosti zmien týchto veličín na šoky vo vstupných stresových parametroch.

Stresové testovanie kreditného rizika bolo vykonané pomocou siedmich scenárov:

1. Zmrazenie úverovej aktivity bánk (credit crunch)
2. Poskytovanie úverov s vyššou mierou zlyhania
3. Pokles cien nehnuteľností zabezpečujúcich úver
4. Nárast nezamestnanosti
5. Nárast úrokových sadzieb
6. Pokles príjmov domácností

7. Nárast nezamestnanosti kombinovaný s poklesom cien nehnuteľností.

Každý zo scenárov 1 a 2 bol navyše realizovaný vo dvoch variantoch. Podrobnejší popis všetkých uvedených scenárov možno nájsť v dokumente Prílohy k správe o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora v časti 1.

Veľkosť dopadu stresového testovania na slovenský bankový sektor sa v závislosti od zvoleného scenára (alebo príslušného variantu) pomerne výrazne líši. Spoločnou črtou však je, že signifikantnejšie straty sa vo všeobecnosti prejavili až pri simulácii skutočne extrémnej podoby toho ktorého scenára. Aj v takýchto prípadoch sa to týkalo zďaleka nie všetkých testovaných subjektov.

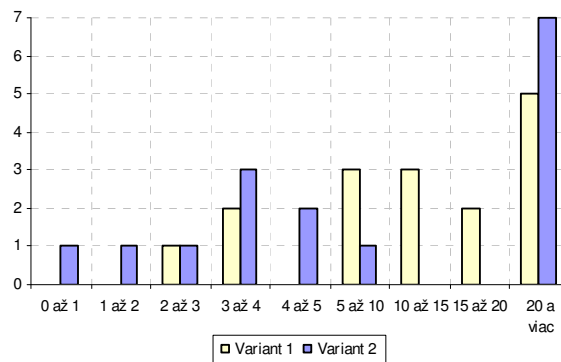
Prvý scenár simuluje nárast v zlyhávaní starých úverov kombinovaný s pozastavením úverovej aktivity bánk. Zhoršenie kvality portfólia úverov je odvodené buď z historicky najväčších prírastkov zlyhaných úverov v danej banke (variant 1), alebo z existujúcich mier

zlyhávania získaných z RBUZ-u²⁰ (variant 2), pričom príslušné hodnoty sa ešte stresujú faktorom M. Význam multiplikátora je v jednotlivých variantoch rozdielny. Kým vo variante 1 je možné M chápať ako počet mesiacov, v ktorých by došlo k zopakovaniu najväčšieho nárastu, v druhej variante je ho potrebné interpretovať ako činiteľ nárastu miery zlyhávania úverov. Pri vyhodnocovaní dopadov oboch verzií prvého scenára sa vychádza predovšetkým z výsledkov získaných pre voľbu multiplikátora M=2, resp. M=5. Zatiaľ čo menšia hodnota parametra reprezentuje mierne a zároveň dostatočne pravdepodobné zhoršenie kvality portfólia, druhá by mala postihovať situáciu v prípade extrémne nepriaznivého vývoja v banke. V rámci štyroch hodnotených kombinácií prvého scenára stresového testovania kreditného rizika (dve voľby multiplikátora M, dva varianty scenára) sa ako najmenej závažný ukázal prvý variant v kombinácii s dvojnásobným zopakovaním najväčšieho prírastku zlyhaných úverov za obdobie predošlých dvanástich mesiacov. S uvedenou situáciou by sa banky vysporiadali ešte vcelku bez problémov. Medián primeranosti vlastných zdrojov by poklesol na hodnotu 15,3%, čo by predstavovalo úbytok 1,6 p.b. oproti súčasnému stavu. Navyše celé spektrum bánk by si udržalo tento ukazovateľ v prípustnej zóne stanovenej reguláciou, t.j. nad hladinou 8%. Len dve banky by sa priblížili pomerne tesne k tejto hranici. Zmenu celkového rozloženia primeranosti vlastných zdrojov v sektore zachytáva Graf 105. O niečo závažnejší dopad by sa prejavil pri voľbe miernejšieho multiplikátora v druhom variante scenára. Súviselo by to predovšetkým s tým, že v jednej banke by primeranosť vlastných zdrojov už za takýchto podmienok klesla takmer na nulu. Inou rečou hovoria výsledky v prípade simulácie extrémne nepriaznivého vývoja schopnosti klientov hrať svoje úverové záväzky, reprezentovanej

²⁰ Register úverov a záruk.

hodnotou stresového faktora 5, a to v prípade oboch variantov scenára. Pokles mediánu primeranosti vlastných zdrojov v prvom variante o 4 p.b. na úroveň 13% nie je síce z hľadiska sektora ako celku nijako zvlášť dramatický, avšak podarilo sa identifikovať niekoľko bánk, ktoré by boli v prípade realizácie stresových podmienok dosť vážne zasiahnuté. Jednoznačne najväčšie komplikácie, a to nielen v rámci scenára 1, ale aj v porovnaní s ostatnými scenármi, by spôsobil jeho druhý variant spolu s voľbou multiplikátora M=5. Až polovica zo šestnástich testovaných subjektov by si pohoršila primeranosť vlastných zdrojov na nevyhovujúcu úroveň, čo by sa odrazilo aj v novej mediánovej hodnote len 8,3%.

Graf 106 Rozloženie hraničných hodnôt oboch variantov scenára 1 v sektore pre pokles primeranosti vlastných zdrojov na 8%

- Zdroj: NBS
- na zvislej osi sú zobrazené počty bánk
- na vodorovnej osi sú intervaly hraničných hodnôt, pre pokles primeranosti vlastných zdrojov na 8%

V scenári 2 sa uvažuje o situácii, kedy banky v snahe získať väčší trhový podiel poskytujú veľké množstvo nových úverov, a to aj menej bonitným subjektom, čo vzápätí vedie k nadmernému zlyhávaniu týchto úverov. Aj v tomto prípade boli realizované dva varianty. V scenári sa pracuje s dvojicou multiplikátorov M_1 a M_2 . Ich význam je spoločný pre oba varianty. M_1 vyjadruje vzťah medzi maximálnym podielom zlyhaných úverov na

celkových úveroch v roku 2006 a podielom zlyhaných úverov z novoposkytnutých úverov v budúcnosti. Multiplikátor M_2 slúži na simuláciu zvýšenia úverovej aktivity banky vzhľadom na priemerné hodnoty medzimesačných relatívnych zmien v objeme poskytnutých úverov počas uplynulého roka. Druhou interpretáciou je predĺženie časového obdobia, počas ktorého zostane stresový scenár v platnosti. Analýza druhého scenára je podobne ako v prípade prvého scenára postavená na dvoch simuláciách, zachytávajúcich miernejší ($M_1=2$, $M_2=2$) a nepriaznivejší ($M_1=5$, $M_2=5$) vývoj ukazovateľov kreditného rizika. Hoci takto postavený scenár vplýva na znižovanie výslednej primeranosti vlastných zdrojov okrem znižovania objemu vlastných zdrojov prostredníctvom zaznamenanaj straty aj nárastom rizikovo vážených aktív vstupujúcich do menovateľa príslušného vzorca, celkový dopad takéhoto scenára je vo všeobecnosti menší. Je to dané predovšetkým tým, že prírastok zlyhaných úverov sa kalkuluje z novoposkytnutých úverov, ktorých je v porovnaní s celkovým objemom úverov z ktorých sa vychádza v predošlom scenári omnoho menej. Pomerne zanedbateľný vplyv by mal druhý variant a to ako pri menšej tak aj pri väčšej hodnote stresových parametrov M_1 , M_2 . Variant 1 by sa prejavil o niečo negatívnejšie, ale to sa preukázalo až v kombinácii s vyššou hodnotou multiplikátorov.

Ďalší typ stresového scenára je zameraný na posúdenie poklesu cien nehnuteľností, a to v podnikovom aj retailovom sektore. V prvom prípade sa vychádza z podrobných mikroekonomických dát. Skúma sa potenciálny vplyv poklesu cien nehnuteľností, slúžiacich ako kolaterál na dodatočnú tvorbu opravných položiek a následný dopad na primeranosť vlastných zdrojov. Scenár poklesu cien nehnuteľností pracuje s predpokladom, že nezabezpečené časti úverov sa v jednotlivých kreditných kategóriách (3 kategórie) pokrývajú

postupne 0, 10 a 100 percentami opravných položiek. Hoci v prípade polovičného prepadu cien nehnuteľností ide o simuláciu skutočne extrémnej situácie, dopad na banky možno označiť len za mierny, pri asi tretine bánk dokonca za úplne zanedbateľný. V štyroch najväčších zasiahnutých bankách sa pokles ukazovateľa primeranosti vlastných zdrojov pohyboval okolo 3,5 p.b. Kľúčovým faktorom nachádzajúcim sa v pozadí takto priaznivých výsledkov je pravdepodobne konzervatívna politika bánk pri stanovovaní pomeru výšky úveru a hodnoty zabezpečenia, vytvárajúca dostatočný ochranný vankúš pre prípad poklesu cien nehnuteľností.

Aj výsledky testovania poklesu cien nehnuteľností v retailovom segmente sú pomerne jednoznačné a ukazujú na nízky stupeň rizika spojený so stresovým scenárom. Najväčší pokles primeranosti vlastných zdrojov by predstavoval iba 0,8 p.b.

Čo sa týka štvrtého scenára, v tomto prípade ide o hodnotenie dopadu zvýšenej nezamestnanosti na schopnosť domácností hradiť svoje úverové záväzky. Pri tejto simulácii sa predpokladalo, že osoby, ktoré sa stanú nezamestnanými, budú namiesto svojho pravidelného mesačného príjmu poberať len sociálnu dávku vo výške 5 000 Sk. Tieto osoby boli náhodne vygenerované z celej vzorky, pričom simulácia sa opakovala tisíckrát a výsledky sa spriemerovali. Výstupným ukazovateľom je nárast podielu zlyhaných retailových úverov na celkovom objeme týchto úverov. Simulácia nárastu nezamestnanosti bola vzhľadom na dáta²¹ vykonaná iba pre sektor ako celok. Z tohto dôvodu nemožno posúdiť citlivosť jednotlivých bánk na scenár.

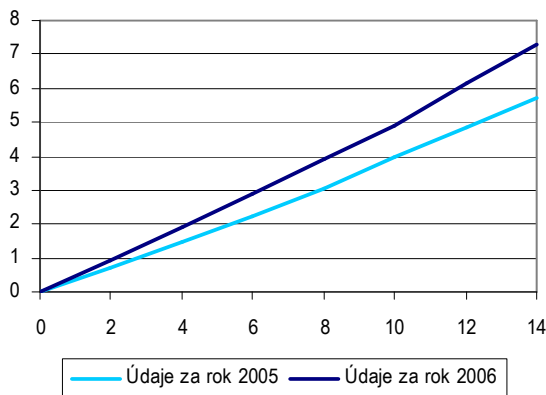
Aktuálne zmeny podielu zlyhaných úverov pre príslušné úrovne nárastu nezamestnanosti, ako aj výsledky z predošlého testovania ku koncu roka 2006, sú zachytené v Grafe 115. Z

²¹ Použité dáta pochádzali zo Zisťovania o príjmoch a životných podmienkach domácností (EU SILC 2005) vykonaného štatistickým úradom.

neho je dobre čitateľné, že oproti predošlému obdobiu došlo k určitej zmene v sklone krivky, čo znamená, že citlivosť kreditnej kvality bankových portfólií sa mierne zvýšila. Momentálne by každé zvýšenie miery nezamestnanosti o ďalší jeden percentuálny bod znamenalo nárast podielu zlyhaných úverov asi o 0,5 p.b.

Graf 107 Odhad dopadu nárastu nezamestnanosti

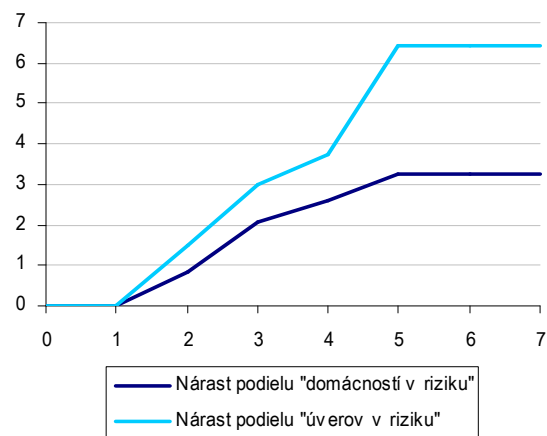
- zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2005, EU SILC 2006, vlastné výpočty
- pri simuláciách boli zahrnuté iba úvery na bývanie okrem stavebných úverov a medziúverov
- na vodorovnej osi je nárast úrokových sadziieb v percentuálnych bodoch
- na zvislej osi je nárast podielu „domácností v riziku“ (v p. b.), ktorý predstavuje podiel počtu domácností, v ktorých splátky presahujú disponibilný príjem upravený o bežné výdavky, na celkovom počte domácností, ktorým bol poskytnutý úver

Individuálne údaje o jednotlivých domácnostiach môžeme využiť aj na odhad možných negatívnych dopadov na schopnosť domácností uhrádzať svoje záväzky pri náraste úrokových sadziieb alebo poklese príjmov.

Pri simulácii nárastu úrokových sadziieb je významným obmedzením to, že údaje o fixácii úrokových sadziieb nie sú v údajoch z prieskumu k dispozícii. Odhad možného dopadu nárastu úrokových sadziieb bol preto urobený pri najviac obozretnom predpoklade, že všetky úrokové sadzby sú variabilné. Ako

ukazuje Graf 108, aj pri takomto predpoklade by sa z dôvodu nárastu úrokových sadziieb o 2 p. b. zvýšil podiel domácností, v ktorých by splátky presahovali disponibilný príjem znížený o bežné výdavky, na celkovom počte domácností s úverom iba o 1 p. b. Ďalší rast sadziieb by tento podiel „domácností v riziku“ zvyšoval. Údaje však naznačujú ustálenie tohto podielu pri raste úrokových sadziieb o 5 p.b., kedy by sa nepriaznivý dopad prejavil na skupine domácností s najnižšími príjmami (asi 3,2 % zo všetkých domácností, ktorým bol poskytnutý úver). Zvyšná časť domácností by stále mala dostatočný príjem na krytie pokračujúceho nárastu sadziieb.

Graf 108 Odhad dopadu nárastu úrokových sadziieb

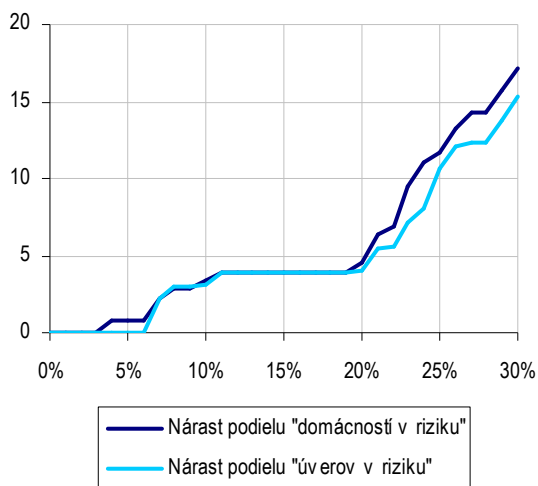

- zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2006, vlastné výpočty
- pri simuláciách boli zahrnuté iba úvery na bývanie okrem stavebných úverov a medziúverov
- podiel „domácností v riziku“ je podiel počtu domácností, v ktorých splátky presahujú disponibilný príjem upravený o bežné výdavky, na celkovom počte domácností, ktorým bol poskytnutý úver
- podiel „úverov v riziku“ je podiel zostatku úverov v domácnostiach, v ktorých splátky presahujú disponibilný príjem upravený o bežné výdavky, na celkovom objeme zostatkov úverov
- na vodorovnej osi je nárast úrokových sadziieb v percentuálnych bodoch
- na zvislej osi je nárast podielu „domácností v riziku“ a podielu „úverov v riziku“ v percentuálnych bodoch v dôsledku nárastu úrokovej sadzby

- predpokladá sa, že všetky úvery majú variabilnú sadzbu

Pri simulácii poklesu disponibilných príjmov (resp. ekvivalente zvýšenia výdavkov) bola analyzovaná zmena schopnosti domácností splácať úvery na bývanie bez zohľadnenia prípadných finančných aktív. Údaje o výške a štruktúre finančných aktív totiž neboli súčasťou prieskumu. Agregované údaje za sektor domácností však naznačujú dostatočný objem finančných aktív. Aj bez zohľadnenia finančných aktív by mierny pokles disponibilných príjmov (do 5%) mali zvládnuť prakticky všetky domácnosti. Rizikovým by bol až dopad výrazného poklesu disponibilných príjmov o viac ako 20%.

Graf 109 Odhad dopadu poklesu disponibilných príjmov

- zdroj: ŠÚ SR, EU SILC 2006, vlastné výpočty
- pri simuláciách boli zahrnuté iba úvery na bývanie okrem stavebných úverov a medziúverov
- podiel „domácností v riziku“ je podiel počtu domácností, v ktorých splátky presahujú disponibilný príjem upravený o bežné výdavky, na celkovom počte domácností, ktorým bol poskytnutý úver
- podiel „úverov v riziku“ je podiel zostatku úverov v domácnostiach, v ktorých splátky presahujú disponibilný príjem upravený o bežné výdavky, na celkovom objeme zostatkov úverov
- na vodorovnej osi je pokles disponibilných príjmov v percentách

- na zvislej osi je nárast podielu „domácností v riziku“ a podielu „úverov v riziku“ v percentuálnych bodoch v dôsledku poklesu disponibilných príjmov

Na základe uvedených simulácií možno usúdiť, že domácnosti, ktorým bol v minulosti poskytnutý úver, mali dostatočnú rezervu na to, aby ňou dokázali pokryť prípadný rast úrokových sadzieb, resp. pokles svojich príjmov až do výšky 20%. Pri interpretácii týchto výsledkov však treba opätovne zdôrazniť, že pri analýze bola do úvahy vzatá len malá časť všetkých úverov poskytnutých domácnostiam.

Posledný scenár v sebe kombinuje prvky niektorých predošlých scenárov. To znamená, že sa predpokladá jednak nárast nezamestnanosti, a tiež pokles cien nehnuteľností v ekonomike. Simuluje sa nárast miery nezamestnanosti o 10 p.b. a s tým spojené zvýšenie miery zlyhaných úverov o 4,9 p.b. (hodnota získaná z výsledkov predošlého scenára). Ďalším vstupným parametrom je pokles cien nehnuteľností na úrovni 50%. Dôležitým predpokladom v scenári je mechanizmus tvorby opravných položiek, kde sa uvažuje pokrývanie celej nezabezpečenej hodnoty zlyhaných úverov (t.j. vo výške 100%). Celkovo sa dopad scenára ukázal ako mierny, v prípade niektorých bánk dokonca úplne zanedbateľný. Relatívne najcitlivejšie by na stresový vývoj reagovali tri banky, ktorým by primeranosť vlastných zdrojov poklesla zhodne o 6 p.b.

Riziko likvidity v bankách

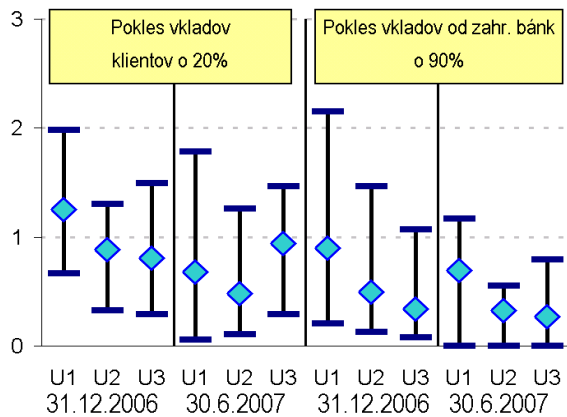
Pre stresové testovanie rizika likvidity boli zvolené dva základné scenáre:

- pokles objemu vkladov klientov o 20% a
- pokles objemu vkladov zahraničných bánk o 90%.

Analýza dopadu týchto scenárov je založená na citlivosti troch vybraných ukazovateľov likvidity (ukazovateľ rýchlej likvidity, ukazovateľ likvidity do 7 dní a ukazovateľ

likvidity do 3 mesiacov)²² na tieto scenáre v jednotlivých bankách. Každý ukazovateľ je vypočítaný ako podiel likvidných aktív a volatilných zdrojov v príslušnej kategórii. Veľkosť šoku je posudzovaná vzhľadom na priemer absolútnych hodnôt medzimesačných zmien týchto ukazovateľov.

Graf 110 Porovnanie dopadov jednotlivých scenárov rizika likvidity

U1 - ukazovateľ rýchlej likvidity
 U2 - ukazovateľ likvidity do 7 dní
 U3 - ukazovateľ likvidity do 3 mesiacov

- zdroj: NBS, vlastné výpočty.
- na grafe je zobrazený dolný kvartil, medián a horný kvartil rozloženia podielu zmien v ukazovateľoch likvidity po aplikovaní jednotlivých scenárov k priemerným medzimesačným zmenám v období počas roka 2006

Scenár výberu 20% vkladov klientov by vo väčšine bánk nemal mať výrazný vplyv na situáciu z hľadiska likvidity. Ako ukazuje Graf 110, pre každý z ukazovateľov likvidity by bol dopad nižší ako je jeho priemerná medzimesačná zmena aspoň v polovici bánk. Z tohto grafu je zároveň vidieť, že citlivosť väčšiny bánk na tento scenár sa počas prvého polroka 2007 znížila, pričom medián priemernej medzimesačnej zmeny ukazovateľa rýchlej likvidity a ukazovateľa likvidity do 7 dní zostal približne rovnaký. Zvýšenie citlivosti

možno pozorovať iba u niektorých bánk. Priemerná medzimesačná zmena ukazovateľa likvidity do 3 mesiacov sa znížila (z 18% na 13%). Hodnoty k 31. decembru 2006 a k 30. júnu 2007, ktoré zobrazuje Graf 110 pre tento ukazovateľ ako približne rovnaké, možno interpretovať tiež ako zníženie dopadu. Dôvodom nižšieho dopadu tohto scenára je nárast krátkodobých prostriedkov od zahraničných bánk, ktoré banky ukladali do NBS, resp. za ne nakúpili pokladničné poukážky NBS. To vo viacerých bankách spôsobilo nárast likvidných aktív aj volatilných zdrojov. Hodnoty ukazovateľov likvidity, ktoré zostali približne rovnaké, boli preto menej citlivé na zníženie vkladov.

Dopad scenára poklesu vkladov nerezidentských bánk o 90% sa počas prvého polroka 2007 tiež znížil, a to napriek uvedenému nárastu prostriedkov zo zahraničných bánk. O výraznejšom prehĺbení financovania nelikvidných aktív krátkodobými vkladmi zahraničných bánk počas prvého polroka 2007 nemožno hovoriť pri žiadnej banke.

Systemové riziko bankového sektora

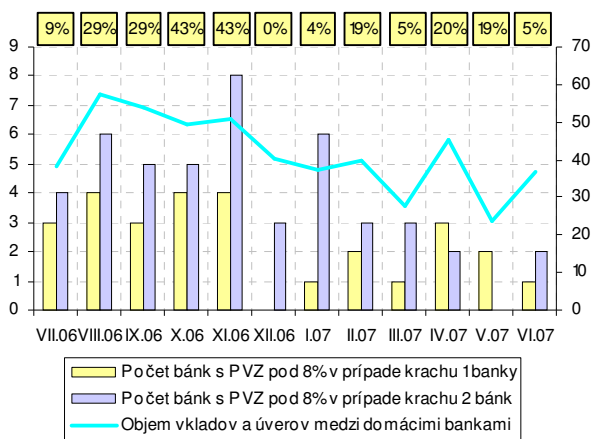
V tejto analýze sa systémovým rizikom (*contagion risk*) označuje riziko, že zlyhanie jednej domácej banky vyvolá zhoršenie situácie, príp. až zlyhanie v iných bankách. Hlavným dôvodom môžu byť prepojenia medzi bankami formou vkladových a úverových transakcií na medzibankovom trhu. Ak by niektorá z bánk nebola schopná vyplácať svoje záväzky, môže to pre iné banky znamenať stratu spojenú so znížením primeranosti vlastných zdrojov. Pri takomto pohľade je teda systémové riziko spojené s kreditným rizikom vyplývajúcim z medzibankových pohľadávok a závisí od diverzifikácie portfólia pohľadávok na medzibankovom trhu.

Graf 111 znázorňuje počty bánk, ktorých primeranosť vlastných zdrojov by mohla

²² Definícia ukazovateľov je uvedená v časti Riziko likvidity.

klesnúť pod stanovenú hranicu 8% v prípade zlyhania jednej alebo dvoch bánk. Podľa údajov za koniec jednotlivých mesiacov sa v prípade zlyhania jednej banky počas prvého polroka 2007 tento počet pohyboval od 1 do 3. Oproti druhému polroku 2006 sa systémové riziko mierne znížilo. Môže to súvisieť s miernym poklesom celkového objemu vkladov a úverov na domácom medzibankovom trhu.

Graf 111 Dopad stresového testovania systémového rizika na domácom medzibankovom trhu

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- ľavá zvislá os: počet bánk, ktorým by klesla v prípade zlyhania jednej alebo dvoch bánk primeranosť vlastných zdrojov pod hranicu 8%
- pravá zvislá os: objem vkladov a úverov medzi domácimi bankami v mld. Sk (stav ku koncu mesiaca)
- nad grafom je zobrazený podiel aktív bánk, ktorým by klesla v prípade zlyhania jednej banky primeranosť vlastných zdrojov pod hranicu 8%, na celkových aktívach bankového sektora

Analýza ďalej ukazuje, že hoci sa môže stať, že zlyhanie jednej banky vyvolá zníženie kapitálu pod stanovenú hranicu, ďalšie šírenie zlyhaní je veľmi málo pravdepodobné, ak by sa nezhoršili aj nejaké ďalšie podmienky. Aj v prípade zníženia primeranosti vlastných zdrojov z dôvodu zlyhania jednej inej banky by totiž primeranosť vlastných zdrojov zostala nad hranicou 4%.

Trhové riziká

Devízové riziko

Táto časť sa venuje analýze dopadu simulovaného výrazného posilnenia, resp. oslabenia domácej meny voči ostatným menám na jednotlivé časti finančného trhu. Oba scenáre boli vypočítané na základe predpokladu zmeny kurzu SKK/EUR o 15%, pričom zmeny ostatných kurzov boli vypočítané pomocou odhadu korelácií v stresových obdobiach, ktoré sú vo všeobecnosti vyššie ako korelácie v pokojných obdobiach (pri niektorých menách aj dvojnásobne). Veľkosť šoku je približne trojnásobná v porovnaní s najvýznamnejšími zmenami výmenných kurzov, ktoré nastali počas obdobia desiatich pracovných dní v ostatných rokoch. Simulované zmeny kurzov a ich porovnanie s historickými scenármi uvádza Tabuľka 16. Podrobnejší popis modelu, na základe ktorého bol vytvorený uvedený scenár, možno nájsť v dokumente Prílohy k správe o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora v časti 1.

Tabuľka 16 Simulované zmeny kurzov získané pomocou odhadu vzájomných korelácií v stresových obdobiach

Mena	Simulácia depreciačné koruny	Simulácia apreciačné koruny	Historický scenár (len pre porovnanie)	
			Obdobie 11.3. – 29.3.2005	Obdobie 6.3. – 20.3.2007
CHF	16%	-16%	3%	-5%
CZK	8%	-8%	1%	-3%
DKK	15%	-15%	4%	-4%
EUR	15%	-15%	4%	-4%
GBP	14%	-14%	4%	-5%
HUF	4%	-4%	2%	-1%
JPY	15%	-16%	5%	-8%
PLN	2%	-2%	-1%	-3%
SEK	14%	-14%	3%	-4%
USD	16%	-17%	3%	-5%

zdroj: NBS, vlastné výpočty

Simulácie ukázali, že na väčšinu častí finančného trhu by malo horší dopad posilnenie koruny ako jej oslabenie. Dôvodom je, že

poisťovne a fondy väčšinou nemajú výraznejší podiel pasív v cudzej mene, preto ich prípadná otvorená devízová pozícia je väčšinou dlhá. Výnimkou sú len banky, ktoré majú veľkú časť pasív v cudzej mene. Ich devízové pozície sú však väčšinou uzatvorené, s výnimkou niektorých pobočiek zahraničných bánk. Dopady simulovaného posilnenia koruny sumarizuje Tabuľka 17.

Tabuľka 17 Dopad scenára apreciacie koruny

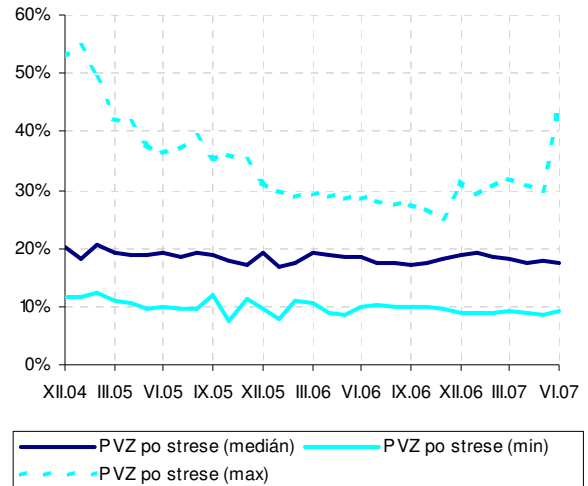
	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil
Banky a pobočky zahraničných bánk	-0.1%	0.0%	0.1%
z toho: pobočky zahraničných bánk	-0.2%	0.0%	0.1%
Poisťovne	0.0%	0.0%	0.0%
Dôchodkové fondy	-1.2%	-0.2%	0.0%
z toho: konzervatívne	0.0%	0.0%	0.0%
vyvážené	-0.8%	-0.3%	-0.2%
rastové	-5.4%	-1.8%	-1.1%
Doplňkové dôchodkové fondy	-1.0%	-0.4%	-0.1%
Podielové fondy	-5.3%	-2.9%	0.0%
z toho: akciové	-15.9%	-14.1%	-11.1%
dlhopisové	-2.5%	-0.8%	0.0%
zmiešané	-8.3%	-4.5%	-3.6%
fondy fondov	-6.8%	0.0%	1.2%

zdroj: NBS, vlastné výpočty
v tabuľke sú zobrazené kvartily podielu zisku, resp. straty na aktívach (resp. technických rezerv pri poisťovniach) v dôsledku zhodnotenia koruny
záporná hodnota znamená stratu

Simulácia naznačuje, že ani výrazné zmeny devízových kurzov by nemali vážnejší dopad na väčšinu bánk. Výnimkou sú niektoré pobočky zahraničných bánk, v ktorých by uvedený scenár mohol predstavovať stratu vo výške až 4% aktív. Ako ukazuje Graf 112, záver o nízkom dopade extrémnych zmien na bankový sektor neplatil iba k 30. júnu 2007, ale aj počas rokov 2005 – 2007. Pri simulovaných extrémnych zmenách kurzov uvedených v Tabuľke 16 stresové testovanie devízového rizika ku koncu jednotlivých mesiacov v prvom polroku 2007 neodhalilo možný pokles

primeranosti vlastných zdrojov pod hranicu 8%.²³

Graf 112 Časový vývoj dopadu zmien výmenných kurzov uvedených v Tabuľke 16

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- pre každú banku bola zmena primeranosti vlastných zdrojov odhadnutá pre tú zmenu výmenných kurzov, ktorá by na banku mala negatívny dopad
- z výpočtu boli vylúčené pobočky zahraničných bánk
- PVZ – primeranosť vlastných zdrojov

Výrazné zmeny devízových kurzov by nemali výraznejší dopad ani na technické rezervy väčšiny poisťovní, keďže veľkosť otvorených devízových pozícií pri technických rezervách a aktívach kryjúcich technické rezervy je limitovaná zákonom. Vo väčšine poisťovní by odhadovaná strata nepresiahla 0,3% technických rezerv pri životnom ani neživotnom poistení.

Treba však poznamenať, že hoci v ostatných poisťovniach sú devízové pozície prakticky uzavreté, výrazné zmeny vo výmenných kurzoch môžu mať negatívny vplyv nepriamo, a to prostredníctvom investícií do podielových

²³ Ako už bolo uvedené v kapitole Riziká v bankovom sektore, situácia by bola odlišná v prípade, ak by sa do výpočtu otvorenej devízovej pozície zahrnuli aj podsúvahové pohľadávky a záväzky z úverových príslužob a záruk.

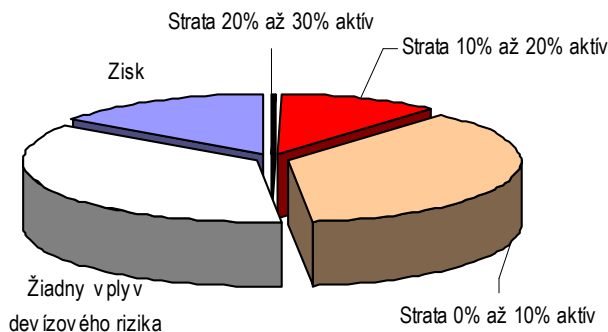
fondov. Hoci podielové listy týchto fondov sú denominované v SKK, devízové riziko sa môže prejaviť poklesom ich hodnoty, keďže samotné podielové fondy nemusia mať devízové pozície uzatvorené. Podľa údajov za portfóliá jednotlivých poisťovní majú investície do podielových fondoch s výraznejšou otvorenou devízovou pozíciou 3 poisťovne.

Väčší dopad by mali uvedené výrazné zmeny devízových kurzov na niektoré fondy dôchodkových správcovských spoločností a fondy kapitálového trhu.

Zatiaľ čo konzervatívne fondy neboli vystavené devízovému riziku, pri niektorých vyvážených a rastových fondoch by bolo devízové riziko vyššie.

Pri podielových fondoch sa ako najviac vystavené simulovanému zhodnoteniu domácej meny javia akciové fondy, resp. zmiešané fondy, ktoré tiež majú relatívne veľké zastúpenie investícií do akcií.

Graf 113 Distribúcia dopadu výrazného posilnenia koruny uvedeného v Tabuľke 16 na aktíva spravované v podielových fondoch

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- graf zobrazuje podiely aktív jednotlivých fondov na celkovom objeme aktív spravovaných v podielových fondoch

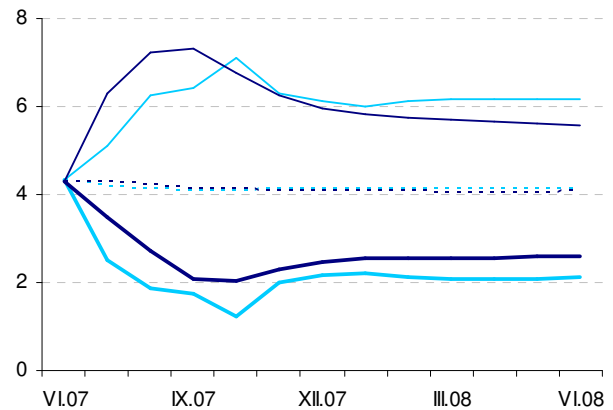
Úrokové riziko

Pri simulácii nárastu alebo poklesu základnej úrokovej sadzby NBS o 2 p. b. bol okrem úrokových sadzieb odhadnutý aj vývoj diskontných sadzieb.

Pri odhade dopadu stresového testovania neočakávaných zmien úrokových sadzieb je

potrebné predovšetkým odhadnúť, aké zmeny trhu očakáva. Zisky, resp. straty z očakávaných zmien úrokových sadzieb nie sú totiž výsledkom úrokového rizika. Očakávania trhu o vývoji základnej úrokovej sadzby NBS sa odrážajú na výnosovej krivke. Pomocou interpolácie boli vypočítané očakávané hodnoty dvojtýždňových sadzieb medzibankového trhu, na odhad očakávaného vývoja základnej sadzby NBS pomocou týchto sadzieb bol použitý EC model. V nasledujúcej analýze sa za očakávané zmeny úrokových, resp. diskontných sadzieb považujú tie, ktoré predikuje použitý EC model bez zmeny základnej úrokovej sadzby. Straty, resp. zisky spôsobené akoukoľvek odchýlkou od tohto vývoja sa považujú za dopad úrokového rizika. Akákoľvek zmena základnej úrokovej sadzby NBS je preto v tomto zmysle chápaná ako neočakávaná.

Graf 114 Odhadovaný vývoj sadzieb medzibankového trhu po zmene základnej úrokovej sadzby NBS

- týždňový BRIBOR, pokles o 2 percentá
- ..... týždňový BRIBOR, bez šoku
- týždňový BRIBOR, nárast o 2 percentá
- ..... 12-mesačný BRIBOR, pokles o 2 percentá
- ..... 12-mesačný BRIBOR, bez šoku
- 12-mesačný BRIBOR, nárast o 2 percentá

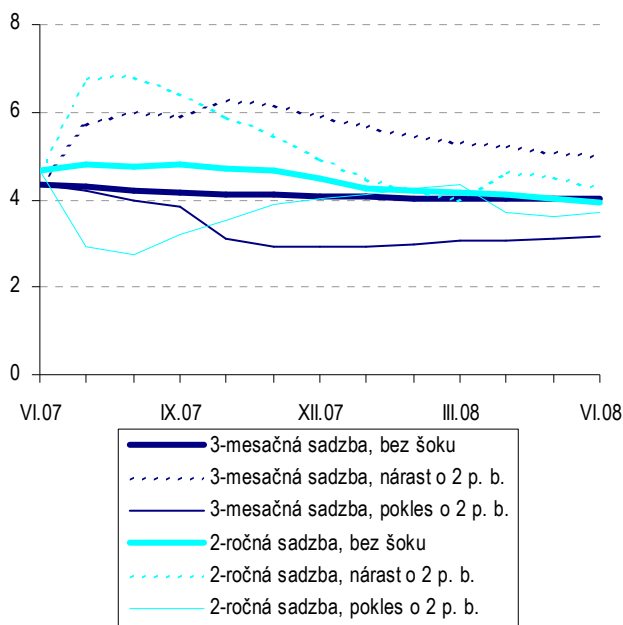
- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- údaje o náraste, resp. poklese v legende grafu predstavujú simulovanú zmenu základnej úrokovej sadzby NBS

Pri nezmenenej základnej úrokovej sadzbe sa dá očakávať, že sadzby na medzibankovom trhu ostanú na rovnakej úrovni. V prípade šoku by bola reakcia odlišná v závislosti od splatnosti sadzby. Pri úrokových sadzbách najkratších splatností by bola reakcia symetrická na zníženie alebo zvýšenie úrokovej sadzby NBS. Po výraznom náraste, resp. poklese by sa hodnoty v strednodobom horizonte ustálili, do sadziieb by sa zmena preniesla v celkovej výške.

Pri úrokových sadzbách dlhších splatností by bola reakcia asymetrická – nárast by sa prejavil rýchlejšie a vo väčšej miere. Pri náraste aj pri poklese by sa ale začiatočná výchylka postupne zmiernovala, na konci sledovaného obdobia by nové hodnoty neodrážali zmenu základnej sadzby v plnej výške.

Na základe výsledkov použitého modelu je možné v prípade, že by sa základná úroková sadzba NBS nezmenila, očakávať počas nasledujúceho roku postupný mierny pokles diskontných sadziieb na dlhšie obdobie.

Graf 115 Odhadovaný vývoj diskontných sadziieb po zmene základnej úrokovej sadzby NBS

- zdroj: NBS, vlastné výpočty

- údaje o náraste, resp. poklese v legende grafu predstavujú simulovanú zmenu základnej úrokovej sadzby NBS

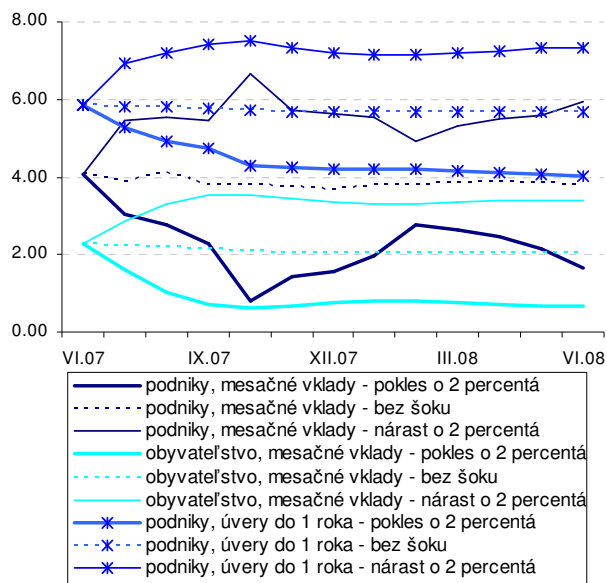
Pri zmene základnej úrokovej sadzby NBS by bola reakcia asymetrická – zvýšenie tejto sadzby by sa v zmene diskontných sadziieb prejavilo výraznejšie a rýchlejšie ako jej zníženie. V strednej časti diskontnej krivky by sa zníženie základnej úrokovej sadzby NBS dokonca prejavilo iba minimálne. Navyše, zatiaľ čo pri diskontných sadzbách na kratšie obdobie by bolo počiatočné zvýšenie alebo zníženie týchto sadziieb dlhodobejšie, pri diskontných sadzbách na dlhšie obdobie by sa počiatočný dopad zmiernil približne v období do marca 2008.

Úrokové sadzby pre úvery a vklady podnikov²⁴ a obyvateľstva vykazujú vysokú závislosť od sadziieb medzibankového trhu a od sadzby NBS, okrem sadziieb pre úvery obyvateľstvu a vklady obyvateľstva so splatnosťou nad 2 roky. Vo väčšine by boli reakcie na šok v základnej sadzbe NBS symetrické, zmena by sa nepremietla v plnej výške. Sadzby by sa ustálili na nových hodnotách približne po šiestich mesiacoch.

²⁴ Podniky zahŕňajú nefinančné spoločnosti, ostatných finančných sprostredkovateľov, poisťovne a penzijné fondy, verejnú správu, neziskové organizácie slúžiace domácnostiam a domácnosti.

Graf 116 Odhadovaný vývoj sadzieb úverov a vkladov po zmene základnej úrokovej sadzby NBS

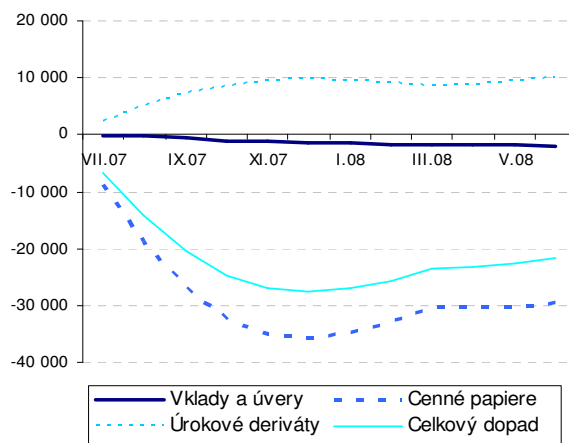

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- údaje o náraste, resp. poklese v legende grafu predstavujú simulovanú zmenu základnej úrokovej sadzby NBS

Stresové testovanie úrokového rizika v bankovom sektore je rozdelené na tri časti. Odhad dopadu navýšenia základnej sadzby NBS o 2 p. b. bol vypočítaný pre portfólio vkladov a úverov, portfólio cenných papierov a úrokových derivátov. Cenné papiere a deriváty sa vykazujú v bankovej knihe alebo v obchodnej knihe, na základe čoho boli použité dva prístupy na odhad vplyvu šoku na sektor.

Pri prvom prístupe je zohľadnené aj precenenie tých dlhopisov a derivátov na reálnu hodnotu, ktoré sú vykázané v bankovej knihe a ktoré sa nepreceňujú oproti zisku, resp. strate. Tento prístup tým pádom zohľadňuje fakt, že v prípade potreby banky môžu predat' aj tieto nástroje.

Graf 117 Odhad dopadu zvýšenia sadzby NBS o 2 p. b. na bankový sektor pri zohľadnení precenenia bankovej knihy na reálnu hodnotu

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- údaje sú v mil. Sk

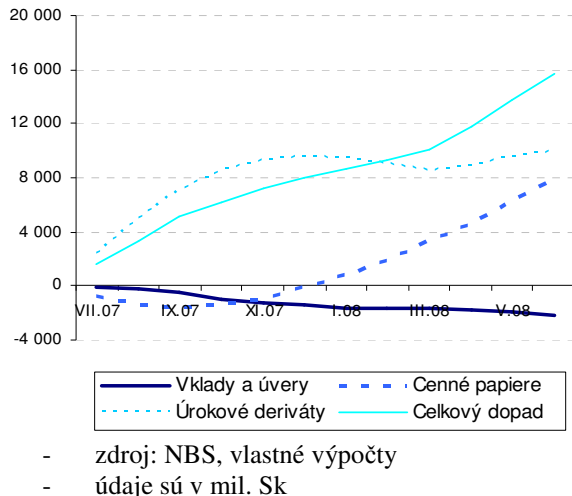
Navýšenie základnej sadzby NBS by malo najvýraznejší vplyv práve na portfólio cenných papierov, kde po nasadení šoku by sa strata kumulovala počas prvých šiestich mesiacov. Počas posledných šiestich mesiacov by sa táto strata zmiernila jednak kvôli nárastu úrokových príjmov z cenných papierov, jednak kvôli zmierneniu vplyvu šoku na sadzby dlhopisov.

Pri úrokových derivátoch je možné pozorovať nárast zisku po zvýšení základnej sadzby NBS, čo odráža skutočnosť, že tieto nástroje slúžia na zaistenie portfólia cenných papierov oproti strate. Aj v tomto prípade by sa zisk navyšoval počas prvých šiestich mesiacov, do konca sledovaného obdobia by sa hodnota dosiahnutého zisku pohybovala na približne konštantnej úrovni.

Dopad šoku by bol najnižší na portfólio vkladov a úverov, kde by sa kumulovala strata počas celého obdobia.

Na konci sledovaného obdobia by primeranosť vlastných zdrojov mohla klesnúť pod 8 % v niekoľkých bankách. Ide o pokles spôsobený hlavne stratou z precenenia cenných papierov.

Graf 118 Odhad dopadu zvýšenia sadzby NBS o 2 p. b. na bankový sektor bez precenenia bankovej knihy na reálnu hodnotu

Pri druhom prístupe je zohľadnený len vplyv šoku na precenenie cenných papierov a derivátov vykázaných v obchodnej knihe a na čistý úrokový príjem z dlhových cenných papierov. Pri tomto prístupe sa zmenila len hodnota odhadnutého zisku, resp. straty pre portfólio dlhopisov, nakoľko úrokové deriváty v bankovej knihe boli vykázané v rovnakej nominálnej hodnote podľa jednotlivých splatností na strane aktív aj pasív. To znamená, že celkový dopad šoku na toto portfólio je nulový.

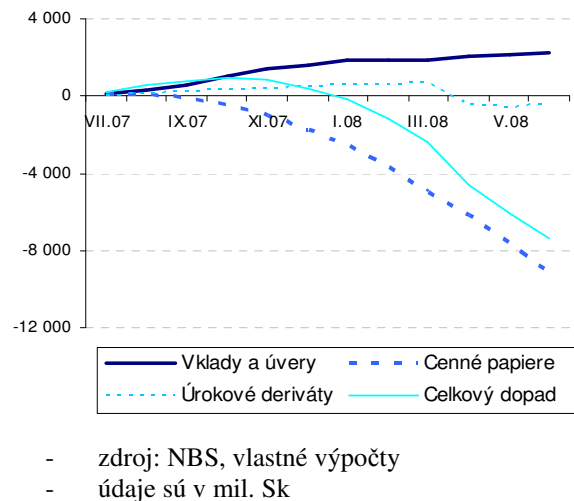
Nakoľko prevažná časť cenných papierov je vykázaná v bankovej knihe, pri tomto prístupe by stratu z precenenia postupne prevýšil zisk z úrokových príjmov, celkovo by preto zvýšenie základnej sadzby NBS malo za následok zvýšenie zisku pre bankový sektor.

Ak sa precenenie bankovej knihy nezohľadňuje pri vypočítaní zisku, resp. straty, pre bankový sektor znamená väčšie riziko zníženie základnej úrokovej sadzby NBS. Pri druhom prístupe sa preto modeloval aj tento prípad.

Ako v predchádzajúcich prípadoch, aj v tomto scenári by mala na dosiahnutú stratu najvýraznejší vplyv strata z cenných papierov.

Nakoľko väčšina cenných papierov je vykázaná v bankovej knihe, začiatkový zisk z precenenia obchodnej knihy by časom prevýšila strata z čistých úrokových výnosov.

Graf 119 Odhad dopadu zníženia sadzby NBS o 2 p. b. na bankový sektor bez precenenia bankovej knihy na reálnu hodnotu

Portfólio derivátov by ku koncu sledovaného obdobia vykázala miernu stratu. Pri úrokových derivátoch, ako aj pri cenných papieroch druhý prístup potvrdil prípadnú asymetrickú reakciu úrokových sadzieb na zmenu sadzby NBS, keď pri zvýšení o 2 p. b. by boli dosiahnuté výchylky ku koncu obdobia väčšie ako pri znížení.

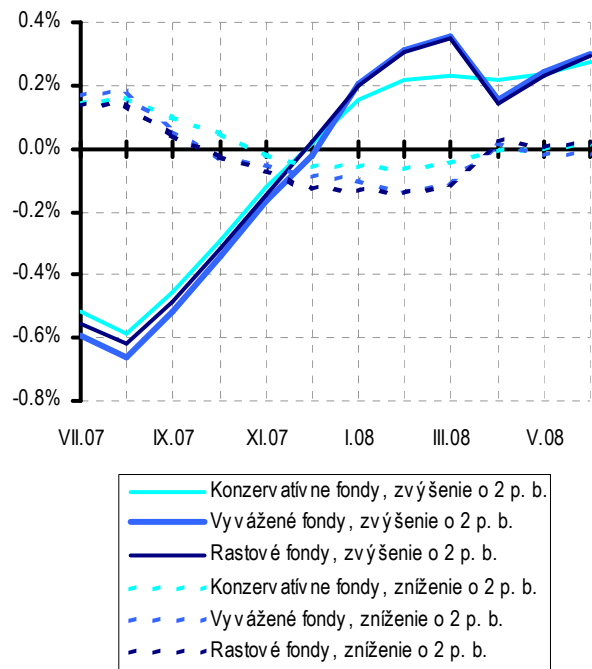
Zisk z portfólia vkladov a úverov by sa navyšoval počas celého obdobia.

Na konci sledovaného obdobia by primeranosť vlastných zdrojov aj kvôli prítomnej asymetrii neklesla v žiadnej banke pod hranicu 8 %.

Stresové testovanie úrokového rizika vo fondoch dôchodkových správcovských spoločností potvrdzuje závery analýzy uvedené v časti riziká: tieto fondy nie sú vystavené výraznému dopadu úrokového rizika. Okamžitý negatívny vplyv by malo zvýšenie sadzieb. Tento vplyv by sa však v pomerne krátkom

čas zmiernil vďaka nárastu úrokových príjmov z kupónov dlhových cenných papierov, ako aj kvôli uvedenému zmierneniu počiatočného šoku pri diskontných sadzbách na dlhšie obdobie. V horizonte jedného roka by bol dopad zvýšenia sadzieb NBS dokonca mierne pozitívny.

Graf 120 Odhadovaný dopad zmeny základnej úrokovej sadzby NBS na fondy dôchodkového sporenia

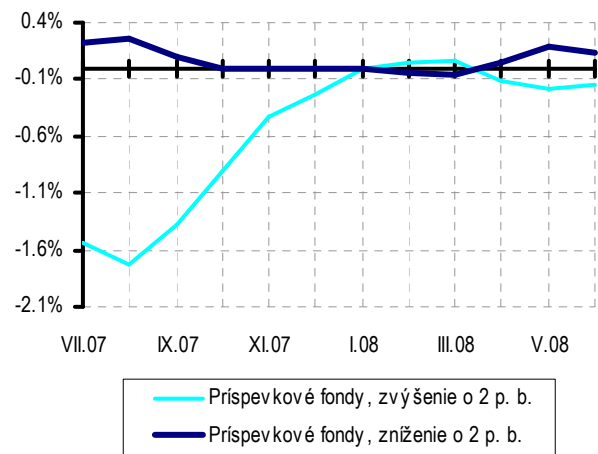
- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- na zvislej osi je medián podielu odhadovaného zisku / straty z precenenia a zmeny úrokových výnosov v portfóliu dlhových cenných papierov na NAV
- údaje o zvýšení, resp. znížení v legende grafu predstavujú simulovanú zmenu základnej úrokovej sadzby NBS

Pri poklese sadzieb by bol kvôli uvedenej asymetrii reakcie úrokovej krivky na zmeny základnej úrokovej sadzby NBS počiatočný pozitívny efekt menej výrazný. Navyše by bol postupne znížený poklesom úrokových výnosov z kupónov. Analýza zároveň ukazuje, že v jednotlivých typoch fondov je dopad úrokového šoku približne rovnaký. Je to spôsobené tým, že v konzervatívnych fondoch,

kde má portfólio dlhových cenných papierov menšiu duráciu, je podiel tohto portfólia na celkových aktívach fondu vyšší ako pri vyvážených a rastových fondoch.

Vyššiemu úrokovému riziku sú vystavené investície vo fondoch doplnkového dôchodkového sporenia.

Graf 121 Odhadovaný dopad zmeny základnej úrokovej sadzby NBS na fondy doplnkového dôchodkového sporenia

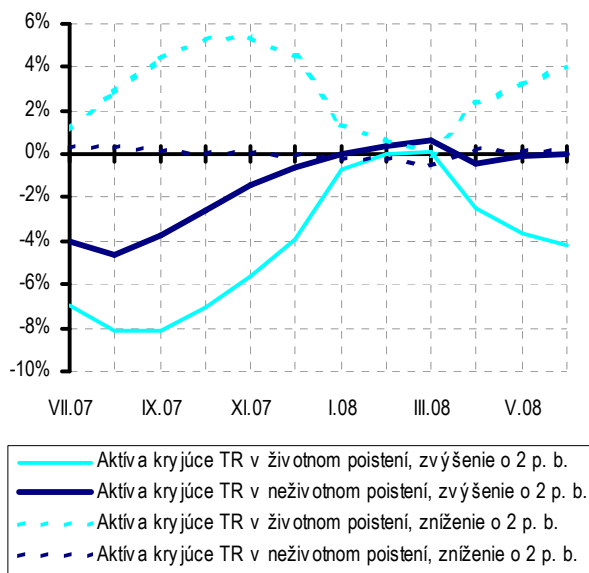

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- na zvislej osi je medián podielu odhadovaného zisku / straty z precenenia a zmeny úrokových výnosov v portfóliu dlhových cenných papierov na NAV
- údaje o zvýšení, resp. znížení v legende grafu predstavujú simulovanú zmenu základnej úrokovej sadzby NBS

Pomerne výrazný dopad na hodnotu portfólia dlhových cenných papierov by mala zmena základnej úrokovej sadzby NBS v sektore poisťovní, najmä v životnom poistení počas druhého polroka 2007. Vzhľadom na vysokú duráciu dlhopisových portfólií v niektorých poisťovniach by bola zmena úrokových výnosov pomerne nevýznamná v porovnaní so zmenou hodnoty týchto portfólií. Tá by v podstate závisela najmä od odhadnutého dopadu úrokového šoku na dlhý koniec úrokovej krivky, kde sa prejavuje vyššie uvedená asymetria a zmiernenie dopadu počas prvého polroka 2008. Opätovný nárast zisku, resp. straty v druhom štvrtroku 2008 je

spôsobený odhadovaným vývojom diskontných sadzieb. Uvedená analýza však neberie do úvahy z dôvodu nedostatku detailných údajov, že veľká časť dlhových cenných papierov je v portfóliu finančných nástrojov držaných do splatnosti, a teda by pri zmene úrokovej krivky neboli preceňované na reálnu hodnotu.

Graf 122 Odhadovaný dopad zmeny základnej úrokovej sadzby NBS na aktíva kryjúce technické rezervy poisťovní

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- na zvislej osi je medián podielu odhadovaného zisku / straty z precenenia a zmeny úrokových výnosov v portfóliu dlhových cenných papierov na celkovej hodnote aktív kryjúcich technické rezervy
- údaje o zvýšení, resp. znížení v legende grafu predstavujú simulovanú zmenu základnej úrokovej sadzby NBS

Makro stresové testovanie

V nasledujúcej analýze sa pokúsime odhadnúť dopad medziročného poklesu reálneho HDP o 3% na finančný trh. Hoci pri súčasnom vysokom raste reálneho HDP (k 30. júnu 2007 bol medziročný rast reálneho HDP 9,4%) je jeho pokles len málo pravdepodobný, nemožno ho úplne vylúčiť.

Pri uvedenom scenári možno očakávať zhoršenie finančnej situácie dlžníkov

a následné zhoršenie kvality kreditného portfólia bánk. Zároveň možno očakávať reakciu zo strany NBS, ktorá sa bude snažiť prostredníctvom expanzívnej monetárnej politiky nepriaznivý vývoj ekonomiky zmierniť.

Aby bolo možné tieto vplyvy kvantifikovať, bol na základe historických údajov odhadnutý ekonometrický model. Tento model popisuje dlhodobé a krátkodobé vzťahy medzi zmenou reálneho HDP, podielom zlyhaných úverov na celkových úveroch, trojmesačným BRIBORom a kurzom SKK/EUR. Podrobný popis tohto modelu možno nájsť v dokumente Prílohy k správe o výsledkoch analýzy slovenského finančného sektora v časti 1. Hodnoty odchýlok jednotlivých premenných od ich rovnovážnej hodnoty v dôsledku medziročného poklesu reálneho HDP o 3%, ktoré boli odhadnuté pomocou tohto modelu, uvádza Tabuľka 18. Dopad na ostatné výmenné kurzy bol odhadnutý pomocou modelu uvedeného v časti Stresové testovanie devízového rizika. Pri odhade dopadu na ostatné úrokové sadzby predpokladáme, že zmena dlhodobých sadzieb (t.j. sadzieb na obdobie dlhšie ako 5 rokov) predstavuje 50% zmeny trojmesačného BRIBORu. Zmena ostatných sadzieb bola odhadnutá pomocou lineárnej aproximácie.

Výsledky potvrdzujú, že očakávané zníženie úrokových sadzieb zo strany NBS, ktoré tento model berie do úvahy, by v dvojročnom horizonte prispelo k zmierneniu dopadu na kvalitu úverového portfólia.

Tabuľka 18 Odhadnutý dopad medziročného poklesu reálneho HDP o 3%

Časový horizont	výmenný kurz SKK/EUR	trojmesačný BRIBOR	podiel zlyhaných úverov na celkových úveroch
1 rok	depreciácia o 3,1 %	pokles o 1,4 p. b.	nárast o 4,2 p. b.
2 roky	depreciácia o 2,2 %	pokles o 2,3 p.p.	nárast o 1,4 p. b.

- zdroj: NBS, vlastné výpočty

V bankovom sektore by sa uvedený scenár prejavil na poklese primeranosti vlastných zdrojov najmä prostredníctvom zhoršenia kvality úverového portfólia bánk. Odhadovaná strata z kreditného rizika je približne 14 mld. Sk, čo predstavuje asi 15% vlastných zdrojov. Vzhľadom na štruktúru súčasného portfólia bánk je však pozitívne, že očakávaná reakcia zníženia úrokových sadzieb zo strany NBS by prispela k zmierneniu tohto efektu aj priamo prostredníctvom zvýšenia čistej ekonomickej hodnoty tohto portfólia, nielen nepriamo zmiernením dopadu na reálnu ekonomiku. Dôvodom je, že väčšina bánk má dlhú pozíciu v pásmach s dlhšou zostatkovou dobou precenenia úrokových mier v bankovej knihe. Tento nárast hodnoty predstavuje približne 5 mld. Sk. Vo vykazanom zisku by sa však prejavil iba postupne prostredníctvom nárastu čistých úrokových príjmov. Priamy dopad zmeny výmenného kurzu by bol zanedbateľný. Celkovo by tak mediánová hodnota primeranosti vlastných zdrojov poklesla zo 17,5% na 16,1%.

Na väčšinu dôchodkových fondov by uvedený scenár buď nemal významný efekt, alebo by bol tento efekt dokonca pozitívny. Pokles úrokových mier by mal totiž na väčšinu fondov skôr pozitívny dopad. Najmenej by sa tento dopad prejavil v konzervatívnych fondoch, kde majú portfóliá dlhových cenných papierov najkratšiu duráciu. Znamená to, že nárast reálnej hodnoty dlhopisov by bol iba malý a bol by rýchlo potlačený poklesom úrokových výnosov kvôli nižším kupónom. Vo vyvážených a rastových fondoch by bol tento dopad pozitívny vo výške od 0% do 0,5% NAV. Zmeny výmenných kurzov by mali dopad iba na vyvážené a rastové fondy.

Vzhľadom na dlhé devízové pozície v týchto fondoch by však bol tento dopad pozitívny.

Aj efekt na aktíva kryjúce technické rezervy v poisťovniach by bol pozitívny, ale v porovnaní s dôchodkovými fondmi výraznejší. Dôvodom je najmä podstatne vyššia durácia portfólií dlhových cenných papierov, ktorá spôsobuje vyšší nárast hodnoty cenných papierov pri poklese úrokových mier a menší efekt poklesu variabilných kupónov. Efekt depreciácie koruny by bol zanedbateľný (s výnimkou Českej poisťovne, ktorá by zaznamenala zisk vo výške 0,7% aktív kryjúcich technické rezervy).

Tabuľka 19 Dopad makro stresového testovania

	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil
Banky (bez pobočiek zahr. bánk)	-1,0%	-0,6%	0,2%
Poisťovne	2,1%	3,0%	3,7%
Dôchodkové fondy	0,1%	0,3%	0,5%
z toho: konzervatívne	-0.1%	0.1%	0.2%
vyvážené	0.2%	0.4%	0.6%
rastové	0.2%	0.4%	0.7%
Doplňkové dôchodkové fondy	0,9%	1,2%	1,5%
Podielové fondy	2,5%	3,0%	3,4%
z toho: akciové	1.0%	1.5%	3.7%
dlhopisové	1.0%	1.4%	1.8%
zmiešané	0.0%	0.4%	1.7%
fondy fondov	0.9%	1.2%	1.5%

- zdroj: NBS, vlastné výpočty
- v tabuľke sú zobrazené kvartily podielu zisku, resp. straty na aktívach (resp. technických rezerv pri poisťovniach) v dôsledku zhodnotenia koruny
- záporná hodnota znamená stratu

Tabuľka 20 Hodnoty VaR a dopady stresových scenárov na bankový sektor

Banka	Stav k 30. júnu 2007	Podiel zisku na vlastných zdrojoch	Devízové riziko ¹			Úrokové riziko			Trhové riziká spolu	Kreditné riziko			Systém. riziko	Makro scenár
			VaR ²	EUR/SKK +15% ⁴	EUR/SKK -15% ⁵	VaR ²	Nárast o 2 p. b. 1. prístup ⁶	Pokles o 2 p. b. 2. prístup ⁷		VaR ²	Scenár 1 ⁸	Scenár 2 ⁹		
Dolný kvartil	11,7%	0,8%	11,7%	11,9%	11,7%	11,2%	8,9%	11,3%	11,2%	11,3%	10,0%	10,4%	9,4%	11,4%
Medián	17,5%	1,0%	17,4%	17,6%	17,4%	17,4%	14,0%	17,1%	17,4%	15,3%	15,2%	15,8%	16,0%	16,1%
Horný kvartil	22,4%	1,4%	22,4%	22,4%	22,3%	20,9%	16,6%	20,4%	20,9%	20,8%	18,2%	20,1%	17,8%	21,8%

zdroj: NBS, vlastné výpočty

vyznačené sú dopady scenárov, v ktorých sa odhadnutá hodnota primeranosti vlastných zdrojov znížila pod hranicu 8%

vysvetlivky k uvedeným hodnotám:

- 1/ Do výpočtu devízovej pozície vstupujú iba súvahové aktíva a pasíva (s výnimkou kladnej a zápornej hodnoty derivátov) a nominálne hodnoty spotových a termínovaných operácií a operácií s opciami
- 2/ Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení maximálnej straty, ktorú banka utrpí s 99% pravdepodobnosťou za 10 pracovných dní (vypočítané na základe historickej simulácie s využitím údajov za jeden rok)
- 3/ Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení maximálnej straty, ktorú by banka mohla utrieť, ak by sa zopakoval vývoj kurzov, ktorý nastal v období od 23. novembra do 7. decembra 2006
- 4/ Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení precenenia pri simulovanom znehodnotení SK voči o 15%; zmeny ostatných kurzov boli odhadnuté na základe korelácií v stresových obdobiach a sú uvedené v Tabuľke 16
- 5/ Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení precenenia pri simulovanom zhodnotení SK voči o 15%; zmeny ostatných kurzov boli odhadnuté na základe korelácií v stresových obdobiach a sú uvedené v Tabuľke 16
- 6/ Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení zmeny čistých úrokových príjmov a precenenia portfólia dlhových CP a úrokových derivátov v obchodnej knihe aj v bankovej knihe v časovom horizonte 1 roka od nárastu základnej úrokovej sadzby o 2 p. b.
- 7/ Primeranosť vlastných zdrojov po zohľadnení zmeny čistých úrokových príjmov a precenenia portfólia dlhových CP a úrokových derivátov v obchodnej knihe v časovom horizonte 1 roka od nárastu základnej úrokovej sadzby o 2 p. b.
- 8/ Zmrazenie úverovej aktivity bánk (credit crunch) pri predpoklade dvakrát väčšieho nárastu zlyhaných úverov ako v roku 2006 (1-mesačný časový horizont)
- 9/ Poskytovanie úverov s vyššou mierou zlyhaní pri predpoklade zvýšenia podielu zlyhaných úverov na celkových úveroch pri nových úveroch 5-násobne v porovnaní s doterajším podielom zlyhaných úverov a 5-násobným nárastom priemerného medzimesačného nárastu úverov (1-mesačný časový horizont)
- 10/ Nárast nezamestnanosti o 10 p. b. kombinovaný s poklesom cien nehnuteľností o 50% (1-mesačný časový horizont, do úvahy sa berie iba vplyv na retailové úvery)

8 Infraštruktúra finančného trhu

Burza cenných papierov

K 30. júnu 2007 Burza cenných papierov v Bratislave registrovala na svojich trhoch spolu 353 emisií akcií, podielových listov a dlhopisov (112 emisií). V prvom polroku 2007 neprijala burza žiadnu novú akciovú emisiu, a zároveň žiaden emitent nevyužil možnosť zvýšenia základného imania formou navýšenia objemu už registrovaných cenných papierov. Medzi nové emisie patrilo 16 emisií dlhových cenných papierov domácich emitentov (2 emisie štátnych dlhopisov, 11 hypotekárnych záložných listov, 2 podnikových dlhopisov a 1 emisia bankového dlhopisu). Celková hodnota novoprijatého kapitálu prostredníctvom prijatia emisií a nových tranží tak k 30.6.2007 predstavovala hodnotu 80,76 mld. Sk.

Celková trhovú kapitalizácia akcií, podielových listov a dlhopisov registrovaných na trhoch BCPB ku koncu júna 2007 predstavovala 595,4 mld. Sk, čo v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2006 predstavovalo nárast o 5,55% a v porovnaní s hodnotou ku koncu roka 2006 nárast o 2,36%. Trhovú kapitalizáciu majetkových cenných papierov ku koncu júna 2007 zaznamenala 1,14%-ný medziročný pokles na úroveň 150,9 mld. Sk. Trhovú kapitalizáciu dlhopisov k júnu 2007 dosiahla hodnotu 444,6 mld. Sk, čo predstavovalo 8,15%-ný medziročný nárast a nárast o 3,7% oproti decembru 2006.

V prvom polroku 2007 bolo na burze zrealizovaných 4741 transakcií s cennými papiermi v celkovom objeme takmer 256,12 mld. Sk, čo v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka predstavuje nárast o 1,74% v počte transakcií pri súčasnom poklese finančného objemu o 18,27%. V porovnaní s finančným objemom zobchodovaných dlhopisov (255,77 mld. Sk) v prvom polroku 2007 bol pomer objemu zobchodovaných

majetkových cenných papierov (348,16 mil. Sk) na celkovom objeme obchodov zanedbateľný (0,14%). Podľa typu obchodov prevládali priame obchody s 98,85%-ným podielom na celkovom objeme obchodov. Za prvý polrok bolo uzavretých 6 REPO obchodov s majetkovými cennými papiermi v objeme 8,47 mil. Sk. Podiel obratu obchodov realizovaných nerezidentmi na celkovom obrate obchodov v prvom polroku 2007 predstavoval 48,6%, z toho 51,6% pripadalo na stranu predaja a 44,5% na stranu kúpy.

Vývoj hlavného akciového indexu slovenského kapitálového trhu (SAX) bol v prvej polovici roka 2007 charakteristický značnou volatilitou, pričom najnižšiu hodnotu dosiahol v máji 2007 (387,5 bodu). Jeho hodnota ku koncu sledovaného obdobia predstavovala 409,8 bodu, čo v porovnaní s hodnotou k decembru 2006 predstavovalo pokles o 1,39%, avšak medziročný nárast o 8,65%.

Centrálny depozitár cenných papierov

Centrálny depozitár cenných papierov SR vo svojej činnosti kontinuálne nadviazal na činnosť predošlého Strediska cenných papierov SR, a. s. Činnosť podľa zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých predpisov vykonáva od 19. marca 2004.

Celkový objem zaknihovaných cenných papierov vyjadrený v menovitej hodnote, ktoré boli pripísané na účty majiteľov ku koncu júna 2007, bol vo výške 1 029,5 mld. Sk, z čoho najvyšší podiel predstavovali akcie (533,8 mld. Sk) a dlhopisy (482,9 mld. Sk). V porovnaní so stavom ku koncu roka 2006 celkový objem zaknihovaných cenných papierov vydaných v CDCP vyjadrený v menovitej hodnote vzrástol o 2,15%, čo predstavuje 21,6 mld. Sk. Najvyšší prírastok zaznamenali dlhopisy,

ktorých objem vyjadrený v menovitej hodnote vzrástol od decembra 2006 o 6,4%. Pokles v porovnaní s koncom roka 2006 nastal u akcií (o 1,3%) a podielových listov (o 1,65%).

V priebehu prvého polroka 2007 CDCP vykonal prevody cenných papierov s finančným vyrovnaním prostredníctvom systému zúčtovania a vyrovnania v celkovej trhovej cene 175,2 mld. Sk. V medziročnom porovnaní ide približne o pokles o 22 mld. Sk, čo predstavuje úbytok o 11,2%. Objem prevedených cenných papierov bez finančného vyrovnania vyjadrený v menovitej hodnote bol k júnu 2007 vo výške 108,6 mld. Sk. V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2006 poklesol tento objem o 201,2 mld. Sk, čo predstavuje úbytok o cca 65%.

Za prvý polrok 2007 bolo v CDCP zaregistrovaných 90 nových emisií zaknihovaných cenných papierov v celkovej menovitej hodnote 100,5 mld. Sk a zrušených 204 emisií zaknihovaných cenných papierov vrátane emisií, pri ktorých došlo ku zmene podoby na listinné, v celkovom objeme 72,1 mld. Sk.

Fond ochrany vkladov

Fond je zo zákona poverený zabezpečovaním a výkonom činností súvisiacich s ochranou vkladov fyzických osôb a zákonom vymedzených právnických osôb, uložených v bankách a pobočkách zahraničných bánk, ktoré sú účastníkmi systému ochrany vkladov v SR. Vo Fonde ochrany vkladov bolo k júnu 2007 poistených 15 bánk a 2 pobočky zahraničných bánk, pričom vklady ostatných pobočiek zahraničných bánk boli poistené v krajinách ich bankových skupín.

Banky s pobočkami zahraničných bánk sú povinné do fondu hradiť vstupný príspevok, ročný príspevok a mimoriadny príspevok. Na základe rozhodnutia Bankovej rady NBS bola výška ročného príspevku pre banky a pobočky zahraničných bánk Radou fondu na rok 2007 stanovená na 0,2% z hodnoty vkladov v banke chránených zákonom o ochrane vkladov, a to

podľa priemerného stavu vkladov za predchádzajúci štvrt'rok.

V prvom polroku 2007 nebola Národnou bankou Slovenska vyhlásená žiadna banka za neschopnú vyplácať vklady, teda fondu nevznikla povinnosť vyplácať náhrady za nedostupné vklady niektorej banky a nebolo ani pozastavené nakladanie v vkladmi v banke v dôsledku rozhodnutia konkurzného súdu vydaného v konkurznom konaní. FOV priebežne vyhodnocoval vyplácanie náhrad za nedostupné vklady v Devín banke, a.s., vo väčšine prípadov išlo o dedičské konania.

Fond je členom Európskeho fóra poisťovateľov vkladov a spolupracuje na príprave zmien európskej smernice o systémoch ochrany vkladov, pričom participuje aj na štúdiách zameraných na informovanosť vkladateľov a vyplácanie náhrad. Fond ďalej analyzuje možné dopady prechodu na euro na celkový systém vyplácania náhrad a priebežne zabezpečuje činnosti spojené s prípravou na prechod na euro. Fond vyšpecifikoval predpokladané základné okruhy požiadaviek na aktualizáciu Systému FOV, ktoré sa týkajú hlavne duálneho zobrazovania konečných (výsledkových) súm na vyplatenie a ich zaokrúhľovania a konverzii hodnôt zo slovenskej meny na euro a naopak.

Garančný fond investícií

Pod systém ochrany tvorený Garančným fondom investícií spadá 43 subjektov.

Rozsah ochrany klientskeho majetku je určený zákonom o cenných papieroch. Aktuálna výška náhrad za nedostupný klientsky majetok je vo výške 20 000 EUR. V priebehu prvého polroka 2007 nenastala žiadna udalosť, ktorá by viedla k poskytnutiu náhrad z fondu.

Slovenská kancelária poisťovateľov

Slovenská kancelária poisťovateľov združuje poisťovne, ktoré majú oprávnenie poskytovať v Slovenskej republike zmluvné

poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. K 30. júnu 2007 mala 9 členov.

Poistný garančný fond sa tvorí z príspevkov členov kancelárie, z mimoriadnych príspevkov a z poistného podľa zákona o povinnom

zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ročný príspevok je určený percentuálnym podielom podľa počtu poistených motorových vozidiel za predchádzajúci kalendárny štvrtrok.

9 Tabuľková časť

A Informácie o štruktúre finančného trhu

A.1 Údaje o počtoch inštitúcií

A.1.1 Počet finančných inštitúcií

	Počet inštitúcií k 30.6.2007	Počet inštitúcií k 30.6.2006	Zmena
Počet bánk v SR	16	17	-1
stavebné sporiteľne	3	3	0
banky s hypotekárnou licenciou	8	9	-1
ostatné banky	5	5	0
Počet pobočiek zahraničných bánk v SR	9	7	2
z toho: na základe povolenia NBS	1	1	0
na princípe jedného bankového povolenia	8	6	2
z toho: pobočky zahraničných bánk s hypotekárnou licenciou	1	1	0
Počet pobočiek zahraničných bánk prispievajúcich do Fondu ochrany vkladov	2	2	0
Počet zastúpení zahraničných bánk v SR	9	10	-1
Počet pobočiek (organizačných jednotiek) bánk v SR	693	705	-12
Počet nižších organizačných zložiek v SR	464	473	-9
Počet pobočiek slovenských bánk v iných krajinách	1	1	0
Počet zastúpení slovenských bánk v iných krajinách	1	1	0
Počet zahraničných subjektov voľne poskytujúcich cezhraničné bankové služby	143	118	25
z toho: banky	131	113	18
inštitúcie elektronických peňazí	7	2	5
zahraničné finančné inštitúcie	3	3	0
úverové družstvá	2	0	2
Slovenské banky poskytujúce voľné cezhraničné bankové služby v zahraničí	1	1	0
z toho: inštitúcie elektronických peňazí	0	0	0
Počet zamestnancov bánk a pobočiek zahraničných bánk	19 435	19 753	-318
Počet poisťovní v SR	23	24	-1
z toho: poisťovne poskytujúce len životné poistenie	5	5	0
poisťovne poskytujúce len neživotné poistenie	4	5	-1
poisťovne poskytujúce životné aj neživotné poistenie	14	14	0
Poisťovne poskytujúce služby na základe slobody poskytovania služieb	323	234	89
z toho: Bez zriadenia pobočky	316	230	86
z toho: Prostredníctvom pobočky	7	4	0
Počet poisťovní v SR poskytujúcich povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	9	8	1
Počet dôchodkových správckových spoločností	6	6	1
Počet doplnkových dôchodkových spoločností	4	3	0
Počet doplnkových dôchodkových poisťovní	0	1	1
Počet tuzemských správckových spoločností v SR	10	10	0
z toho: správ. spol. s rozšíreným povolením podľa § 3 ods. 3 Zákona o kolektívnom investovaní (ZKI)	6	7	-1
Počet tuzemských podielových fondov:	109	110	-1
z toho: otvorené podielové fondy	60	63	-3
uzavreté podielové fondy	44	47	-3
špeciálne podielové fondy	5	0	5
Počet zahraničných správckových spoločností a zahraničných subjektov kolektívneho investovania pôsobiacich v SR na základe povolenia podľa § 75 ZKI:	3	2	1
z toho: prostredníctvom pobočky v SR	1	1	0
bez zriadenia pobočky	2	1	1
Počet zahraničných správckových spoločností a zahraničných subjektov kolektívneho investovania pôsobiacich v SR na základe jednotného európskeho povolenia:	24	21	3
z toho: zahraničné správckové spoločnosti	7	7	0
z toho: zahraničné investičné spoločnosti	16	14	2
z toho: pobočky zahraničných správckových spoločností	1	0	1
v rámci toho: počet zahraničných podielových fondov a podfondov zahraničných investičných spoločností	478	386	92
Počet zahraničných správckových spoločností vykonávajúcich činnosti podľa § 3 ods. 3 ZKI	5	5	0
Počet obchodníkov s cennými papiermi	31	35	-4
z toho: banky a pobočky zahraničných bánk	18	15	3
Počet zahraničných subjektov pôsobiacich v SR ako obchodník s cennými papiermi	344	251	93
z toho: prostredníctvom pobočky v SR	3	2	1
bez zriadenia pobočky	341	249	92
Počet slovenských obchodníkov s cennými papiermi poskytujúcich služby v zahraničí	7	9	-2
Počet sprostredkovateľov investičných služieb v SR:	915	852	63
z toho: právnické osoby	63	53	10
fyzické osoby	852	799	53

Bankový sektor

Počet bánk sa znížil v súvislosti so zlúčením UniBanky, a. s. s HVB Bank Slovakia, a. s. k 1. 4. 2007. Zároveň sa zmenilo obchodné meno z pôvodného UniBanka, a.s. na nové - UniCredit Bank Slovakia a.s.

V sledovanom období zahájili činnosť dve pobočky zahraničných bánk: Fio, sporiteľné družstvo, organizačná zložka zahraničnej osoby – dňa 15. marca 2007 a ABN AMRO Bank N. V., pobočka zahraničnej banky – dňa 15. mája 2007. Vklady pobočiek sú poistené v zahraničných fondoch ochrany vkladov, v prípade ABN AMRO Bank N. V., pobočka zahraničnej banky je to holandský fond a pobočky Fio, sporiteľné družstvo, organizačná zložka zahraničnej osoby sú vklady poistené vo Fonde pojištění vkladů, Česká republika.

Národná banka Slovenska zaregistrovala dňa 29. 6. 2007 zastúpenie zahraničnej banky, BKS Bank AG, Rakúsko a zrušila dve zastúpenia ABN AMRO Bank, N. V. a J&T Banka, a. s. z dôvodu založenia ich pobočiek na území SR. Celkový počet zastúpení zahraničných bánk tak predstavuje deväť.

Počet obchodníkov s cennými papiermi sa znížil. V sledovanom období boli vydané rozhodnutia Národnej banky Slovenska, ktorými sa udelil predchádzajúci súhlas na vrátenie povolenia na poskytovanie investičných služieb spoločnosti EURÓPSKA KAPITÁLOVÁ o. c. p., a. s. dňa 16. augusta 2006 a Capital Partners, o.c.p., a. s. dňa 16. októbra 2006.

Dňa 12. októbra 2006 bolo rozhodnutím Národnej banky Slovenska udelené povolenie na poskytovanie investičných služieb spoločnosti ACTIVE FINANCE o. c. p., a. s. Košice. Dňa 19. 5. 2007 bolo uvedenej spoločnosti odobraté povolenie na poskytovanie investičných služieb vzhľadom na to, že spoločnosť ACTIVE FINANCE, o. c. p., a. s. nezačala do 6 mesiacov vykonávať činnosti uvedené v ich povolení.

Pokles počtu obchodníkov s cennými papiermi ovplyvnilo aj zlúčenie UniBanky, a. s. a HVB Bank Slovakia, a. s., ktoré pôsobia od apríla 2007 ako UniCredit Bank Slovakia, a. s.

Národná banka Slovenska vydala dňa 14. augusta 2006 rozhodnutia, ktorými sa menilo obchodné meno spoločností – obchodníkov s cennými papiermi; Across Investment Services o. c. p., a. s. nový názov spoločnosti je Across Wealth Management, o. c. p., a. s. a spoločnosti AFS obchodník s cennými papiermi, a. s. nový názov spoločnosti je SALVE INVESTMENTS, o. c. p., a. s. Dňa 21. marca 2007 vydala Národná banka Slovenska rozhodnutie, ktorým sa menilo obchodné meno spoločnosti V BROKERS, o.c.p. a.s. na BHS Slovakia, o.c.p., a.s.

Poistný sektor

Počet poisťovní počas prvého polroka 2007 klesol o 1 neživotnú poisťovňu – AIG Slovakia a.s., ktorá previedla svoje portfólio poisťných zmlúv na poisťovňu AIG Europe, ktorá na území Slovenska vykonáva činnosť prostredníctvom svojej pobočky. K 30. júnu 2007 tak pôsobilo na slovenskom poisťnom trhu 23 poisťovní (z toho 14 univerzálnych, 5 životných a 4 neživotné poisťovne), Slovenská kancelária poisťovateľov. Na území Slovenskej republiky môžu po splnení stanovených podmienok vykonávať činnosť aj poisťovne so sídlom v niektorom štáte Európskej únie alebo Európskeho hospodárskeho priestoru na základe povolenia, ktoré im bolo udelené v štáte ich sídla. Tieto poisťovacie spoločnosti sa môžu rozhodnúť vykonávať činnosť na území Slovenskej republiky buď na základe práva zriaďovať pobočky (7 poisťovní z iných členských štátov k 30. júnu 2007, nárast o 3

pobočky) alebo na základe práva slobodného poskytovania služieb (316 poisťovní z iných členských štátov k 30. júnu 2007, nárast o 86 spoločností).

Deväť poisťovní so sídlom na území SR poskytovalo poisťovacie služby v 15-tich členských štátoch EU na základe slobodného poskytovania služieb bez zriadenia pobočky a tri poisťovne zriadili svoje pobočky v inom členskom štáte EU.

Sektor kolektívneho investovania

Dňa 13. apríla 2007 bola založená pobočka spoločnosti AXA, investiční společnost, a. s., organizačná zložka Slovensko, ktorá na území Slovenskej republiky pôsobí na základe systému jednotného európskeho povolenia v zmysle § 28 zákona o kolektívnom investovaní.

A.2 Údaje o vlastnickej štruktúre dohliadaných subjektov

A.2.1 Podiel jednotlivých krajín na základnom imaní jednotlivých typov finančných inštitúcií k 30.6.2007

	Banky	Poisťovne *	Dôchodkové správcovské spoločnosti	Doplnkové dôchodkové spoločnosti	Správčovské spoločnosti	Obchodníci s cennými papiermi
Slovensko	8,21	8,09	45,54	58,22	74,57	6,27
Krajiny EÚ (bez SR)	88,26	90,04	24,51	41,78	25,43	89,89
Česko	8,05	1,13	6,3		9,84	6,67
Francúzsko	0,65	1,23				0,65
Holandsko	1,41	13,14	18,21	41,78		1,45
Luxembursko	28,92					29,09
Maďarsko	4,63	3,21				4,66
Nemecko	1,99	3,21				
Rakúsko	47,09	55,78				27,66
Taliansko	0,13					16,45
Portugalsko	0,08					
Spojené kráľovstvo	0,07	7,51				0,10
Ostatné	3,14	4,83			15,59	3,16
Krajiny mimo EÚ	3,53	2,63	29,95			3,83

- údaje v tabuľke vyjadrujú podiel jednotlivých krajín na základnom imaní finančných inštitúcií podľa prvého vlastníka. Údaje sú v percentách
- * údaje sú za december 2006

B Analytické dáta

B 1 Banky a pobočky zahraničných bánk

B 1.1 Štruktúra aktív a pasív bánk a pobočiek zahr. bánk (objemové údaje v tis. Sk)

	Objem spolu (k 30.6.2007)	Podiel cudzej meny	Medziročná zmena	Podiel na bilančnej sume	CR3	CR5	HHI
AKTÍVA CELKOM (brutto)	1 624 270 835	15%	6%	100%	49%	69%	1 094
ÚVERY KLIENTOM CELKOM	734 226 148	24%	20%	45%	49%	67%	1 099
Úvery retailu	268 702 040	3%	28%	17%	62%	81%	1 599
z toho: Úvery domácnostiam	248 956 269	2%	29%	15%	63%	83%	1 646
Úvery podnikom	359 073 346	36%	19%	22%	49%	69%	1 113
Úvery finančným spoločnostiam okrem bánk	61 950 352	22%	0%	4%	48%	69%	1 123
Úvery verejnej správe	21 175 974	30%	-8%	1%	70%	82%	3 073
Úvery nerezidentom	23 324 436	74%	48%	1%	52%	76%	1 354
OPERÁCIE NA MEDZIBANKOVOM TRHU CELKOM	494 306 347	6%	-9%	30%	47%	66%	1 091
z toho: Operácie s NBS a zahr. emisnými bankami (vrátane pokl. poukázok NBS)	405 769 313	0%	-4%	25%	51%	67%	1 231
CENNÉ PAPIERE A DERIVÁTY CELKOM	318 518 643	11%	3%	20%	76%	83%	2 054
Cenné papiere emitované rezidentmi	262 952 093	5%	2%	16%	78%	85%	2 179
Dlhopisy štátne	201 637 899	7%	2%	12%	78%	85%	2 366
Dlhopisy podnikov	5 604 945	13%	-25%	0%	68%	94%	1 963
Dlhopisy bánk	25 471 280	0%	13%	2%	69%	83%	1 975
Ostatné dlhové cenné papiere	23 162 660	0%	0%	1%	100%	100%	10 000
Majetkové cenné papiere	7 075 309	0%	22%	0%	78%	92%	2 675
Cenné papiere emitované nerezidentmi	33 993 013	61%	12%	2%	77%	88%	2 711
Dlhové cenné papiere	31 795 306	61%	18%	2%	76%	87%	2 636
z toho: emitované bankami	15 092 933	33%	13%	1%	77%	90%	2 614
z toho: emitované verejnou správou	3 227 223	100%	4%	0%	87%	99%	3 359
z toho: ostatní emitenti	13 475 150	84%	28%	1%	84%	95%	4 265
Majetkové cenné papiere	2 197 707	58%	-34%	0%	96%	100%	4 458
z toho: emitované bankami	491 696	98%	1730%	0%	100%	100%	9 533
z toho: ostatní emitenti	1 706 011	46%	-48%	0%	99%	100%	6 491
Deriváty - kladná reálna hodnota	21 573 537	0%	3%	1%	67%	87%	1 810
PASÍVA CELKOM	1 564 852 058	22%	6%	100%	48%	68%	1 086
VKLADY A PRIJATÉ ÚVERY OD KLIENTOV CELKOM	1 012 040 672	19%	12%	65%	56%	69%	1 241
z toho: vklady poistené vo fonde ochrany vkladov	508 733 020	9%	12%	33%	62%	75%	1 579
Vklady a prijaté úvery od retailu	484 894 252	8%	13%	31%	62%	75%	1 618
Vklady a prijaté úvery od domácností	443 048 153	8%	14%	28%	62%	76%	1 637
Vklady a prijaté úvery od podnikov	302 006 931	17%	30%	19%	51%	69%	1 265
Vklady a prijaté úvery od finanč. spoloč. okrem bánk	87 301 117	5%	18%	6%	48%	75%	1 225
Vklady a prijaté úvery od verejnej správy	119 085 301	21%	-19%	8%	68%	87%	1 813
Vklady a prijaté úvery od nerezidentov	18 753 071	43%	10%	1%	46%	69%	1 106
ZDROJE OD BÁNK CELKOM	274 583 619	70%	-20%	18%	60%	74%	1 488
Zdroje od NBS a zahraničných emisných bánk	3 024 254	1%	-80%	0%	99%	100%	8 020
Zdroje od nerezidentských bánk	231 269 527	81%	-18%	15%	61%	76%	1 622
EMITOVANÉ CENNÉ PAPIERE CELKOM	123 912 079	10%	38%	8%	58%	78%	1 465
Hypotekárne záložné listy	71 000 238	15%	45%	5%	68%	83%	1 930
Zmenky	20 985 135	10%	34%	1%	65%	86%	1 782
Ostatné emitované cenné papiere	8 829 302	0%	25%	1%	89%	100%	3 716
Deriváty - záporná reálna hodnota	23 097 404	0%	26%	1%	67%	87%	1 798
Rizikovo vážené aktíva bankovej knihy	656 164 840		21%	42%	61%	76%	1 461
Rizikovo vážené aktíva obchodnej knihy	21 468 331		20%	1%	68%	87%	2 118
Iné rizikovo vážené aktíva	1 679 877		-55%	0%	92%	100%	2 977
Vlastné zdroje	91 679 342		14%	6%	49%	69%	1 147

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 25 inštitúcií bola hodnota HHI 400.

Aktíva sú vyjadrené v hrubej (brutto) hodnote; rovnosť s pasívami sa dosiahne odrátením hodnoty odpisov a opravných položiek.

Kvôli zmenám vo výkazníctve sú od 1.1.2007 pokladničné poukážky a zmenky držané do splatnosti zaradené do operácií na medzibankovom trhu. Objem rizikovo vážených aktív nezahrňa rizikovo vážené aktíva pobočiek zahraničných bánk. Obe zmeny boli zohľadnené aj pri výpočte medziročnej zmeny.

B 1.2 Výnosy a náklady bánk a pobočiek zahraničných bánk (hodnoty nákladov a výnosov v tis. Sk)

	Hodnota (k 30.6.2007)	Hodnota (k 30.6.2006)	CR3	CR5	HHI
(a) PREVÁDZKOVÉ NÁKLADY CELKOM (b + e + f)	16 247 093	14 268 665	59%	73%	1 365
(b) Administratívne náklady (c + d)	13 603 779	12 122 286	58%	72%	1 346
(c) Nakupované výkony	6 782 592	5 714 572	58%	70%	1 385
(d) Personálne náklady	6 821 187	6 407 714	58%	73%	1 331
(e) Odpisy hmotného a nehmotného majetku	2 141 618	2 051 697	62%	75%	1 474
(f) Dane a poplatky	501 696	94 682	89%	94%	3 285
(g) HRUBÝ PRÍJEM (h + i)	28 251 000	24 749 282	61%	75%	1 431
(h) Čistý úrokový príjem (j - i)	19 051 089	15 618 578			
(i) Úrokové náklady	20 260 789	15 844 297	49%	68%	1 155
(j) Úrokové výnosy	39 311 878	31 462 875	54%	71%	1 246
(k) z toho: Úrokové výnosy z cenných papierov	7 056 757	5 969 872	72%	81%	1 909
(l) Čistý neúrokový príjem (m + n + o + p)	9 199 911	9 130 704	62%	78%	1 535
(m) Výnosy z akcií a podielov	228 347	332 648	98%	100%	5 928
(n) Čistý príjem z poplatkov	6 056 058	5 584 383			
(o) Čistý príjem z obchodovania	4 318 605	4 381 546	53%	73%	1 297
(p) Iné čisté prevádzkové príjmy	- 1 403 099	- 1 167 873			
(q) ČISTÝ PRÍJEM (g - a)	12 003 907	10 480 617			
(r) Čistá tvorba opr. pol. a čistý príjem z odpis. pohľadávok	665 319	1 651 553			
(s) Čistá tvorba rezerv	- 233 385	- 628 836			
(t) ČISTÝ ZISK PRED ZDANENÍM (q - r - s)	11 571 973	9 457 900			
(u) Mimoriadny zisk	0	0			
(v) Daň z príjmu	1 752 783	1 361 058	56%	78%	1 531
(w) ČISTÝ ZISK PO ZDANENÍ (t + u - v)	9 819 190	8 096 842			

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.
Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 25 inštitúcií bola hodnota HHI 400.

B 1.3 Ukazovatele ziskovosti bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

	Priemer vážený menovateľom (30.6.2007)	Priemer vážený menovateľom (30.6.2006)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum
ROA	0.66%	0.58%	0.63%	-194.94%	0.21% (7%)	0.39% (23%)	0.65% (8%)	0.90% (63%)
ROE (bez pobočiek)	9.71%	10.30%	10.79%	1.49%	3.54% (4%)	6.01% (6%)	9.54% (12%)	13.71% (57%)
Ukazovateľ prevádzkovej efektivity (cost-to-income ratio)	57.51%	57.68%	59.37%	0.00%	52.51% (12%)	56.51% (60%)	75.39% (21%)	13371.23% (7%)
Relatívny význam úrokových príjmov	67.44%	63.12%	65.55%	-13.01%	55.78% (9%)	70.03% (39%)	86.37% (43%)	111.44% (8%)
Čisté úrokové rozpätie	1.16%	1.05%	1.15%	-0.34%	0.35% (9%)	0.96% (26%)	1.45% (27%)	7.94% (38%)
retail	2.98%	2.73%	5.55%	-4.55%	1.60% (16%)	1.93% (17%)	3.17% (52%)	700.00% (14%)
podniky	1.26%	1.26%	1.32%	-0.36%	0.68% (17%)	1.39% (19%)	1.76% (38%)	2.40% (24%)
finančné spoločnosti	0.36%	1.10%	0.64%	-2.74%	0.43% (30%)	0.57% (37%)	0.77% (19%)	5.34% (8%)
banky vrát. NBS a pokl. poukážok	-0.04%	-0.12%	-0.17%	-4.78%	-0.86% (32%)	-0.28% (7%)	0.15% (21%)	1.95% (39%)
Čistá úroková marža	1.25%	1.09%	1.19%	-0.10%	0.59% (9%)	0.98% (30%)	1.47% (23%)	7.48% (38%)

Čísla v zátvorkách pod hodnotami kvartilov vyjadrujú podiel bánk (meraný objemom čistých aktív), u ktorých je hodnota príslušného ukazovateľa medzi hodnotou daného kvartilu a predchádzajúceho kvartilu.

B 1.4 Ukazovatele rizík a primeranosti vlastných zdrojov bánk a pobočiek zahraničných bánk a ich rozdelenie v bankovom sektore

	Priemer vážený menovateľom (30.6.2007)	Priemer vážený menovateľom (30.6.2006)	Priemer vážený objemom aktív	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum	Počet prekročení
KREDITNÉ RIZIKO									
Podiel zlyhaných úverov na celkovom objeme úverov klientom	3.11%	3.69%	3.07%	0.00%	0.01% (9%)	1.57% (33%)	4.18% (41%)	14.54% (18%)	
Retail (podiel na úveroch retailu)	3.64%	3.24%	3.49%	0.00%	0.11% (9%)	1.05% (28%)	5.87% (45%)	20.77% (18%)	
Podniky (podiel na úveroch podnikom)	3.41%	5.09%	3.16%	0.00%	0.00% (9%)	1.29% (24%)	2.46% (30%)	14.74% (36%)	
Finančné spoločnosti (podiel na úveroch finančných spoločností)	0.11%	0.11%	0.12%	0.00%	0.00% (54%)	0.00% (0%)	0.00% (14%)	3.12% (27%)	
Podiel opravných položiek na objeme zlyhaných úverov klientom	98.59%	105.90%	126.22%	53.94%	75.70% (10%)	102.61% (43%)	138.01% (10%)	3838.51% (28%)	
Veľká majetková angažovanosť (vážená) / vlastné zdroje (bez pobočiek)	181.21%	207.86%	201.14%	0.00%	115.07% (5%)	196.61% (39%)	287.48% (17%)	398.81% (20%)	
Veľká majetková angažovanosť v rámci skupín (počet prekročení)									0
Podiel nárokovateľ. hodnoty zabezpečení na celkovom objeme zlyhaných úverov klientom	36.00%	13.90%	33.04%	0.00%	14.75% (4%)	31.02% (39%)	53.30% (13%)	97.61% (32%)	
DEVÍZOVÉ RIZIKO									
Devízová otvorená súvahová pozícia/ vlastné zdroje (bez pobočiek)	-12.07%	-59.59%	-15.12%	-87.42%	-6.97% (35%)	0.01% (7%)	24.80% (33%)	76.27% (6%)	
Devízová otvorená podsúvahová pozícia/ vlastné zdroje (bez pobočiek)	27.29%	107.45%	27.54%	-327.14%	-34.24% (26%)	0.00% (7%)	20.06% (6%)	200.31% (41%)	
Celková otvorená devízová pozícia/ vlastné zdroje (bez pobočiek)	15.22%	47.86%	12.42%	-286.60%	-24.07% (26%)	0.01% (6%)	30.92% (8%)	153.84% (41%)	
Celková otvorená devízová pozícia/ vlastné zdroje (vrátane pobočiek)	20.63%	45.61%							
ÚROKOVÉ RIZIKO									
Celková otvorená úroková pozícia do 1 mesiaca / vlastné zdroje (bez pobočiek)	-127.61%	-237.52%	-129.76%	-650.17%	-210.57% (24%)	-49.72% (12%)	11.21% (27%)	348.48% (17%)	
Celková otvorená úroková pozícia do 1 roka / vlastné zdroje (bez pobočiek)	-16.93%	-24.72%	-26.69%	-399.59%	-39.97% (19%)	-4.65% (38%)	7.48% (11%)	616.72% (13%)	
Celková otvorená úroková pozícia do 5 rokov / vlastné zdroje (bez pobočiek)	62.77%	-154.30%	39.71%	-904.38%	-10.70% (36%)	46.48% (9%)	103.60% (9%)	680.79% (27%)	
RIZIKO LIKVIDITY									
Podiel okamžite likvidných aktív na vysoko volatilných zdrojoch	18.00%	8.60%	1062.29%	-1.82%	2.27% (12%)	6.55% (26%)	20.70% (40%)	155787.50% (17%)	
Podiel likvidných aktív (vrátane kolaterálov z obr. repo obchodov) na volatilných zdrojoch	56.74%	64.18%	64.34%	0.19%	34.09% (8%)	52.48% (49%)	57.86% (24%)	166.32% (19%)	
Ukazovateľ stálych a nelikvidných aktív (bez pobočiek)	43.89%	43.67%	47.02%	4.20%	15.44% (4%)	38.64% (26%)	55.50% (5%)	79.11% (42%)	0
Podiel úverov na vkladoch a emitovaných cenných papierov	64.64%	61.74%	73.86%	28.37%	51.14% (25%)	77.55% (53%)	102.77% (16%)	2692.01% (6%)	
Celková pozícia likvidity aktuálna do 7 dní /aktíva	-39.07%	-30.29%	-39.07%	-62.58%	-41.38% (53%)	-29.42% (22%)	-0.51% (19%)	96.20% (6%)	
Celková pozícia likvidity odhadovaná do 7 dní /aktíva	-7.48%	1.86%	-7.48%	-50.10%	-16.78% (45%)	-6.69% (19%)	9.77% (20%)	96.20% (16%)	
Celková pozícia likvidity aktuálna do 3 mesiacov /aktíva	-43.43%	-37.67%	-43.43%	-147.94%	-42.02% (59%)	-32.54% (9%)	2.64% (24%)	96.20% (8%)	
Celková pozícia likvidity odhadovaná do 3 mesiacov /aktíva	-9.70%	-4.48%	-9.70%	-147.94%	-19.39% (27%)	-9.81% (37%)	5.23% (17%)	96.20% (20%)	
PRIMERANOSŤ VLASTNÝCH ZDROJOV									
Primeranosť vlastných zdrojov (bez pobočiek)	13.50%	14.32%	13.25%	9.43%	11.75% (40%)	17.45% (30%)	22.34% (8%)	44.34% (2%)	0
Podiel Tier I na vlastných zdrojoch (bez pobočiek)	92.16%	89.17%	90.70%	67.15%	87.21% (26%)	98.76% (34%)	99.95% (15%)	100.00% (5%)	
Podiel vlastných zdrojov na bilančnej sume (bez pobočiek)	10.04%	7.31%	7.28%	3.51%	6.05% (40%)	9.43% (30%)	10.41% (5%)	43.40% (5%)	
Podiel možnej straty na vlastných zdrojoch pri dosiahnutí PVZ 8% (bez pobočiek)	40.73%	39.97%	34.33%	15.21%	31.81% (40%)	54.14% (30%)	64.19% (8%)	81.96% (2%)	

Čísla v zátvorkách pod hodnotami kvartilov vyjadrujú podiel bánk (meraný objemom čistých aktív), u ktorých je hodnota príslušného ukazovateľa medzi hodnotou daného kvartilu a predchádzajúceho kvartilu.

B 2 Poist'ovne

B 2.1 Čistý zisk a ukazovatele ziskovosti poisťovní (údaje o zisku v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Hodnota k 30.6.2006	Medziročná zmena	Podiel na celkovom predpísanom poistnom
Čistý zisk celkom	3 341 152	2 933 862	14%	20,53%
ROA	2,14%	2,19%		
ROE	11,23%	12,06%		

B 2.2 Technické poistné (objemové údaje v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Hodnota k 30.6.2006	Medziročná zmena	Podiel na celkovom predpis. poistnom	CR3	HHI 31.12.2006	HHI 31.12.2005
Celkom	29 359 377	26 639 745	10,21%	100,00%	64%	1889	1687
Životné poistenie	13 772 508	11 328 445	21,57%	46,91%	51%	1581	1248
Poistenie na dožitie, zmieš. poistenie a kapit. živ. poistenie okrem unit-linked	8 686 071	7 367 558	17,90%	29,59%	52%	1723	1334
Unit-Linked	3 156 935	1 499 920	110,47%	10,75%	43%	1954	3886
Pripoistenie	1 541 019	1 316 511	17,05%	5,25%	53%	1800	1692
Ostatné	388 483	1 144 457	-66,06%	1,32%	86%	3263	3324
Neživotné poistenie	15 586 869	15 311 301	1,80%	53,09%	75%	2435	2425
Poistenie zodp. za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidla	5 558 195	5 773 079	-3,72%	18,93%	80%	2873	2840
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	4 454 994	4 202 696	6,00%	15,17%	78%	2447	2528
Poistenie majetku	3 469 420	3 298 448	5,18%	11,82%	73%	2694	2426
Ostatné	2 104 260	2 039 882	3,16%	7,17%	57%	1738	1771

Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.
Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

B 2.3 Technické poistné postúpené zaist'ovateľom (objemové údaje v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Hodnota k 30.6.2006	Medziročná zmena	Podiel na celkovom predpis. poistnom
Celkom	4 897 857	5 477 630	-10,58%	16,68%
Životné poistenie	598 404	679 447	-11,93%	2,04%
Neživotné poistenie	4 299 453	4 798 182	-10,39%	14,64%

B 2.4 Náklady na poistné plnenia (objemové údaje v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Hodnota k 30.6.2006	Medziročná zmena	Podiel na celkovom predpísanom poistnom	CR3	HHI 30.6.2007	HHI 30.6.2006
Celkom	11 267 530	10 076 429	11,82%	38%	70%	2180	2480
Životné poistenie	4 988 117	4 445 414	12,21%	17%	60%	2395	2850
Poistenie na dožitie, zmieš. poistenie a kapit. živ. poistenie okrem unit-linked	3 964 127	3 098 122	27,95%	14%	63%	2811	2788
Unit-Linked	494 703	357 187	38,50%	2%	34%	3699	7467
Pripoistenie	289 083	239 194	20,86%	1%	61%	2208	1754
Ostatné	240 204	750 910	-68,01%	1%	61%	3971	7602
Neživotné poistenie	6 279 413	5 631 014	11,51%	21%	77%	2442	2511
Poistenie zodp. za škodu spôsobenú prevádzkou mot. vozidla	2 085 779	2 011 605	3,69%	7%	78%	2750	2805
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	2 839 843	2 380 109	19,32%	10%	78%	2361	2292
Poistenie majetku	917 837	844 010	8,75%	3%	83%	3293	3528
Ostatné	435 954	395 291	10,29%	1%	54%	1698	2275

Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

B 2.5 Škodovosť v neživotnom poistení

	Hodnota k 30.6.2007	Hodnota k 30.6.2006
Celkom	54,58%	41,68%
Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla	50,96%	34,99%
Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch	66,17%	56,61%
Poistenie majetku	62,92%	46,30%
Ostatné	23,05%	26,33%

B 2.6 Štruktúra technických rezerv poisťovní (objemové údaje v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Hodnota k 30.6.2006	Medziročná zmena	Podiel na celkových rezervách
Celkom	110 401 612	80 463 893	37,21%	100,00%
Životné poistenie	67 713 678	68 435 588	-1,05%	61,33%
Rezerva na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených	11 590 717	8 001 364	44,86%	10,50%
Neživotné poistenie	31 097 217	20 029 669	55,26%	28,17%

B 2.7 Umiestnenie technických rezerv poisťovní okrem rezervy na krytie záväzkov z finančného umiestnenia v mene poistených (objemové údaje v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Hodnota k 30.6.2006	Medziročná zmena	Podiel na celkových rezervách
Celkom				
Dlhopisy vlád a centrálnych bánk SR a členských štátov EÚ alebo garantované SR, dlhopisy EIB, EBOR a MBOR	39 063 882	41 954 869	-6,89%	39,30%
Dlhopisy bánk	14 378 953	11 560 484	24,38%	14,47%
Termínované účty v bankách	9 758 784	11 381 265	-14,26%	9,82%
Hypotekárne záložné listy	12 277 312	10 224 229	20,08%	12,35%
Ostatné	18 083 169	9 344 860	93,51%	18,19%

Do výpočtu CR 3 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

Pri rovnakej hodnote podielu všetkých inštitúcií by pri počte 24 inštitúcií bola hodnota HHI 417.

Porovnať údaje

B 3 Starobné dôchodkové sporenie

B 3.1 Dôchodkové správcovské spoločnosti k 30.6.2007

	Podiel na trhu *	NAV fondov (tis. Sk)	Počet klientov
Allianz - Slovenská DSS	31%	12 198 843	463 363
Axa DSS	28%	11 136 597	416 855
VÚB Generali DSS	15%	5 887 125	201 252
ING DSS	11%	4 362 016	159 084
AEGON DSS	10%	4 117 805	203 219
ČSOB DSS	6%	2 256 376	102 143

(*) Trhové podiely sú počítané podľa celkovej čistej hodnoty aktív (NAV) fondov danej DSS.

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

B 3.2 Hospodársky výsledok DSS k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
Allianz - Slovenská DSS	81 845	109 018	-27 173	-2%	-2%
Axa DSS	92 024	165 830	-73 806	-3%	-4%
VÚB Generali DSS	46 180	41 744	4 436	1%	2%
ING DSS	32 293	78 703	-46 410	-7%	-7%
AEGON DSS	39 603	15 227	24 376	7%	7%
ČSOB DSS	14 858	25 466	-10 608	-2%	-2%

B 3.3 Dôchodkové fondy (údaje v tis. Sk)

	NAV k 30.6.2007
Celkom	39 958 762
Konzervatívny	1 609 529
Vyvážený	12 063 455
Rastový	26 285 778

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

B 3.4 Štruktúra investícií dôchodkových fondov (údaje v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Podiel EUR	Podiel iných cudzích mien
Celkom	39 958 762	4,97%	4,51%
Účty v bankách	13 464 066	0,50%	1,34%
Dlhopisy	19 391 413	1,42%	3,85%
Akcie	7 304 618	52,91%	47,09%
Ostatné	5 815 553	0,01%	8,91%
Závazky	-6 016 887	36,93%	52,23%

B 3.5 Doplnkové dôchodkové spoločnosti k 30.6.2007

	Podiel na trhu *	NAV fondov (tis. Sk)	Počet klientov
ING Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s.	41%	9 350 868	N.A
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	27%	6 222 398	N.A
Stabilita, d.d.s., a.s.	19%	4 351 460	N.A
Axa d.d.s., a.s.	13%	2 909 266	N.A

(*) Trhové podiely sú počítané podľa celkovej čistej hodnoty aktív (NAV) fondov danej DDS.
NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

B 3.6 Hospodársky výsledok DDS k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA	ROE
ING Tatry - Sympatia, d.d.s., a.s.	159 778	108 945	50 833	13%	18%
Doplnková dôchodková spoločnosť Tatra banky, a.s.	59 251	45 661	13 590	10%	18%
Stabilita, d.d.s., a.s.	32 197	24 391	7 806	11%	12%
Axa d.d.s., a.s.	33 928	41 181	-7 253	-6%	-7%

B 3.7 Doplnkové dôchodkové fondy (údaje v tis. Sk)

	NAV k 30.6.2007
Celkom	22 833 993
Príspevkové	22 198 185
Výpltné	635 808

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota aktív)

B 3.8 Štruktúra investícií doplnkových dôchodkových fondov (údaje v tis. Sk)

	Hodnota k 30.6.2007	Podiel EUR	Podiel iných cudzích mien
Celkom	22 833 993	1,71%	2,30%
Účty v bankách	10 744 992	0,05%	1,59%
Dlhopisy	11 120 853	1,82%	2,34%
Akcie	1 035 884	61,64%	31,43%
Ostatné	1 040 511	10,31%	4,72%
Závazky	-1 108 246	50,86%	25,19%

B 4. Kolektívne investovanie

B 4.1 Správcovské spoločnosti k 30.6.2007

Správcovská spoločnosť	NAV podielových fondov (tis. Sk)	Podiel na trhu
Spolu	122 537 345	100,00%
Tatra Asset Management	50 152 944	40,93%
Asset Management SLSP	30 055 482	24,53%
VÚB Asset Management	27 631 229	22,55%
ČSOB Asset Management	6 048 039	4,94%
Prvá penzijná	3 368 082	2,75%
ISTRO Asset Management	2 225 781	1,82%
AIG Funds Central Europe	2 119 856	1,73%
Investičná a Dôchodková	638 736	0,52%
KD Investments	297 196	0,24%
Allianz Asset Management	0	0%

NAV – Net Asset Value (Čistá hodnota majetku)

B 4.2 Náklady, výnosy a ukazovatele ziskovosti tuzemských správcovských spoločností k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

Správcovská spoločnosť	Výnosy	Náklady	Hospodársky výsledok	ROA*	ROE*
Spolu	844 463	702 520	141 943	17,63%	22,01%
Allianz Asset Management	2 311	1 773	538	0,69%	0,70%
AIG Funds Central Europe	23 635	23 351	284	0,74%	0,86%
Asset Management SLSP	202 269	178 773	23 496	19,25%	36,70%
ČSOB Asset Management	60 061	26 677	33 384	28,47%	39,44%
Investičná a dôchodková	6 199	9 676	-3 477	-10,65%	-10,90%
Istro Asset Management	19 922	16 590	3 332	7,65%	8,12%
KD Investments	5 389	12 187	-6 798	-22,03%	-23,18%
Prvá Penzijná	32 440	27 184	5 256	10,47%	12,11%
Tatra Asset Management	346 454	269 536	76 918	32,96%	38,25%
VÚB Asset Management	145 783	136 773	9 010	15,39%	22,98%

*Hodnota ROE a ROA bola anualizovaná

B 4.3 Štruktúra podielových fondov k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

Typ fondu	Podiel na trhu	Čistá hodnota aktív	Počet fondov	CR3 *	CR5 *	HHI *	HHI pri rovnomernom rozložení
Podielové fondy celkom	100%	150 649 890	504	32%	39%	435	20
Tuzemské	81,34%	122 537 345	113	39%	48%	649	88
Fondy peňažného trhu	36,02%	54 267 604	9	86%	96%	2564	1111
Dlhopisové fondy	12,64%	19 039 325	13	66%	87%	1869	769
Akciové fondy	4,48%	6 748 451	10	89%	94%	3453	1000
Zmiešané fondy	8,63%	13 008 093	14	51%	74%	1331	714
Fondy fondov	11,42%	17 207 620	15	53%	77%	1342	667
Iné fondy	5,35%	8 062 534	4	91%	100%	3427	2500
Špeciálne fondy	0,51%	767 473	1	100%	100%	10000	10000
Realitné fondy	1,67%	2 508 904	3	100%	100%	5101	3333
Uzavreté fondy	0,62%	927 340	44	-	-	-	-
Zahraničné (**)	18,66%	28 112 545	391	21%	29%	284	26
Fondy peňažného trhu	2,71%	4 080 428	26	85%	92%	5461	385
Dlhopisové fondy	2,63%	3 955 380	87	45%	60%	1039	115
Akciové fondy	7,62%	11 474 919	178	37%	52%	660	56
Zmiešané fondy	1,02%	1 529 742	49	61%	77%	1473	204
Fondy fondov	0,36%	538 095	19	93%	97%	7020	526
Iné fondy	4,34%	6 533 981	32	28%	41%	582	312

(*) Trhové koncentrácie sú počítané len pre otvorené podielové fondy (nie sú v nich zahrnuté uzavreté a špeciálne fondy)

(**) Pre zahraničné podielové fondy je uvedená čistá hodnota aktív podielov predaných v Slovenskej republike

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. V stĺpci „HHI pri rovnomernom rozložení“ je uvedená hodnota HHI, ktorá by vyjadrovala koncentráciou pri rovnomernom rozdelení čistej hodnoty aktív v rámci danej skupiny fondov.

B 4.4 Čisté predaje otvorených podielových fondov k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

	3 mesiace	1 rok	Kumulatívne	Počet fondov	CR3	CR5	HHI	HHI pri rovnomernom rozložení
Otvorené podielové fondy celkom	2 095 017	3 162 459	129 364 694	460	56%	64%	1 451	22
Tuzemské	1 949 672	3 947 614	107 839 250	69	72%	80%	2 613	145
Fondy peňažného trhu	3 112 649	11 999 227	50 429 819	9	98%	100%	4 706	1111
Dlhopisové fondy*	-1 009 400	-8 954 515	17 159 326	13	-	-	-	769
Akciové fondy	-456 695	1 330 587	6 711 990	10	100%	100%	8 384	1000
Zmiešané fondy	-330 129	-1 470 450	8 275 480	14	100%	100%	4 328	714
Fondy fondov	565 988	747 162	15 854 181	15	64%	82%	1 714	667
Iné fondy	67 260	295 603	9 408 454	4	100%	100%	7 264	2500
Špeciálne fondy	0	500 000	500 000	1	-	-	-	10000
Zahraničné	145 345	-785 155	21 530 444	391	51%	64%	1 226	26
Fondy peňažného trhu	209 284	295 605	3 655 679	26	89%	97%	4 021	385
Dlhopisové fondy	109 924	-595 397	1 783 847	87	86%	93%	3 404	115
Akciové fondy	-795 035	-729 536	7 955 608	178	67%	77%	2 266	56
Zmiešané fondy	55 350	321 838	1 443 694	49	61%	76%	2 177	204
Fondy fondov	14 683	56 893	417 425	19	98%	100%	5 134	526

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná. V stĺpci „HHI pri rovnomernom rozložení“ je uvedená hodnota HHI, ktorá by vyjadrovala koncentráciu pri rovnomernom rozdelení čistej hodnoty aktív v rámci danej skupiny fondov.

*Pri dlhopisových fondoch boli všetky trojmesačné čisté predaje záporné, preto nie sú vypočítané ukazovatele koncentrácie

B 4.5 Priemerné výkonnosti otvorených podielových fondov k 30.6.2007 (údaje v % p.a.)

	3 mesiace			1 rok			3 roky		
	Min	Priemer	Max	Min	Priemer	Max	Min	Priemer	Max
Otvorené podielové fondy celkom	-8,84%	3,70%	25,10%	-20,22%	0,78%	55,99%	-25,84%	-3,87%	49,90%
Tuzemské	-8,84%	1,80%	10,93%	-13,61%	5,08%	28,17%	-6,14%	3,21%	13,93%
Fondy peňažného trhu	0,33%	0,62%	0,90%	3,31%	3,86%	4,15%	2,44%	2,68%	2,99%
Dlhopisové fondy	-1,45%	-0,06%	2,65%	-13,61%	0,49%	4,68%	-6,14%	1,67%	5,93%
Akciové fondy	-8,84%	3,29%	8,54%	-13,34%	5,33%	19,51%	-3,80%	3,40%	12,00%
Zmiešané fondy	0,38%	2,28%	6,70%	0,89%	6,07%	28,17%	3,74%	6,38%	13,93%
Fondy fondov	0,25%	2,23%	4,09%	4,65%	9,89%	14,98%	-	-	-
Iné fondy	1,00%	4,35%	10,93%	8,78%	8,78%	8,78%	-	-	-
Špeciálne fondy	4,19%	4,19%	4,19%	-	-	-	-	-	-
Zahraničné	-8,70%	4,02%	25,10%	-20,22%	0,02%	55,99%	-25,84%	-4,78%	49,90%
Fondy peňažného trhu	-1,10%	1,66%	9,18%	-17,92%	-8,91%	3,84%	-23,84%	-11,21%	2,87%
Dlhopisové fondy	-8,70%	-0,53%	6,05%	-19,15%	-9,30%	12,72%	-25,84%	-13,32%	3,15%
Akciové fondy	-8,67%	7,32%	25,10%	-20,22%	6,48%	55,99%	-24,72%	1,31%	49,90%
Zmiešané fondy	-2,54%	2,72%	6,97%	-11,75%	-2,15%	9,67%	-20,78%	-9,38%	-3,97%
Fondy fondov	-3,91%	3,42%	8,61%	-12,71%	-3,06%	4,88%	-11,14%	-7,93%	-2,22%
Iné fondy	-2,07%	2,10%	9,67%	-12,75%	1,47%	19,82%	-20,83%	-1,54%	8,69%

B 4.6 Štruktúra majetku tuzemských podielových fondov k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

	Fondy peňažného trhu	Ostatné fondy
Spolu	54 532 272	69 330 306
Vklady uložené v bankách	20 238 293	9 791 122
Cenné papiere iné ako akcie a podielové listy	34 097 469	30 328 289
Akcie a podielové listy podielových fondov	106 031	18 940 176
Akcie a iné majetkové účasti	0	9 661 998
Finančné deriváty*	81 943	76 371
Ostatné aktíva	8 536	532 351

* Finančné deriváty zahŕňajú deriváty s kladnou aj zápornou reálnou hodnotou

B 5 Obchodníci s cennými papiermi

B 5.1 Základné charakteristiky obchodníkov s cennými papiermi k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

	Objem obchodov	Podiel na trhu	Objem spravovaného majetku	Podiel na trhu
Banky a pobočky zahr. bánk	859 416 371	96%	3 253 839	10%
OCP s min. základným imaním 35M (*)	30 352 667	3%	3 565 302	11%
Ostatní	9 122 835	1%	24 797 530	78%

OCP, ktorí nie sú bankami sa členia podľa základného imania. OCP so základným imaním menej ako 35 mil. nemajú licenciu na vykonávanie investičnej služby IS-3 (prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet)

B 5.2 Trhové koncentrácie objemu obchodov obchodníkov s cennými papiermi

	Počet obchodníkov	CR3	CR5	HHI
Spolu	33	85%	93%	5670
Banky a pobočky zahr. bánk	15	63%	84%	1647
OCP s min. základným imaním 35M(**)	9	90%	99%	6007
Ostatní	9	100%	100%	9933

Trhové koncentrácie sú počítané za aktuálny kvartál.

Do výpočtu CR 3, CR 5 a HHI vstupujú iba inštitúcie, v ktorých je hodnota danej položky kladná.

B 5.3 Objem obchodov podľa jednotlivých investičných služieb k 30.6.2007 (údaje v tis. Sk)

	IS - 1	IS - 2	IS - 3
Obchody celkom	18 162 094	359 032 163	521 697 616
Akcie	282 489	4 614 841	41 313
Dlhopisy	127 653	240 206 267	7 872 106
Podielové listy	6 955	310 811	0
Zastupiteľné CP	126 100	0	0
Zahraničné CP	11 476 067	9 490 170	5 322 070
Nástroje peňažného trhu	153 456	1 898 519	95 821 100
Futures	5 364 809	0	0
Forward	3 000	73 177 072	182 298 509
Swap	268 094	27 215 523	40 824 313
Opcie	148 273	2 118 960	188 600 716
Kombinácie	205 198	0	917 489

IS-1 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie, predaj alebo iné nakladanie s investičnými nástrojmi a následné postúpenie pokynu klienta na účet jeho vykonania.

IS-2 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na iný účet ako na účet poskytovateľa služby.

IS-3 – prijatie pokynu klienta na nadobudnutie alebo predaj investičného nástroja a jeho vykonanie na vlastný účet.

B 5.4 Primeranosť vlastných zdrojov

	Min	Median	Max
Základné imanie 35 mil. Sk	36%	63%	306%
Základné imanie 6 mil. Sk	80%	282%	494%

Terminológia a skratky

Použitá terminológia

Domácnosti – obyvateľstvo, teda účty občanov, ekvivalent anglického pojmu „households“

Retail – domácnosti, živnosti a neziskové spoločnosti slúžiace prevažne domácnostiam

Podniky – nefinančné spoločnosti

Finančné spoločnosti okrem bánk – ostatné finančné spoločnosti, finanční sprostredkovatelia, penzijné a podielové fondy, poisťovacie spoločnosti

Verejná správa – orgány štátnej správy a miestnej samosprávy

Ukazovateľ okamžitej likvidity - okamžité likvidné aktíva / vysoko volatilné zdroje

Celková čistá pozícia - definovaná ako súčet čistej súvahovej a čistej podsúvahovej pozície

CR n index – koncentrácia n najväčších bánk, teda suma podielov ich aktív na celkových aktívach.

Čistá súvahová pozícia - definovaná ako rozdiel medzi devízovými aktívami a pasívami v súvahe.

Čistá podsúvahová pozícia - definovaná ako rozdiel medzi devízovými aktívami a pasívami v podsúvahe.

Cost-to-income ratio - definovaný ako podiel celkových prevádzkových nákladov a čistého príjmu z bankovej činnosti (nakupované výkony + náklady na zamestnancov + sociálne náklady + odpisy hmotného a nehmotného majetku + dane a poplatky / výnosy z akcií a podielov + čistý príjem z poplatkov a provízií + čistý príjem z operácií s cennými papiermi + čistý príjem z operácií s derivátmi + čistý príjem z devízových operácií + čistý príjem z ostatných operácií)

Disponibilný príjem domácnosti - je vypočítaný ako súčet zložiek hrubého osobného príjmu všetkých členov domácnosti (hrubý peňažný príjem zo zamestnania a jemu blízky príjem,

hrubý nepeňažný príjem zo zamestnania, hrubé peňažné zisky alebo straty zo samostatne zárobkovej činnosti (vrátane honorárov), podpora v nezamestnanosti, starobné dávky, dávky pre pozostalých, nemocenské dávky, dávky v invalidite a príspevky na vzdelanie) plus zložky hrubého príjmu na úrovni domácnosti (príjem z prenájmu majetku alebo pozemku, rodinné dávky a príspevky vyplácané rodinám s deťmi, sociálne vylúčenie inde neklasifikované, príspevky na bývanie, pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami, úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií do neregistrovaného podniku, príjem osôb mladších ako 16 rokov mínus pravidelné dane z majetku, pravidelné platené peňažné transfery medzi domácnosťami, daň z príjmu a príspevky sociálneho poistenia).

Dlhá pozícia - pozícia, pri ktorej aktíva sú väčšie ako pasíva

Herfindhalov index (HHI) - definovaný ako súčet druhých mocnín podielov aktív jednotlivých bánk na celkových aktívach.

Krátka pozícia - pozícia, pri ktorej pasíva sú väčšie ako aktíva

Kumulatívny gap – súčet otvorených pozícií (krátkych alebo dlhých) v určitých časových pásmach

Likvidita do 7 dní a do 3M - podiel likvidných aktív a volatilných zdrojov, kde likvidné aktíva zahŕňajú pokladničnú hotovosť, bežné účty banky v iných bankách a všetky pokladničné poukážky a štátne dlhopisy, na ktoré nebolo zriadené záložné právo, vrátane tých, ktoré banka získala v obrátených repo obchodoch všetky pohľadávky voči klientom a bankám so zostatkovou splatnosťou do 7 dní, resp. do 3 mesiacov a volatilné zdroje sú súčtom záväzkov voči bankám a klientom do 7 dní, resp. do 3 mesiacov.

Likvidný vankúš – definovaný ako súčet pokladničnej hotovosti, štátnych dlhopisov, štátnych pokladničných poukázok, pokladničných poukázok NBS, vkladov v NBS a bežných účtov v iných bankách po odrátaní záväzkov bánk voči zahraničným bankám (okrem dlhodobých) a ARDAL-u a aktív poskytnutých do zálohy

Loan-to-deposit – podiel úverov klientom a súčtu vkladov retailu, vkladov podnikov a vkladov finančných spoločností a emitovaných HZL.

Loan-to-value ratio – definovaný ako pomer objemu poskytnutého úveru a hodnoty zabezpečenia úveru

Miera zlyhania (default rate) – vyjadruje, aké percento úverov zlyhá počas sledovaného obdobia

Otvorená pozícia do 3 mesiacov – rozdiel súčtu pohľadávok voči klientom a dlhových cenných papierov emitovaných bankami a podnikmi so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov a súčtu záväzkov voči klientom a emitovaných cenných papierov so zostatkovou splatnosťou do 3 mesiacov

Špeciálne fondy - do tejto kategórie patria rizikové fondy, diverzifikované fondy a fondy nehnuteľností

Unit-linked rezerva – technická rezerva, ktorá sa vytvára životnom poistení spojenom s investičným fondom v poistnom odvetví A4

Zlyhané úvery – úvery, u ktorých banka identifikovala znehodnotenie viac ako 50 % alebo ak je dlžník v omeškaní so splácaním viac ako 90 dní.

Zoznam skupín poistenia

Životné poistenie:

Poistenie pre prípad smrti je poistenie kryjúce riziko smrti (dočasné poistenie smrti, doživotné poistenie smrti).

Poistenie na dožitie, zmiešané poistenie a kapitálové životné poistenie okrem Unit-Linked je poistenie na dožitie sa vopred

určeného veku, poistenie na dožitie sa vopred určeného veku alebo skoršiu smrť, poistenie vena, detské poistenie, poistenie na smrť spojené so sporením a garantovaným výnosom vložených prostriedkov.

Dôchodkové poistenie je životné poistenie s dojednanou výplatom poistného plnenia formou dôchodku, bez ohľadu či sa jedná o dočasný alebo doživotný dôchodok, za podmienky splnenia definície poistnej zmluvy podľa medzinárodného účtovného štandardu IFRS4.

Unit-Linked je životné poistenie spojené s investičným fondom.

Pripoistenie je poistenie pre prípad úrazu alebo choroby ak je pripoistením predchádzajúcich skupín životného poistenia.

Neživotné poistenie

Poistenie úrazu a choroby zahŕňa poistné odvetvia B1 - Poistenie úrazu a B2 - Poistenie choroby neživotného poistenia podľa Prílohy č. zákona o poisťovníctve.

Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa poistné odvetvie B10a - Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch zahŕňa poistné odvetvie B3 - Poistenie škôd na pozemných dopravných prostriedkoch iných než koľajových podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Poistenie škôd na iných ako pozemných dopravných prostriedkoch zahŕňa poistné odvetvia B4 - Poistenie škôd na koľajových dopravných prostriedkoch, B5 - Poistenie škôd na leteckých dopravných prostriedkoch, B6 - Poistenie škôd na plávajúcich dopravných prostriedkoch a B7 - Poistenie dopravy tovaru počas prepravy vrátane batožín a iného majetku podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Poistenie zodpovednosti dopravcu zahŕňa poistné odvetvia B10b - Poistenie zodpovednosti dopravcu, B11 - Poistenie zodpovednosti za škodu vyplývajúcu z vlastníctva alebo používania leteckého dopravného prostriedku vrátane zodpovednosti dopravcu a B12 - Poistenie zodpovednosti za škodu vyplývajúcu z vlastníctva alebo používania riečného, jazerného alebo námorného dopravného prostriedku vrátane zodpovednosti dopravcu podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Poistenie majetku zahŕňa poistné odvetvia B8 - Poistenie škôd na inom majetku a B9 - Poistenie iných škôd na inom majetku vzniknutých krupobitím alebo mrazom, alebo inými príčinami podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Všeobecné poistenie zodpovednosti za škodu zahŕňa poistné odvetvie B13 - Všeobecné poistenie zodpovednosti za škodu podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Poistenie úveru, kaucie a rôznych finančných strát zahŕňa poistné odvetvia B14 - Poistenie úveru, B15 - Poistenie kaucie a B16 - Poistenie rôznych finančných strát podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Poistenie právnej ochrany zahŕňa poistné odvetvie B17 - Poistenie právnej ochrany podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve definované podľa § 828a zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka.

Asistenčné poistenie zahŕňa poistné odvetvie B18 - Poistenie pomoci osobám v núdzi počas cestovania alebo pobytu mimo miesta svojho trvalého pobytu podľa Prílohy č. 1 zákona o poisťovníctve.

Skratky

Štáty

AT	Rakúsko
BE	Belgicko
CY	Cyprus
CZ	Česká republika
DE	Nemecko
DK	Dánsko
EE	Estónsko
ES	Španielsko
FI	Fínsko
FR	Francúzsko
GR	Grécko
HU	Maďarsko
IE	Írsko
IT	Taliansko
LT	Litva
LU	Luxembursko
LV	Lotyšsko
MT	Malta
NL	Holandsko
PL	Poľsko
PT	Portugalsko
SE	Švédsko
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
UK	Spojené kráľovstvo

Ostatné

ALCO	Výbor pre riadenie aktív a pasív
AM	správcovská spoločnosť (asset management)
ARDAL	Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity
BCPB	Burza cenných papierov v Bratislave
BIS	Banka pre medzinárodné zúčtovanie (Bank for International Settlement)
BRIBID	Bratislava interbank bid rates
BRIBOR	Bratislava interbank offered rates
BÚ	bežný účet
CDCP	Centrálny depozitár cenných papierov
CM	cudzia mena

CP	cenný papier
CPI	index spotrebiteľských cien
EBOR	Európska banka pre obnovu a rozvoj
ECB	Európska centrálna banka
EIB	Európska investičná banka
EMU	Európska menová únia
EÚ	Európska únia
EUR	euro
GFI	Garančný fond investícií
HDP	hrubý domáci produkt
HHI	Herfindahlov index
HZL	hypotekárny záložný list
IFRS	medzinárodné štandardy finančného výkazníctva
MBOR	Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj
MIM	metainformačný systém
MMF	Medzinárodný menový fond
NAV	čistá hodnota aktív (net asset value)
NBS	Národná banka Slovenska
O/N	jednodňová sadzba (overnight)
OCP	obchodník s cennými papiermi
p. b.	percentuálny bod
PF	podielový fond
ROA	výnosovosť aktív (return on assets)
ROE	výnosovosť kapitálu (return on equity)
RPBO	technická rezerva na poistné budúcich období
RPP	technická rezerva na poistné plnenia
RWA	rizikovo vážené aktíva (risk weighted assets)
SASS	Slovenská asociácia správcovských spoločností
SAX	slovenský akciový index
SDX	slovenský dlhopisový index
Sk	slovenská koruna
SKP	Slovenská kancelária poisťovateľov
SR	Slovenská republika
VaR	hodnota v riziku (value at risk)
VI	vlastné imanie
WGBD	Working Group on Developments in Banking
WGMA	Working Group on Macropprudential Analysis
ZI	základné imanie